

Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial del riu Ripoll a Barberà del Vallès

Ajuntament de Barberà del Vallès

Maig de 2024

2023/0034062

AJUNTAMENT DE
BARBERÀ DEL VALLÈS

**Diputació
Barcelona**

Àrea d'Acció Climàtica
i Transició Energètica

Document signat electrònicament. Firmes vàlides. És còpia autèntica de l'original electrònic.

Codi Segur de Verificació (CSV): d648a2eea89c863eb1b2 Adreça de validació: <https://seuelectronica.diba.cat>

Direcció tècnica: Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental
José Herrera, Pau Aguiló i Jesús Coines

Redacció del document:

Siboc Projectes Ambientals

Telf. 637 92 50 53

info@siboc.es

ÍNDEX

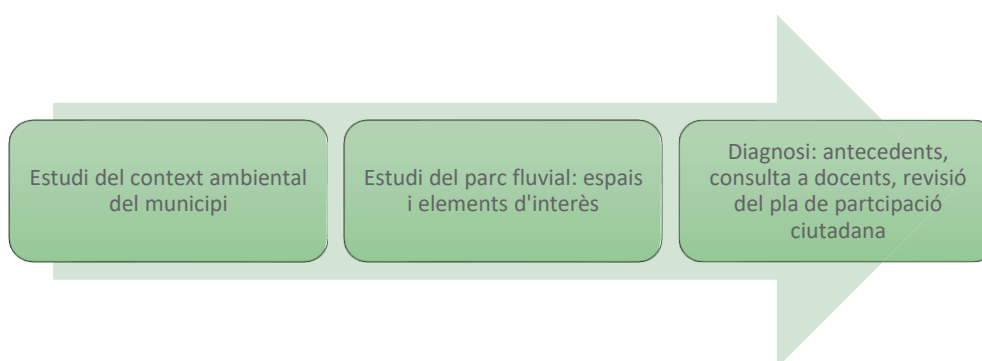
RESUM EXECUTIU.....	4
BLOC I	
1. INTRODUCCIÓ.....	10
2. EL MARC CONCEPTUAL	11
3. EL CONTEXT	16
BLOC II	
4. DIAGNOSI DELS RECURSOS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL VINCULATS AL PARC FLUVIAL	28
BLOC III	
5. VISIÓ, MISSIÓ I OBJECTIUS.....	41
6. L'ÀREA DE TREBALL: EL PARC FLUVIAL	42
7. ÀMBITS TEMÀTICS	45
8. METODOLOGIES	46
9. DESTINATARIS	46
10. TREBALL EN XARXA.....	65
11. PROPOSTA D'ACCIONS.....	66
12. PLA D'ACCIÓ	181
13. PLA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ.....	186
14. PLA DE COMUNICACIÓ.....	188

RESUM EXECUTIU

L'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental de la Diputació de Barcelona (OTEPA) té per objectiu prestar suport tècnic i econòmic als municipis en matèria de comunicació i educació ambiental. Una de les línies de treball és la planificació de programes municipals i d'equipaments d'educació ambiental. L'Ajuntament de Barberà del Vallès ha sol·licitat suport tècnic en el Catàleg de Serveis 2023 per al disseny del Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial del riu Ripoll a Barberà del Vallès.

L'objectiu principal per tant, és redactar un programa amb un conjunt de propostes de gestió interna així com activitats i projectes d'educació i sensibilització ambiental basades en el context local actual a nivell ambiental i educatiu, a partir de la metodologia pròpia establerta per la Diputació de Barcelona.

Prèviament a la concreció de les accions, s'ha realitzat un conjunt de tasques que permeten identificar els punts forts de les accions implementades fins al moment per part del municipi i identificar els buits que es poden omplir amb el nou programa. Aquestes accions han estat:

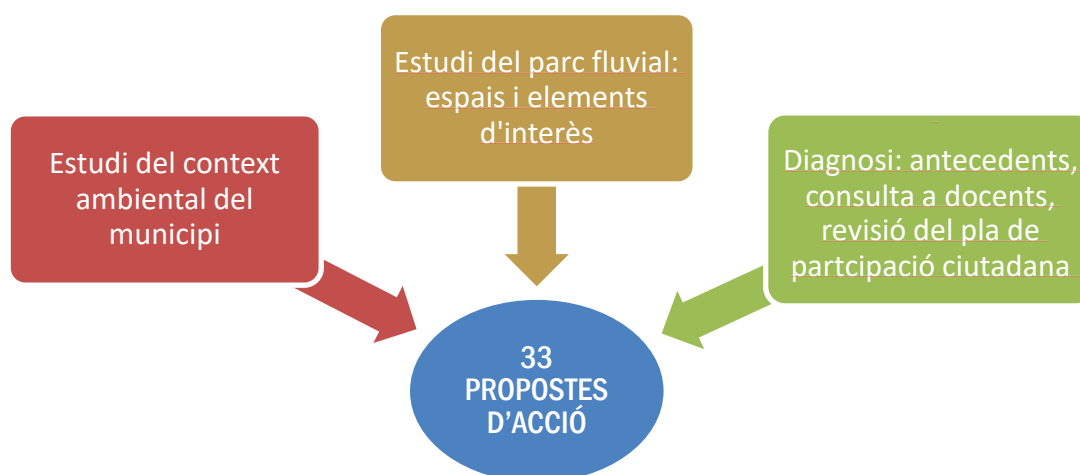
Tenint en compte aquests tres aspectes, s'han identificat punts forts de la situació actual que caldria mantenir i aspectes a millorar, per tal de fer una proposta de noves accions per al nou programa:

- Proposar un conjunt d'accions relacionades amb la gestió interna del programa així com els vincles que es poden crear amb altres àrees municipals i altres agents territorials.
- Crear una programa integrador i transversal que permeti que totes les persones a nivell individual o través de col·lectius puguin engrescar-se a participar ja que s'ofereixen activitats i projectes per a diferents perfils de destinataris, diferents nivells de coneixement i sensibilització.

- Fer un salt en la concepció de les propostes educatives de manera que integrin la visió 5 de l'educació ambiental: La transformació de la ciutat.
- Basar les propostes en la interacció, coneixement i observació de l'espai per fomentar el sentiment de pertinença i fomentar actitud de cura i conservació vers l'espai, la biodiversitat que acull i els elements patrimonials que s'hi conserven.

En relació a les propostes que s'adrecen a grups de formació reglada, de manera complementària i per donar resposta a les necessitats curriculars i de programació dels centres educatius, s'ha fet un estudi del currículum escolar bastats en el Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, és el que regula basat en la LOMLOE.

A partir de les accions anteriors s'ha creat un conjunt de 33 propostes:

Les 33 propostes es distribueixen de la següent manera:

- **6 accions relacionades amb la gestió interna del nou programa educatiu:**

	Codi acció	Títol acció
	G1	Crear un espai específic sobre el Parc Fluvial al web municipal
	G2	Dissenyar, produir i difondre recursos de sensibilització en relació al Parc Fluvial
	G3	Establir canals de comunicació i treball conjunt amb l'àrea d'educació i altres possibles àrees

	G4	Dotar d'identitat pròpia al programa, a través de la creació d'una línia gràfica i un eslògan
	G5	Crear canals de difusió que permetin arribar a diferents perfils de públic per a garantir la participació
	G6	Crear un punt informatiu específic pel Parc Fluvial dins d'espais municipals propers al riu

- **8 propostes d'activitats i projectes adreçats a grups de formació reglada:**

	Codi acció	Títol acció
	FR1	Participar en les propostes educatives de l'OTEPA, com a complement al programa (escolars)
	FR2	Impulsar la realització de treballs de recerca sobre la qualitat ambiental i la biodiversitat del Parc Fluvial
	FR3	Dissenyar propostes de projectes vinculats al Parc Fluvial basats en la metodologia ApS
	FR4	Elaborar una activitat de geocerca educativa per conèixer els diferents espais i punts d'interès del Parc Fluvial
	FR5	Oferir l'apadrinament de diferents trams, espais o elements d'interès del Parc Fluvial
	FR6	Dissenyar i implementar una nova activitat educativa per a descobrir la biodiversitat del riu
	FR7	Dissenyar i implementar una nova activitat educativa centrada en l'estudi del riu i el seu entorn
	FR8	Creació d'un itinerari guiat per a posar en valor els aiguamolls del Parc Fluvial

- **19 propostes adreçades a ciutadania, famílies, entitats, empreses, etc.:**

	Codi acció	Títol acció
	AG1	Participar en les propostes educatives de l'OTEPA, com a complement al programa (ciutadania)
	AG2	Activitat per als treballadors d'empreses properes: Bany de bosc
	AG3	Creació i manteniment de prats florits
	AG4	Instal·lar cartells didàctics sobre les espècies associades als aiguamolls,

	complementaris als ja existents
AG5	Voluntariat RSC I – PRIMAVERA: Recuperació de la vegetació autòctona
AG6	Voluntariat RSC II – TARDOR: Jornada ornitològica amb fabricació de caixes niu i menjadors per ocells
AG7	Voluntariat RSC III – HIVERN: Manteniment dels espais del parc fluvial
AG8	Voluntariat RSC IV – ESTIU: Neteja dels espais adjacents al riu ripoll (Let's clean Europe!)
AG9	Crear un cicle de passejades temàtiques adreçades a persones grans (programa + 65) vinculades al Parc Fluvial
AG10	Impulsar el coneixement i la participació als projectes de ciència ciutadana vinculats al Parc Fluvial
AG11	Organitzar unes jornades de biodiversitat al Parc Fluvial, amb diferents activitats per a tots els públics (generals i/o tècniques)
AG12	Adherir-se als dies temàtics ambientals
AG13	Organitzar un bioblitz temàtic al Parc Fluvial
AG14	Organitzar un concurs fotogràfic de l'espai fluvial per a la creació d'un calendari del Parc Fluvial
AG15	Realitzar visites teatralitzades per a donar a conèixer el patrimoni i la història del Parc Fluvial
AG16	Dissenyar rutes temàtiques de cap de setmana vinculades al Parc Fluvial
AG17	Crear un passaport del Parc Fluvial per a fomentar la participació en les diferents activitats educatives
AG18	Elaborar audioguies per a la realització autònoma d'itineraris temàtics a l'entorn del Parc Fluvial
AG19	Organitzar i impulsar la celebració de jornades tècniques sobre el Parc Fluvial

Totes les accions indicades anteriorment es materialitzen, finalment, en un document amb 3 blocs ben diferenciats:

Bloc I: correspon a un document que se centra en el context del nou programa. Inclou:

- Introducció
- El marc conceptual: què és l'educació ambiental, què són els Objectius per al Desenvolupament Sostenible, les diferents visions de l'educació ambiental, etc.

- El context ambiental del parc fluvial del riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès: descripció del medi físic, els espais i elements d'interès, els antecedents (accions ja realitzades vinculades a l'espai), etc.

Bloc II: correspon a l'apartat que se centra en la diagnosi i es basa en l'estudi dels resultats del pla de participació ciutadana, revisió del programa educatiu actual del municipi, els recursos de difusió que s'han utilitzat fins al moment, l'aportació per part dels docents dels centres educatius del municipi, etc.

Bloc III: correspon a la proposta concreta del nou programa d'educació ambiental i inclou els objectius, destinataris, justificació curricular i la descripció de les 33 accions proposades.

Bloc I:

Introducció i contextualització

- 1. Introducció**
- 2. El marc conceptual**
- 3. Context**

1. INTRODUCCIÓ

A nivell ambiental i paisatgístic, Barberà del Vallès està condicionat al curs del riu Ripoll, que en el seu tram baix dóna lloc a marges excavats en la terra argilosa de la plana al·luvial del Vallès, aquest element del paisatge ha condicionat el seu creixement longitudinal. Actualment és un terme municipal ocupat i delimitat per infraestructures, àrees urbanes i industrials. Per aquest motiu, el riu Ripoll ofereix la possibilitat de conservar i fomentar una via verda de gran interès ecològic que acull una important biodiversitat. A més, les àrees adjacents al pas del riu Ripoll conserven importants formacions forestals del terme, així com àrees agrícoles.

Imatges de dos punts diferents del riu Ripoll i el seu entorn. Autor: Siboc

La participació d'agents locals i la ciutadania en la gestió i restauració del parc fluvial ha estat clau per al seu èxit. En el marc d'un projecte FEDER desenvolupat els anys 2007 i 2012 es va aconseguir:

- Convertir l'espai fluvial en un "pulmó verd" pel municipi.
- Crear un espai d'esbarjo, de lleure i de consum de cultura, accessible al conjunt d'habitants del municipi i d'altres poblacions veïnes.
- Crear un corredor verd de connexió entre el massís de Sant Llorenç del Munt, la serralada litoral i el mar.

Les actuacions proposades i moltes d'elles, ja realitzades s'engloben en diferents àmbits d'actuació:

- Rius, torrents i vegetació de ribera
- Camins i passeres
- Patrimoni històric-artístic
- Divulgació i coneixement

2. EL MARC CONCEPTUAL

2.1 DEFINICIÓ DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

La UNESCO defineix l'educació per a la sostenibilitat com aquella que té per objectiu ajudar a les persones a desenvolupar les actituds, competències, perspectives i coneixements per a prendre decisions ben fonamentades i actuar en pro del seu propi benestar i dels altres, ara i en el futur.

Aquesta definició la realitza en el marc dels Objectius per al Desenvolupament Sostenible, concretament el número 4: Educació de qualitat.

Al fil d'aquesta definició i objectiu, un programa d'educació ambiental i per a la sostenibilitat ha de capacitar a la ciutadania per prendre decisions, incorporar nous hàbits de consum i models socials, prendre consciència de la petjada ecològica vinculada a l'activitat diària i per fer-ho és necessari aportar coneixements científics i rigorosos, fugint dels missatges catastrofistes i fomentant aquells que aporten accions que la ciutadania pot implementar en el seu dia a dia.

2.2 LES VISIONS DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Segons la Teresa Franquesa¹, es poden establir cinc maneres d'entendre i de fer educació ambiental en entorns urbans a partir del model de referència que van crear Jaume Terrades i d'altres estudiosos als anys 70 i posteriors sobre educació ambiental a la natura.

Lectura recomanada: Educació ambiental. D'on venim i cap a on anem? Col·lecció Estudis. Diputació de Barcelona, 2017. El capítol al qual es fa referència en el present document correspon al número 3 "Sobre educació ambiental urbana. Una visió des de Barcelona".

Les cinc visions són seqüencials i es basen en: valoració, comprensió, conscienciació, col·laboració i participació, el què permet arribar a l'objectiu clau: la transformació.

¹ Teresa Franquesa és doctora en Ciències Biològiques i màster en Psicologia Social i ha treballat sempre en el camp de les polítiques ambientals. Va treballar com a professional independent en el camp del medi ambient. Va formar part de l'equip redactor del pla especial de protecció de Collserola i va dissenyar i organitzar els serveis de Divulgació i Educació Ambiental al parc. Posteriorment va crear el projecte Hàbitat d'activitats per a l'educació ambiental i el Pla d'Educació Ambiental de l'Institut d'Educació de Barcelona. A partir de l'any 2000 treballa a l'Ajuntament de Barcelona, on impulsa l'Agenda 21 i el programa Escoles+Sostenibles. A més, entre altres càrrecs ha estat consellera del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya, entre 2009 i 2013.

A continuació es mostra un resum de les 5 maneres principals d'entendre i fer educació ambiental en entorns urbans:

Enfocament	Objectiu	Rerefons	Concepte clau	Resultat esperat
Visió 1. La ciutat com a aula	Millorar el coneixement del propi entorn.	Si conec el meu entorn, l'estimaré.	Valoració	Defensa i conservació del patrimoni
Visió 2. La ciutat com a ecosistema	Ajudar a comprendre el funcionament de la ciutat des de la ciència.	Si entenc el funcionament del sistema, podré evitar disfuncions.	Comprensió	Comportament basat en el coneixement científic
Visió 3. Els problemes ambientals de la ciutat	Fer prendre consciència dels problemes ambientals.	Si conec els problemes, els voldré resoldre.	Conscienciació	Denúncia Activisme
Visió 4. La gestió ambiental de la ciutat	Ensenyar comportaments adequats i promoure canvis d'hàbits.	Si conec solucions concretes, col·laboraré a implementar-les.	Col·laboració	Canvis en accions quotidianes i estil de vida personal
Visió 5. La transformació de la ciutat	Apoderar per participar en processos de canvi.	Si em sento particip del meu entorn, m'implicaré a explorar solucions.	Participació	Coresponsabilitat Proactivitat Innovació

Tot i que aquests cinc enfocaments de fer educació ambiental urbana han anat sorgint successivament en el temps, no s'han substituït l'un a l'altre, sinó que conviuen en el moment actual. Aquest fet es considera positiu ja que un Programa d'Educació Ambiental que incorpori activitats i recursos amb enfocaments diferents, farà que aquest, sigui accessible per a persones amb nivells de coneixement i sensibilització diferents.

L'entorn urbà, és per tan un bon escenari per fer educació ambiental i per a la sostenibilitat. I més en un context d'emergència climàtica on administracions, entitats, centres educatius i ciutadania han de treballar conjuntament amb l'objectiu de mitigar els efectes del canvi climàtic i també per adaptar-nos en la mida del possible.

2.3 L'AGENDA 2030 PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

El 25 de setembre de 2015 va ser aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible. Aquesta agenda marcarà l'acció global pel desenvolupament fins a l'any 2030 i configura un full de ruta d'actuació connectat entre si per a assolir un objectiu comú: el desenvolupament mundial sostenible.

Però, què entenem per “desenvolupament sostenible”? Les Nacions Unides el defineixen com “el desenvolupament capaç de satisfer les necessitat del present sense comprometre la capacitat de les futures generacions per satisfer les seves necessitats i, exigeix per tant, esforça concentrat en construir un futur inclusiu, sostenible i resilient per a les persones i el planeta”.²

Així mateix indica que per aconseguir-ho són necessaris tres pilars bàsics: el creixement econòmic, la inclusió social i la protecció del medi ambient. Aquests tres pilars, en realitat estan estretament vinculats i per aconseguir el benestar de les persones i la societat, tots tres són essencials.

Alhora, estableix tres nivells d'acció:

- Mundial, per garantir un major lideratge, més recursos i solucions intel·ligents.
- Local: ha d'incloure processos de transició necessaris en les polítiques, pressupostos, institucions i marcs reguladors.
- Persones: inclou a tots els agents de la societat per empoderar-los a guiar la transformació de la societat (jovent, mitjans de comunicació, empreses, etc.)

En aquest context, l'Agenda 2030 és neix amb una visió integral i multidimensional en les tres dimensions abans mencionades del desenvolupament sostenible (l'econòmica, la social i l'ambiental), d'aplicació universal que es caracteritza per:

- **Ser universal:** té un abast universal i encomana a tots els països, independentment dels seus nivells de renda i la seva situació en matèria de desenvolupament, que contribueixin a un esforç global a favor del desenvolupament sostenible. L'Agenda s'aplica amb caràcter permanent i a tots els països i contextos.
- **No deixar ningú enrere:** pretén redundar en benefici de tots i totes i es compromet a no deixar ningú enrere, arribant a totes aquelles persones necessitades i marginades, siguin on siguin, per tal de respondre a problemes i vulnerabilitats específics. Aquesta missió genera una demanda sense precedents de dades locals desglossades per analitzar els resultats i fer un seguiment dels progressos.
- **Ser inclusiva:** convida a la participació de tots els segments de la societat perquè contribueixin a la seva aplicació.

² [Nacions Unides. Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible](#)

- **Crear aliances:** fa una crida a la creació d'aliances entre múltiples parts interessades per a la mobilització i l'intercanvi de coneixements, experiència, tecnologia i recursos financers que contribueixin a la consecució dels ODS a tots els països.

L'Agenda 2030 és d'aplicació universal, i que es desplega mitjançant un sistema de 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS), a través dels quals es proposa abordar els grans reptes globals, des de la lluita contra la pobresa o el canvi climàtic fins a l'educació, la salut, la igualtat de gènere, la pau o les ciutats i pobles sostenibles.

Cada ODS inclou diferents metes (en total 169) que contribueixen a l'assoliment de l'objectiu.

2.4 ELS OBJECTIUS PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Els Objectius per al Desenvolupament Sostenible (ODS) són disset objectius de caràcter ambiental, social i econòmic que guien la implementació de l'Agenda 2030.

Tots els objectius estan relacionats entre sí, és a dir, per avançar en un cal avançar també en d'altres. Volen ser unes fites concises, fàcils de comunicar, orientades a l'acció i aplicables a tots els països.

Els ODS incideixen en cinc esferes d'importància crítica de l'Agenda, les anomenades 5 P: Persones (*People*), Pau (*Peace*), Planeta (*Planet*), Prosperitat (*Prosperity*) i Aliances (*Partnership*).

- **Persones.** Posar fi a la pobresa i la fam en totes les seves formes i assegurar la dignitat i la igualtat de totes les persones.

- **Planeta.** L'Agenda 2030 pretén protegir els recursos naturals del planeta i combatre el canvi climàtic per assegurar un ambient digne per a les generacions futures:
- **Prosperitat.** Assegurar que tothom pugui gaudir d'una vida pròspera i plena en harmonia amb la natura.
- **Pau.** Fomentar societats pacífiques, justes i inclusives.
- **Aliances.** Implementar l'Agenda 2030 a través d'aliances globals sòlides

Font: [Diputació de Barcelona](#)

És important relacionar els ODS amb el programa d'educació ambiental. Insistim però, en la idea que el programa ha de donar resposta a la realitat i necessitats de cada municipi, per això és possible que cada programa local es vinculi a ODS diferents.

A trets generals, s'han seleccionat alguns ODS que poden relacionar-se amb el programa:

3. EL CONTEXT

3.1 DESCRIPCIÓ GENERAL DEL MUNICIPI

Barberà del Vallès és un municipi que forma part del Vallès Occidental (província de Barcelona) que limita al nord amb el terme municipal de Sabadell, al sud amb Cerdanyola del Vallès i Ripollet, a l'oest amb Badia del Vallès i a l'est amb Santa Perpètua de Mogoda i Montcada i Reixach.

El municipi és un enclavament privilegiat amb un important llegat històric per trobar-se situat al camí ral que portava a la ciutat comtal, tot i que l'interès històric es remunta a molt abans, concretament als inicis del segle XI on ja es documenta un castell que pertanyia al compte Borrell i que posteriorment, va anar canviant de propietaris.

Amb l'arribada del ferrocarril, Barberà del Vallès es va convertir en lloc d'estiueig, igual que altres poblacions veïnes. La posterior construcció de la carretera nacional que connecta Sabadell amb Barcelona, passant pel municipi va millorar la connectivitat amb la ciutat i municipis propers suposant un augment progressiu de la població.

Com d'altres municipis de la plana del Vallès, Barberà viu un important procés d'urbanització i industrialització, el què suposa un impuls a l'economia i al desenvolupament però que posa en risc els espais de gran valor ecològic que té.

A nivell ambiental i paisatgístic, el municipi compta amb nombrosos espais i elements d'interès (veure capítol 3.2 L'entorn físic i el medi natural).

3.2 L'ENTORN FÍSIC I EL MEDI NATURAL

3.2.1 ELS ELEMENTS DEL PARC FLUVIAL

El riu Ripoll és un important afluent del riu Besòs que neix al municipi de Sant Llorenç Savall, dins del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

Al seu pas pels diferents municipis que travessa, el riu, ha estat un recurs àmpliament aprofitat, amb la construcció per exemple de sèquies per al reg de l'horta o de molins fariners que alguns es van convertir posteriorment en molins de producció de paper.

Avui dia, Barberà del Vallès conserva part d'aquest patrimoni històric com, per exemple: el molí Vermell, el molí d'en Santo, el molí d'en Gall i el molí d'en Dou.

El riu també va tenir un paper clau en el desenvolupament industrial de la zona del Vallès el que va implicar una reducció progressiva de la qualitat de l'aigua del riu i del seu entorn. Aquesta situació es va començar a revertir a la dècada dels 90 es van començar a invertir recursos per al seu condicionament i millora convertint-lo en un espai que actualment té un gran interès ecològic, cultural i social.

L'Ajuntament de Barberà del Vallès a través de la regidoria de Cohesió Territorial, Medi Ambient i Transició Energètica impulsa tot una sèrie d'accions per recuperar el Parc Fluvial del Riu Ripoll al seu pas pel municipi. La finalitat d'aquestes accions és millorar la funcionalitat ambiental, hidràulica i morfoodinàmica del nostre riu, així com la recuperació paisatgística de diferents entorns. El consistori amb aquestes actuacions vol fer del riu Ripoll un espai ple de vida, de lleure i esbarjo, proper a la ciutadania i del que podem gaudir tots.

Vinculats al parc fluvial del riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès trobem elements d'interès com:

- **Camí del Riu.** El riu Ripoll compta al llarg d'un dels seus marges amb espais destinats al pas de vianants i ciclistes. Alguns trams dels marges de la llera estan urbanitzats i acullen activitats industrials. En aquests vials paral·lels al riu, l'espai destinat a vianants i ciclistes era normalment molt reduït i no acomplia pròpiament la funció de passeig. El projecte d'ampliació de la zona de passeig i del que ja gaudeix la ciutadania, s'ha basat principalment en adequar les amplades dels camins a la seva funcionalitat, obtenint unes millors condicions de seguretat vial.
- **Bosc de Santiga.** Bosc format per un alzinar amb més o menys sotabosc i una pineda de pi blanc amb sotabosc d'alzines que cobreixen una superfície de 36ha. La vegetació de ribera queda limitada als quatre torrents que aboquen les seves aigües al riu Ripoll: el de Can Llobateres, el d'Altimira o el del Castell. En aquest espai tan variat, hi conviuen nombroses espècies animals.
- **Torrent de Can Llobateres.** El torrent és conegut també com a "torrent dels àlbers", perquè hi havia força exemplars d'aquesta espècie encara en resten alguns, així com plàtans de considerables dimensions. La font és molt antiga i de gran renom, amb aigua de mina. En

aquesta zona es van descobrir importants restes paleontològiques, enterraments de l'edat del ferro, un poblat i diversos forns ibèrics. És una zona molt agradable, amb una extensió aproximada de 5.700 m² on es pot observar la típica vegetació de ribera. Al llarg del temps s'han realitzat diverses accions de millora com la retirada de materials i residus derivats del desmantellament de l'antiga zona d'horts que hi havia al marge dret del torrent, la restauració ambiental de la zona, la construcció d'un dic permeable, que redueix el cabal del torrent de Can Llobateres.

- **Aiguamolls del Molí Vermell.** És un espai de gran valor ambiental i es manté gràcies a una actuació que s'emmarca dins del projecte de "Recuperació de l'espai fluvial i de la zona inundable del riu Ripoll i creació d'una zona humida". L'objectiu bàsic d'aquest projecte actuacions s'han basat principalment en afavorir la biodiversitat de la zona i la recàrrega de l'aqüífer. Per alimentar aquesta llacuna s'utilitza l'aigua de la sèquia Monar i es va millorar la zona del torrent de Can Gili i recuperat l'antiga font.
- **Fonts i mines d'aigua.** Al municipi, especialment al voltant del riu Ripoll es poden trobar nombroses fonts com la de Can Llobateres, de Can Gili, Font de Can Magí, etc.

3.2.2. ALTRES ESPAIS D'INTERÈS NATURAL

- **Bosc de Can Gorgs.** El bosc de Can Gorgs és una àrea ubicada dins del nucli urbà de Barberà del Vallès. Amb una superfície de prop de 47.000 m², el bosc és l'àrea verda més gran que es troba a l'interior de la ciutat i que fins ara s'ha conservat de forma natural i lliure d'urbanització. El parc és utilitzat habitualment pels veïns i veïnes del barri i pel desenvolupament de diferents activitats culturals de la ciutat.
Aquest parc a més, acull la **Jugatecambiental** que és un projecte impulsat per l'Àrea Metropolitana de Barcelona que pretén crear espais on les famílies, amb nens i nenes de totes les edats, puguin compartir una estona de joc i experimentació mentre coneixen els valors dels parcs i platges metropolitans, a més d'altres continguts relacionats amb la sostenibilitat. També disposen d'un espai de joc i experimentació no dirigit, un punt d'informació sobre el parc i el municipi on s'ubiquen i una activitat guiada diferent cada dia sobre natura i medi ambient.

Per altra banda, al parc de Can Gorgs també podem trobar una zona d'àrea per a gossos que és una continuïtat de la vegetació pròpia d'aquesta zona.

- **Parc Central del Vallès.** El Parc Central del Vallès és un gran espai de 20 ha situat entre els municipis de Barberà del Vallès i de Sabadell, que està reconvertit en un pulmó verd per ambdues ciutats.
- **Camí Vallès Natural.** El camí del Vallès Natural a Barberà del Vallès travessa punts d'una riquesa arquitectònica incomparable com la Romànica i espais verds com el bosc de Santiga.

Cal destacar la realització de **l'Estudi Previ dels elements del Catàleg de Béns arquitectònics, històrics i ambientals de Barberà del Vallès** (Vallès Occidental), realitzat per Fortià arquitectes i col·laboradors.

3.3 ANTECEDENTS: EL PUNT DE PARTIDA

El primer document al qual es fa referència en aquest apartat és el Pla d'implicació ciutadana en el Parc Fluvial del riu Ripoll al municipi de Barberà de Vallès (2011-2014) perquè és un full de ruta que permet proposar accions específiques que permetin assolir els objectius plantejats en aquest pla.

Aquest Pla va ser dirigit per l'Oficina de Participació Ciutadana de l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona, i hi va participar tant personal tècnic de l'Ajuntament, com el conjunt de la ciutadania que va mostrar interès en aquesta matèria.

Es va realitzar a petició de l'Ajuntament perquè va copsar la necessitat de sensibilitzar la població del municipi respecte la importància de recuperar i preservar l'espai fluvial revertir la forma de viure "d'esquenes" al riu. Per aconseguir-ho es volia implicar a diferents actors del municipi .

El pla analitza la relació de la població amb el Parc Fluvial i el grau d'implicació dels diferents agents vinculats, així com els diversos usos donaven a l'espai en aquell moment. D'altra banda, el Pla identifica els reptes de futur del Parc Fluvial i apunta propostes per implicar els agents i la ciutadania en general en la gestió i l'ús públic del Parc Fluvial del riu Ripoll.

En aquest sentit s'han tingut en compte els resultats i propostes del pla per incorporar-los en el present document que aporta un conjunt d'accions i recursos educatius per crear Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial del riu Ripoll a Barberà del Vallès

L'elaboració del pla va anar acompanyada d'un procés participatiu, que va iniciar-se a final de 2010 en el marc del qual es van realitzar entrevistes personalitzades a responsables polítics i tècnics de l'Ajuntament, creació i dinamització de grups de discussió sectorial, sessions de debat i la participació en les III Jornades d'apropament i coneixement del riu Ripoll. A més, Barberà del Vallès disposa d'estudis i publicacions així com experiència en la realització de campanyes i activitats que poden ser un bon punt de partida per a la creació del nou programa.

A continuació es mostra un recull d'iniciatives que s'han dut o encara es duen a terme al municipi. Aquestes, s'han endreçat en dos categories: **1. activitats educatives i campanyes** i **2. Informes i estudis**:

1. ACTIVITATS EDUCATIVES I CAMPANYES	
	Activitat educativa “Santiga: el bosc de Barberà del Vallès: present i futur. L'activitat consisteix a fer l'itinerari guiat pel bosc de Santiga durant el qual es treballa en petits grups sobre el relleu i els elements geogràfics de la zona. S'identifiquen els principals components de la vegetació i les seves característiques, es dedueix la fauna present a partir de les restes i dels rastres que es troben. S'analitza, també, l'impacte de les activitats humanes sobre els ecosistemes natural i proper a Barberà. Poden participar tots els nivells de formació reglada i disposa d'uns dossiers de suport per al professorat i alumnat. Els objectius principals de l'activitat són: Fer que els escolars de Barberà coneguin l'entorn de la ciutat i el valorin, conèixer l'entorn natural de Barberà: diversitat, paisatge, interrelació persones i la natura, medi físic i medi natural i Identificar els elements que formen el paisatge, i diferenciar-ne aquells més rellevants de la flora i la fauna.
	Campanya de control de fauna urbana (amb implicació de la ciutadania): determinades espècies poden arribar a ser un problema. Per això l'Ajuntament impulsa una campanya de control de fauna urbana de, per exemple, el mosquit tigre, la vespa asiàtica, el colom, la cotorra argentina i el senglar i compta amb la col·laboració ciutadana per identificar els espais on aquestes espècies estan presents. Amb aquesta iniciativa es vol conscienciar de la importància de col·laborar conjuntament en el control i la gestió d'aquesta fauna urbana. Per aquest motiu, des del consistori es convida als veïns i a les veïnes de la ciutat a seguir els consells per reduir-ne la seva presència, tot evitant conflictes i/o molèsties, i millorant la biodiversitat natural de les ciutats gràcies a la coexistència amb altres espècies.

Prova pilot per descobrir Parc del Bosc de Can Gorgs (adreçat a centres educatius): projecte realitzat en col·laboració amb l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) que proposa a l'alumnat dels centres educatius la descoberta del parc a través dels sentits i la interacció en l'espai de joc de la Jugatecambiental, amb els diferents materials que es troben disponibles en aquest espai.

Jugatecambiental del parc del Bosc de Can Gorgs: projecte realitzat en col·laboració amb l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) que ofereix activitats per a famílies amb l'objectiu de conèixer els valors dels parcs metropolitans, la natura i el medi ambient- A més a més, inclou un punt d'informació del parc i el seu entorn, un espai de joc lliure i en cada sessió s'hi duu a terme una activitat dirigida amb continguts relacionats amb el parc i la sostenibilitat.

Projectes d'aprenentatge-servei i jornades d'intercanvi : impulsat pel grup de treball *Impuls de l'ApS a Barberà del Vallès*. Aquest grup de treball forma part de la comissió de coordinació pedagògica del Consell Municipal d'Educació de Barberà del Vallès. La Jornada estava dirigida a entitats i a professionals de l'educació.

Difusió dels ODS a través de la revista municipals relacionant-los amb cada una de les activitats que impulsa l'Ajuntament: Per manifestar el compromís de Barberà del Vallès amb l'Agenda 2030, l'Ajuntament ha alineat els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) amb les seves actuacions i les activitats que es duen a terme al municipi. Per aquest motiu, a partir d'aquesta edició de la revista, trobeu en cadascun dels projectes informats els diferents ODS que contempla

L'aigua de Barberà. D'on ve? Què se'n fa? On va? Activitat inclosa dins el programa d'acompanyament a l'escolaritat obligatòria per a l'èxit educatiu que consisteix en realitzar una visita guiada a la planta potabilitzadora. L'activitat s'adreça a alumnat de cicle mitjà.

Jardí municipal agroecològic al mig del parc fluvial: forma part del projecte Zero CO2 promogut per l'Ajuntament de Barberà del Vallès amb l'objectiu de fer front al canvi climàtic des de l'àmbit local que contribueix a la biodiversitat, projecció social i sostenibilitat. És una iniciativa que permet potenciar l'economia verda, de proximitat i amb un alt component social que pretén ser un espai de divulgació del patrimoni vegetal amb la finalitat educativa i impulsora de l'economia verda i circular. De fet, de manera puntual es realitzen activitats i visites.

Jornada Zero CO₂: L'objectiu de la trobada és facilitar a les empreses del municipi la informació i l'acompanyament necessaris perquè puguin fer la compensació de les seves emissions i projectes de RSC des de l'Oficina Local del Canvi Climàtic en el marc del projecte PROMACC, on la unitat de compensació són els crèdits climàtics.

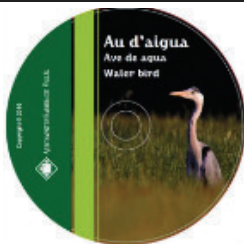
**Neteja
Descans
Plantació
Caixes-niu**

Dia de la solidaritat i el compromís: jornades de voluntariat ambiental de caràcter participatiu impulsades per empreses que impliquen a la ciutadania i entitats. Permeten millorar el parc fluvials instal·lant per exemple caixes niu i menjadores, retirant deixalles, etc.

Jornades de coneixement del riu: L'objectiu de les jornades era apropar el riu a la ciutadania a través d'itineraris, conferències per part d'experts, donar a conèixer les novetats, etc. Són jornades que duraven més d'un dia i tenien èxit de participació. l'Ajuntament l'identifica com una proposta d'èxit. Actualment les jornades no s'organitzen.

Recursos de divulgació: l'Ajuntament disposa d'un DVD (au d'aigua) i una guia del parc fluvial per difondre els valors ambientals del parc fluvial. Només es poden consultar en format físic. Actualment **no es troben penjats a internet.**

Fulletó "Camins i punts d'interès del Parc Fluvial"

És una guia que ajuda a conèixer, gaudir i respectar l'entorn, la flora i la fauna del Parc Fluvial del riu Besòs al seu pas per Barberà del Vallès. El fulletó inclou una catàleg de les espècies més representatives de flora i fauna així com dels elements patrimonials més rellevants.

2. INFORMES I ESTUDIS

Informes de seguiment de l'evolució de la qualitat de les aigües i els ecosistemes del riu Ripoll: des del 2001, de forma conjunta amb els municipis de Barberà del Vallès i Sabadell, i amb conveni amb el Laboratori Municipal de Sabadell, s'elabora anualment l'Informe sobre l'estat ecològic del riu Ripoll. Els primers anys es va encarregar l'informe al Departament d'Ecologia de la Universitat de Barcelona i a partir de l'any 2005 l'ha assumit l'Ajuntament mitjançant la contractació externa. A Barberà es mostregen tres punts, dos cops a l'any, primavera i estiu. Es mesuren les variables físico-químiques de l'aigua, l'hàbitat fluvial, la qualitat del bosc de ribera, el poblament de macroinvertebrats del riu i es proposen les corresponents actuacions.

Més informació a: <https://www.bdv.cat/informe-sobre-lestat-ecologic-del-riu-ripoll>

Estudi sobre la fauna present a Barberà del Vallès. A la web s'explica amb detall l'àrea estudiada, la metodologia emprada per detectar cada grup faunístic, l'estructura ecològica del municipi, mapes de distribució de les espècies presents, pla de gestió i a més, inclou un cercador d'espècies.

Més informació a: <https://www.bdv.cat/es/estudi-de-fauna>

3.4 DECLARACIONS MUNICIPALS EN MATÈRIA CLIMÀTICA

El ple de l'ajuntament de Barberà del Vallès, va adoptar un acord pel qual s'aprova la declaració d'emergència climàtica al municipi. Així mateix, en la mateixa sessió celebrada el 22 de juliol de 2020, es va aprovar l'estratègia municipal de transició energètica del municipi.

Els acords presos, àmbits d'actuació i compromisos específics incloses en la declaració d'emergència climàtica inclouen alguns relacionats amb la preservació dels espais naturals, el consum responsable d'aigua, etc. Els acords ens divideixen en dos blocs:

- Compromisos de l'Ajuntament exercint la tasca de lideratge i exemple.
- Compromisos de ciutat exercint la tasca d'impuls i facilitació.

A continuació es mostren, en titulars, els acords presos i compromisos adquirits en la declaració d'emergència climàtica i en l'estratègia municipal de transició energètica vinculats als àmbits temàtics del parc fluvial del riu Ripoll al seu pas pel municipi: aigua, patrimoni històric-artístic i biodiversitat.

	Àmbits d'actuació	Compromisos adquirits
Declaració d'emergència climàtica (DEC)	Àmbit de l'adaptació de l'espai urbà (compromís de l'Ajuntament)	Acció 10. Incrementar el verd urbà, el drenatge de l'aigua pluvial en el subsòl i la capacitat d'adaptació climàtica amb nova infraestructura verda en particular mitjançant la promoció de l'horta urbana i la producció d'aliments.
	Àmbit de la participació (compromís de la ciutadania)	Acció 5. Promoure la participació ciutadana al voltant de la definició i execució de projectes concrets.
	Àmbit de l'ús racional dels recursos, el consum responsable i l'economia circular (ciutadania)	Acció 7. Fomentar el consum responsable d'aigua potable.

	Àmbit de la qualitat ambientals (ciutadania)	Acció 10. Conservar i protegir els espais naturals per a la prevenció d'incendis i mantenir els recursos forestals existents al territori amb una gestió forestal proactiva
	Àmbit de l'educació (ciutadania)	Acció 12. Optimitzar els espais educatius i d'informació existents per empoderar a la població sobre emergència climàtica. Acció 13. Aplicació un enfocament escolar integral sobre canvi climàtic prenent com a base, entre d'altres, el projecte educatiu de l'UNESCO.

En l'estratègia municipal de transició energètica no s'ha identificat cap acció específica vinculada al parc fluvial, l'aigua, el patrimoni o la biodiversitat.

Es poden consultar els documents originals complets a: <https://www.bdv.cat/declaracio-demergencia-climatica-i-estrategia-municipal-de-transicio-energetica>

Bloc II:

4. Diagnosi dels recursos d'educació ambiental vinculats al parc fluvial

4.1 Els resultats de la diagnosi realitzada en del pla de participació ciutadana (2011-2014)

4.2 El programa educatiu del municipi

4.3 Els recursos de difusió

4.4 L'aportació dels docents

4.5 Els resultats de la diagnosi actual

4. DIAGNOSI DELS RECURSOS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL VINCULATS AL PARC FLUVIAL

Aquest capítol pretén identificar les iniciatives d'èxit i els aspectes a millorar de les accions d'educació ambiental realitzades fins al moment al voltant del Parc Fluvial del riu Ripoll al seu Pas per Barberà del Vallès, per a partir d'aquí, realitzar un conjunt de propostes educatives.

Per elaborar la diagnosi s'han tingut en compte 3 aspectes:

- Els resultats de la diagnosi realitzada en el marc del pla de participació ciutadana.
- El programa educatiu del municipi.
- Els antecedents: anàlisi de les experiències d'educació ambiental ja realitzades.
- Recursos de sensibilització i difusió disponibles.

4.1 ELS RESULTATS DE LA DIAGNOSI REALITZADA EN EL PLA DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA (2011-2014)

A continuació es mostren els resultats de la diagnosi realitzada en el Pla d'implicació ciutadana en el Parc Fluvial del riu Ripoll al municipi de Barberà del Vallès (2011-2014) elaborat per l'Oficina de Participació Ciutadana de l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Barberà del Vallès i per X3 estudis ambientals. Són els resultats extrets del capítol de la diagnosi corresponen a la participació ciutadana:

La situació del Parc Fluvial	
Debilitats: què falla o es podria millorar?	Fortaleses: què funciona bé i cal potenciar?
• Actualment la gent de Barberà utilitza poc el riu i els seu voltants.• Falten accessos per poder arribar al parc fluvial. Falten senyals i indicacions que facilitin l'accés al riu.• Les escoles utilitzen poc el riu per portar-hi els alumnes i fer-hi activitats.• Les persones s'impliquen poc en tasques de conservació de l'espai i no hi ha una activitat	• A prop del parc fluvial hi ha equipaments (cementiri, tanatori, etc.) que acullen moltes visites.• Al Parc Fluvial no hi ha activitats delictives o que perjudiquin la salut pública.• No s'han detectat conflictes greus entre els diversos tipus d'usuaris del riu.• S'ha creat recentment el Parc de Can Llobateres, un bon lloc per anar-hi a passejar.

continuada. • El col·lectiu d'hortolans no està prou estructurat i costa impulsar accions conjuntes. • La gent no sent prou el riu com un tret identitari del municipi. • Les empreses dels polígons industrials propers al riu han mostrat poc interès en cuidar i respectar l'espai fluvial (amb l'excepció de Novartis i CAFOSA). • Hi ha poques associacions del municipi que facin iniciatives al riu.	• A Barbera hi ha una gran riquesa d'associacions i entitats molt dinàmiques. • A prop del riu hi ha escoles i centres educatius. • Els propietaris privats de la zona estan sensibilitzats amb la cura del riu. • Les jornades d'apropament i coneixement del riu Ripoll han ajudat a sensibilitzar la ciutadania i, poc a poc, a mobilitzar-la cap una actitud més activa cap a la conservació del riu.

El futur del Parc fluvial

Amenaces: què podria perjudicar el Parc?	Oportunitats: què cal aprofitar?
• Risc que l'espai esdevingui una rambla amb molt de transit de persones, amb els efectes negatius que això pot comportar. • Si es prioritza conservar només el vessant més naturalístic de l'espai, això podria generar conflictes amb altres usos i activitats al riu. • L'aigua de la font de Can Llobateres no ofereix garanties per al consum humà. • Amb la crisi econòmica les persones tenen altres prioritats abans que implicar-se activament amb el riu.	• El riu té un potencial educatiu enorme: caminar a l'aire lliure, observar ocells i altres animals, campanyes d'anellament d'ocells, etc. • Si més persones visiten i gaudeixen del riu, l'espai estarà més vigilat. • El Parc Fluvial pot servir per coordinar actuacions que fins ara eren aïllades. • La diversitat de col·lectius que es poden implicar amb el riu pot fer que les actuacions siguin més riques i variades. • El riu pot servir per augmentar la cohesió social a Barbera del Vallès. • Si més persones i col·lectius s'impliquen amb el riu, el seu estat de conservació millorarà. • La crisi pot afavorir que la gent vulgui recuperar el contacte amb la natura.

A partir d'aquest pla de participació s'elabora un conjunt de propostes que impliquen a diferents sectors de la ciutadania classificades en 3 grans àmbits:

1. Estratègia de sensibilització: Coneix el Parc Fluvial per estimar-lo
2. Estratègia d'ús social responsable: Descobrir el Parc Fluvial
3. Estratègia d'implicació dels agents: Els nous aliats del Parc Fluvial

El següent pas va ser, gràcies a un projecte FEDER, la implementació de bona part de les accions proposades per cadascun dels àmbits indicats:

1. Estratègia de sensibilització: Conèixer el Parc Fluvial per estimar-lo		
Nº acció	Acció	Realitzat?
Acció 1.1	Impulsar concursos fotogràfics o de grafitis sobre la relació de Barberà del Vallès amb el riu Ripoll. Després, exposar les fotografies o dibuixos en llocs estratègics	Si
Acció 1.2	Proporcionar informació sobre el Parc Fluvial als casals i centres cívics del municipi.	Si
Acció 1.3	Utilitzar els mitjans de comunicació de l'Ajuntament (ràdio, revistes, premsa...) per donar a conèixer la potencialitat d'usos del riu Ripoll.	Si
Acció 1.4	Dur a terme campanyes de comunicació i implicació ciutadana amb el riu (eslògans, material gràfic, fulletons, web, etc.), amb iniciatives innovadores.	Si
Acció 1.5	Impulsar la "festa del Parc fluvial" (tal com es fa amb el Parc Central del Vallès) i altres activitats lúdiques compatibles amb els objectius de conservació del parc.	Si

2. Estratègia d'ús social responsable: Descobrir el Parc Fluvial		
Nº acció	Acció	Realitzat?
Acció 2.2	Millorar la senyalització d'accés i informativa del Parc Fluvial.	Si
Acció 2.5	Impulsar un programa específic per als equipaments públics i privats propers al riu que convidi als seus usuaris a conèixer el Parc Fluvial ("portes del parc fluvial").	Si
Acció 2.6	Impulsar campanyes periòdiques de neteja del riu.	Si
Acció 2.7	Crear itineraris d'interès cultural, paisatgístic i natural i organitzar visites de descoberta.	Si

3. Estratègia d'implicació dels agents: Els nous aliats del Parc Fluvial		
Nº acció	Acció	Realitzat?
Estratègia d'implicació del teixit associatiu		
	Impulsar activitats conjuntes entre les associacions i	
Acció 3.1	l'Ajuntament, d'acord amb els seus objectius socials. Per exemple, promoure rutes i itineraris conjunts.	Si
	Dur a terme sessions per donar a conèixer a les	
Acció 3.2	associacions les potencialitats d'utilització del Parc Fluvial del riu Ripoll.	Si
	Impulsar la creació d'entitats de custòdia i/o la	
Acció 3.3	subscripció d'acords de custòdia a l'espai fluvial amb entitats d'altres àmbits territorials.	Si
Estratègia d'implicació del teixit educatiu		
Acció 3.4	Impulsar sortides de fotografia de natura amb escolars.	Si
Acció 3.5	Impulsar un crèdit de síntesi dedicat a un treball relacionat amb el riu.	Si
Acció 3.6	Habilitar itineraris i equipaments específics per a escolars (per exemple, una escola de natura vinculada a l'hípica).	Si
Acció 3.7	Habilitar uns horts ecològics específics per a escolars.	Si
Acció 3.8	Reproduir el procés participatiu del Pla d'implicació ciutadana a les escoles del municipi.	Si
Estratègia d'implicació del teixit empresarial		
Acció 3.9	Fomentar que les empreses organitzin jornades internes d'enfortiment de grup amb el riu com a escenari.	-
Acció 3.10	Impulsar iniciatives de custòdia del territori a l'espai fluvial amb la implicació de les empreses (patrocini d'iniciatives).	Si
Acció 3.11	Millorar la qualitat paisatgística de les activitats econòmiques que es troben vora riu (hípica, vivers...).	Si
Acció 3.12	Impulsar una campanya de Responsabilitat Social Territorial vinculada al riu, amb incentius de reconeixement de la implicació de les empreses amb el riu.	Si
Estratègia d'implicació dels horticultors		
Acció 3.17	Garantir una bona gestió dels residus agraris que genera l'activitat als horts (gestió de fitosanitaris, de residus orgànics, etc.).	Si

Acció 3.18	Promoure els cultius florals a la zona d'horts (regalant les llavors, per exemple).	-
Acció 3.19	Revisar el sistema d'adjudicació de les parcel·les: per a períodes més curts, i premiar amb ampliacions de termini els hortolans més implicats.	-
Acció 3.20	Dinamitzar internament el col·lectiu hortolà per capacitar-lo a nivell organitzatiu.	-
Acció 3.21	Fomentar l'agricultura ecològica i de varietats locals en les parcel·les d'horts.	-
Acció 3.22	Fomentar la distribució local de la producció dels horts a través de cooperatives de consum ecològic del municipi (per exemple, la Trilla, www.latrilla.org).	-
Estratègia d'implicació dels usuaris a títol individual		
Acció 3.23	Fomentar el voluntariat en la vigilància i manteniment del bon estat del riu (per exemple, creant el "grup d'Amics del Ripoll").	-
Acció 3.24	Fomentar un codi de bona conducta en l'àmbit del Parc Fluvial, per tal que els usuaris en facin un ús responsable	-
Acció 3.25	Instaurar un concurs d'idees obert a tota la ciutadania per recollir propostes innovadores d'implicació ciutadana amb el Parc Fluvial.	-

4.2 EL PROGRAMA EDUCATIU DEL MUNICIPI

Barberà del Vallès posa a disposició dels centres educatius una guia d'activitats educatives (<https://www.bdv.cat/guiaactivitats/>)

En relació als àmbits temàtics que poden treballar-se al parc fluvials (aigua, biodiversitat i patrimoni) només s'identifica dos activitats relacionada amb l'aigua:

Activitat 1: L'aigua de Barberà. D'on ve? Què se'n fa? On va?

L'activitat s'adreça a grups de cycle mitjà d'educació primària.

Descripció: Barberà disposa de diversos pous d'aigua al voltant del municipi que són els que subministren una gran part de l'aigua que es consum a la població, després de fer-ne un tractament.

Objectius

- Fer conèixer un dels recursos naturals que té Barberà del Vallès.
- Conèixer el cycle de l'aigua i la seva relació amb les activitats humanes.
- Conèixer l'ús de l'aigua.

Activitat 2: Visita comentada a l'estació i captació d'aigües i potabilització d'aigües Barberà i a les diferents instal·lacions de la zona Nicolás per treballar el cycle de l'aigua.

L'activitat s'adreça a grups de cycle mitjà i cycle superior de primària, educació secundària, batxillerat, formació de persones adultes i Programes de Formació i Inserció

- Procés de tractament, potabilització, cloració i distribució.
- Comprovació d'alguns elements que porta l'aigua
- Recursos disponibles de la població.

La resta d'activitats que s'ofereixen i que poden vincular-se per temàtica al parc fluvial, no són pròpies de l'Ajuntament sinó que es realitzen a través del programa educatiu de l'Àrea Metropolitana de Barcelona "Compartim un futur".

PROGRAMA

**Metropolità d'Educació
per a la Sostenibilitat**

***Compartim
un Futur***

Per altra banda, destaca el projecte "Jardí municipal agroecològic al mig del parc fluvial" en el qual realitzen visites escolars que consisteixen en fer una visita guiada pels diferents espais on es troben plantes aromàtiques i medicinals amb explicacions didàctiques de les propietats de cada planta. I una mostra del jardí de papallones, endinsant-se en el món d'aquests lepidòpters i les seves flors preferides. Després, es complementa amb dos tallers: un de creació

d'oli de calèndula amb pessic de camamilla i un altre, de plantació de llavor i esqueix amb petits testos biodegradables que es van emportar a casa per continuar cuidant-los.

En relació a aquest espai, l'Ajuntament informa que prefereixen disposar de dos programes educatius diferenciats, un pel Jardí municipal agroecològic i un altre per a la resta d'espais que conformen el parc fluvial.

4.3 ELS RECURSOS DE SENSIBILITZACIÓ I DIFUSIÓ

L'Ajuntament disposa de diversos materials de divulgació relacionats amb el parc fluvial com són:

- DVD au d'aigua
- Guia del parc fluvial
- Estudi de fauna present a Barberà del Vallès (<https://www.bdv.cat/es/estudi-de-fauna>)
- Informe sobre l'estat ecològic del riu Ripoll

La revisió d'aquests recursos mostra que alguns d'ells ja fa temps que es va produir com el DVD i la guia del parc fluvial i no es troben disponibles a través del web municipal.

L'estudi de fauna és molt complet i accessible i es pot consultar fàcilment a través del web municipal igual que l'informe sobre l'estat ecològic del riu Ripoll.

A més d'aquests recursos, cal destacar que, físicament al parc fluvial es poden trobar alguns elements informatius:

4.4 L'APORTACIÓ DELS DOCENTS

Un cop es van definir les accions (activitats educatives i projectes) adreçats a centres educatius, des de l'ajuntament es va contactar amb els equips directius amb l'objectiu que els docents poguessin fer les seves aportacions: fer noves propostes, descartar alguna de les presentades, poder-les prioritzar, etc.

En total van participar tres centres educatius: INS Bitàcola, escola Martí i Pol i escola Elisa Badia.

A continuació es mostren els resultats de tota la informació recollida pels centres educatius de primària:

Codi acció + títol	Destinatari	Prioritat i aportacions docents	
		Escola Martí i Pol	Escola Elisa Badia
FR1 Participar en les propostes educatives de L'OTEPA, com a complement al programa (escolars)	Educació infantil, primària, secundària i post obligatòria	Prioritat 4 És una bona acció, i es important que s'adeqüi a educació infantil	Prioritat 1
FR2 Impulsar la realització de treballs de recerca sobre la qualitat ambiental i la biodiversitat del Parc Fluvial	Educació post obligatòria (Batxillerat)	Prioritat 5 Potser també es podria fer per Cicle superior	Prioritat 8
FR3 Dissenyar propostes de projectes vinculats al Parc Fluvial basats en la metodologia ApS	Educació secundària i post obligatòria (Cicles Formatius i Escoles d'Adults)	No prioritzada per ser escola de primària	Prioritat 7
FR4 Elaborar una activitat de geocerca educativa per conèixer els diferents espais i punts d'interès del Parc Fluvial	Educació secundària (3r i 4t d'ESO) i post obligatòria (Cicles Formatius)	No prioritzada per ser escola de primària	Prioritat 6
FR5 Oferir l'apadrinament de diferents trams, espais o elements d'interès del Parc Fluvial	Educació primària, secundària i post obligatòria	Trobem que potser aquesta és complicada	Prioritat 5
FR6 Dissenyar i implementar una nova activitat educativa per a descobrir la biodiversitat del riu	Educació primària, secundària i post obligatòria	Prioritat 2 Aquesta pot ser molt interessant per conèixer la fauna del nostre poble.	Prioritat 4
FR7 Dissenyar i implementar una nova activitat educativa centrada en l'estudi del riu i el seu entorn	Educació primària i secundària	Prioritat 3 Aquest és un tema molt recurrent a les diferents aules	Prioritat 3
FR8 Creació d'un itinerari guiat per a posar en valor els aiguamolls del Parc Fluvial	Educació primària, secundària i post obligatòria	Prioritat 1 Aquí es podria proposar afegir guia d'espècies vegetal i fauna	Prioritat 2

En el cas l'INS Bitàcola, en lloc de presentar la prioritització el què han indicat és el possible lligam amb la programació real del seu centre i tal i com es veu, totes les propostes presentades per a formació reglada tenen un encaix real per a secundària:

Proposta INS Bitacola_Educació ambiental Parc Fluvial Riu Ripoll			
Curs	Àmbit	Projecte	Proposta
1r ESO	EG	El Bosc	FR6 Dissenyar i implementar una nova activitat educativa per a descobrir la biodiversitat del riu
2n-3r ESO	EX 1r trimestre	Riu Viu	FR1 Participar en les propostes educatives de L'OTEPA, com a complement al programa (escolars)
			FR3 Dissenyar propostes de projectes vinculats al Parc Fluvial basats en la metodologia ApS
			FR4 Elaborar una activitat de geocerca educativa per conèixer els diferents espais i punts d'interès del Parc Fluvial
			FR5 Oferir l'apadrinament de diferents trams, espais o elements d'interès del Parc Fluvial
			FR7 Dissenyar i implementar una nova activitat educativa centrada en l'estudi del riu i el seu entorn
			FR8 Creació d'un itinerari guiat per a posar en valor els aiguamolls del Parc Fluvial
2n-3r ESO	EX 2n trimestre	Aigües a Barberà	FR1 Participar en les propostes educatives de L'OTEPA, com a complement al programa (escolars)
			FR3 Dissenyar propostes de projectes vinculats al Parc Fluvial basats en la metodologia ApS
			FR4 Elaborar una activitat de geocerca educativa per conèixer els diferents espais i punts d'interès del Parc Fluvial
			FR5 Oferir l'apadrinament de diferents trams, espais o elements d'interès del Parc Fluvial
			FR7 Dissenyar i implementar una nova activitat educativa centrada en l'estudi del riu i el seu entorn
			FR8 Creació d'un itinerari guiat per a posar en valor els aiguamolls del Parc Fluvial
4t ESO	Itinerari Professional	Vida microscòpica	FR3 Dissenyar propostes de projectes vinculats al Parc Fluvial basats en la metodologia ApS
			FR7 Dissenyar i implementar una nova activitat educativa centrada en l'estudi del riu i el seu entorn
4t ESO	TdR	TdR ciència	FR2 Impulsar la realització de treballs de recerca sobre la qualitat ambiental i la biodiversitat del Parc Fluvial

4.5 RESULTATS DE LA DIAGNOSI ACTUAL:

A continuació es mostra un resum dels punts forts i aspectes a millorar que poden esdevenir oportunitats i que cal tenir en compte a l'hora de crear i implementar el nou programa d'educació ambiental:

Punts forts:

- El parc fluvial és un escenari idoni per desenvolupar activitats d'educació ambiental sobre diferents temàtiques i adreçades a diferents tipus de públic. Per tant, ofereix l'oportunitat per crear un programa transversal i integrador.
- El municipi ja té experiències prèvies d'èxit que poden ser un bon punt de partida per garantir el bon resultat de les noves propostes que formaran part del nou programa educatiu.
- El municipi disposa de diferents entitats i equipaments, a més de les empreses properes, que poden implicar-se en les noves propostes educatives:

Entitats ambientals	Entitats educatives	Equipaments municipals
Grup Senderista Barberà	Escola Can Serra	Ateneu Tangram
Centre d'Esplai l'Esquirol	Escola Elisa Badia	Casal de Joves "Obriu pas"
Grup d'esplai El Piolet	Escola Can Llobet	Ateneu Barberà
Associació d'Història	Escola Miquel Martí i Pol	Casal de Gent Gran Centre
Ass. De fotògrafs de la natura	Escola del Bosc	Centre Cívic ca n'Amiguè
Hortelans	Escola Pablo Picasso	Casal de Can Gorgs
	Institut la Romànica	Biblioteca Esteve Paluzie
	Institut Can Planas	

- Les propostes presentades als centres educatius tenen un encaix curricular confirmat pels docents.

Aspectes a reforçar i oportunitats:

- La major part de les accions no tenen continuïtat en el temps. Moltes d'elles s'identifiquen com iniciatives d'èxit amb molt bona participació i acollida per part de la ciutadania però han estat accions puntuals. En alguns casos s'ha repetit durant algunes temporades consecutives però actualment no es desenvolupen. És important preveure la continuïtat en el temps de les diferents propostes per garantir que l'aprenentatge sigui significatiu i fomentar un canvi d'hàbits entre diferents sectors de la ciutadania. Aquest procés requereix temps i constància.
- Crear un vincle entre l'àrea d'educació i el de medi ambient. Educació disposa d'una guia d'activitats que s'adrecen a centres educatius però no disposa d'una oferta clara i pròpia d'educació ambiental. El treball conjunt entre les dos àrees pot facilitar la difusió, implementació i participació de les escoles en el nou programa educatiu del parc fluvial.
- Actualment, la major part de l'oferta d'activitats d'educació ambiental s'emmarquen en el projecte educatiu "Compartim un futur" de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Es considera imprescindible que el nou programa inclogui propostes que s'emmarquin en l'entorn real i proper dels participants, especialment, en el parc fluvial. El programa "Compartim un futur" pot ser un bon complement a un programa propi del municipi.
- La pàgina web municipal no disposa d'un espai específic del parc fluvial on els usuaris puguin trobar informació de l'espai, possibles rutes, elements d'interès, propostes educatives, material de divulgació, etc. És imprescindible reforçar els mitjans de difusió per posar en valor aquest espai.

Bloc III:

El programa d'educació ambiental

5. Visió i missió

6. Objectius

**7. Àrea de treball: el parc
fluvial**

8. Àmbits temàtics

9. Destinataris

10. Propostes d'accions

5. VISIÓ, MISSIÓ I OBJECTIUS

5.1 LA MISSIÓ

La missió: correspon al què som en aquest moment i a l'objectiu immediat tenint en compte les circumstàncies actuals. Per tant, la missió del nou programa d'educació ambiental vinculat al parc fluvial es podria definir com la creació d'un conjunt de propostes que impliquin a tots els sectors de la població (ciutadania, centres educatius, equipaments, entitats, empreses, etc) per augmentar el nivell de coneixement sobre els valors ambientals i patrimonials que acull aquest espai per fomentar el sentiment de pertinença i actituds de cura i conservació.

5.2 LA VISIÓ

La visió del programa fa referència al camí que es vol seguir a mig i llarg termini, és a dir, cap a on es vol anar. Aquesta idea determina per tant, els objectius i accions a fer en el futur. En aquest sentit, més enllà de crear una col·lecció de propostes educatives vinculades a l'espai fluvial es pretén crear una metodologia de treball que fomenti el treball en xarxa i les sinèrgies entre altres àrees de l'Ajuntament així com altres agents del territori (equipaments, CAP's, entitats, etc.) que permeti que el programa educatiu es converteixi en un referent municipal i que es pugui mantenir actualitzat donant resposta a les necessitats i inquietuds reals del municipi.

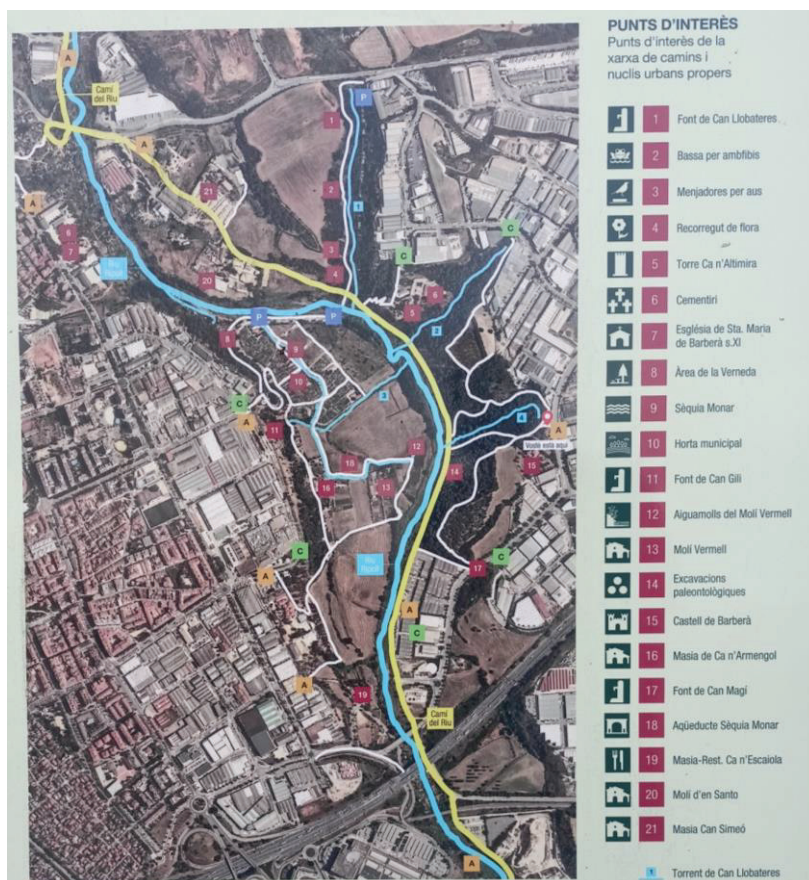
5.3 OBJECTIUS

- Ampliar els coneixements del Parc Fluvial entre la població local i les persones usuàries de l'espai.
- Augmentar la sensibilització vers els valors ambientals de l'espai per tal de reduir incidents i conductes perjudicials per a l'entorn.
- Augmentar la participació de la població local en el coneixement d'aquest espai (punts d'interès, edificacions, camins, fonts, flora i fauna....) i de les persones visitants.
- Programar les diferents activitats al llarg de l'any, que siguin viables i efectives incloent a tots els sectors de la població: formació reglada (tots els cicles educatius) i formació no reglada (lleure, persones grans, treballadors, entitats, etc.)
- Vincular directament les propostes educatives a l'entorn i característiques locals.
- Integar en les propostes educatives el coneixement científic i transferir-los als diferents sectors de la població, tot adaptant-los als diferents nivells de coneixement i sensibilització.

- Utilitzar metodologies d'aprenentatge i participació adaptades a cada col·lectiu de la població, per exemple, la gamificació, concursos, experiments, etc.
- Fer xarxa amb equipaments i entitats territorials amb els quals es comparteixen interessos relacionats amb l'educació ambiental.

6. L'ÀREA DE TREBALL: EL PARC FLUVIAL

El riu Ripoll i el seu entorn, s'han convertit en un espai de referència ambiental pel municipi. Durant anys, igual que ha passat en altres municipis propers, la ciutadania ha viscut d'esquenes al riu. Per sort, des de fa temps, l'Ajuntament de Barberà del Vallès a través de la regidoria de Cohesió Territorial, Medi Ambient i Transició Energètica està impulsant tot una sèrie d'accions per recuperar el Parc Fluvial i posar en valor la seva riquesa ambiental, paisatgística, cultural i social. L'actual parc fluvial disposa d'una senyalització que permet al visitant recórrer els diferents espais d'interès, tal i com mostra la següent imatge que mostra un panell informatiu que es pot consultar en una de les entrades del parc:

Durant el recorregut el visitant pot conèixer espais d'interès patrimonial i cultural com per exemple els elements que es mostren en les següents imatges:

Torre de Ca n'Altimira

Molí d'en Santo

Aqüeducte

Molí vermell

Font de Can Llobateres

Font de Can Gili

A nivell d'habitat, el parc fluvial presenta un mosaic d'espais com per exemple:

Bosc mediterrani

Vegetació de ribera

Aiguamolls

Punts d'aigua i refugis
per la fauna

Horts
(jardí agroalimentari)

Camps

El fet de disposar de diferents tipus d'habitats permet observar una gran biodiversitat sense necessitat de ser un expert. Per exemple, amb una tranquil·la passejada es poden observar:

Aus aquàtiques

Libèl·lules

Rastres i indicis de
mamífers

A partir del coneixement ambiental i patrimonial vinculat al riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès es defineixen diferents àmbits de treball, tal i com es mostra al següent apartat del document.

7. ÀMBITS TEMÀTICS

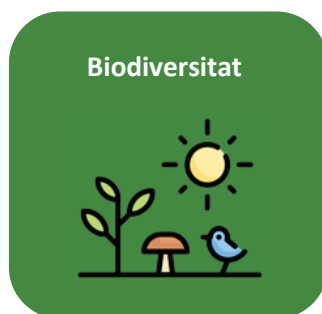
Donades les característiques del Parc Fluvial del riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès es poden determinar 3 grans àmbits temàtics:

En el nou Programa educatiu, l'aigua és l'element clau i conductor que connecta totes les propostes ja que aquestes s'articulen al voltant del riu Ripoll al seu pas pel municipi. Es proposa treballar l'aigua des d'un enfocament naturalista posant en valor espais com els aiguamolls, les fonts i el propi riu. També es treballa des d'un enfocament patrimonial basant-se en les construccions per al seu ús que encara es conserves a l'espai.

El parc fluvial del riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès disposa d'un conjunt de construccions i infraestructures, moltes d'elles vinculades a l'aigua, que permeten conèixer l'ús que es feia en el passat d'aquest recurs. Per altra banda es poden trobar elements de gran interès històric i patrimonial que tot i no estar vinculats directament amb l'aigua, ens permeten conèixer la història del municipi.

Els espais aquàtics, en aquest cas, el parc fluvial, acullen una gran biodiversitat i són un reservori d'aquest recurs tan escàs. Conèixer la seva biodiversitat pot ajudar a augmentar el nivell de coneixement i de conscienciació amb l'objectiu de fomentar actituds de cura i conservació de l'espai i de les espècies tant de fauna com vegetals, que hi habiten o fan estada.

Es recomana consultar el capítol 6 del present document (àrea de treball) on apareixen els diferents elements patrimonials i espais d'interès natural del parc fluvial del riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès.

8. METODOLOGIES

A l'hora de crear un programa educatiu és imprescindible decidir quina metodologia s'utilitzarà per treballar cada temàtica ambiental i per a cada tipus de destinatari.

És important trobar un equilibri entre els formats estàndards (xerrades, visites guiades, itineraris guiats, etc.) que s'ha comprovat que funcionen i formats innovadors o bé basats en la gamificació com pot ser el la geocerca, els concursos fotogràfics, etc.) i sobretot, per les característiques de l'espai, basades en l'observació directa de l'entorn i l'experimentació respectuosa.

Un altre dels formats i metodologies que tenen molt pes en el nou programa és el voluntariat ja sigui a través de l'aportació de dades basades en la ciència ciutadana o a través de la implicació directa d'entitats i empreses properes que poden utilitzar la responsabilitat social corporativa com un mitjà per reforçar el vincle de les persones treballadores amb l'entorn directe.

A la fitxa descriptiva de cada acció proposada dins del nou programa educatiu (veure capítol 10.1) s'explica el plantejament en relació al format i metodologia per a cada una.

9. DESTINATARIS

9.1 FORMACIÓ REGLADA:

Tot i que pot ser interessant oferir activitats per a totes les etapes educatives, es recomana prioritzar destinar els recursos i esforços a aquells nivells educatius que pel seu encaix amb el currículum escolar han de treballar conceptes i continguts que es poden vincular amb el parc fluvial.

Basant-se en el nou decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, és a dir, primària i secundària els nivells educatius que es proposa prioritzar són per a cada àmbit temàtic són els que apareixen al resum que mostra la següent taula:

Taula 1 Resum de la relació entre el currículum escolar, els nivells educatius i els àmbits temàtics del nou programa educatiu del Parc Fluvial del Riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès.

ÀREES DE CONEIXEMENT (ED. PRIMÀRIA)			ÀMBITS TEMÀTICS			
			AIGUA	BIODIVERSITAT	PATRIMONI	GENERALS
CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL, SOCIAL I CULTURAL	CULTURA CIENTÍFICA	Iniciació a l'activitat científica				1r a 6è
		La vida al nostre planeta		1r a 6è		
		Matèria, forces i energies	3r i 4t		1r, 2n, 3r i 4t	
	SOCIEDATS I TERRITORIS	Reptes del món actual		1r a 6è		5è i 6è
		Lliçons del passat		1r, 2n, 3r i 4t	5è i 6è	
		Consciència ecosocial	1r i 2n		5è i 6è	
EDUCACIÓ EN VALORS CÍVICS I ÈTICS	EDUCACIÓ EN VALORS CÍVICS I ÈTICS	Autoconeixement i autonomia moral				5è i 6è
		Sostenibilitat i ètica ambiental				5è i 6è
ÀREES DE CONEIXEMENT (ESO)						
BIOLOGIA I GEOLOGIA	BIOLOGIA I GEOLOGIA	Projecte científic				1r, 2n, 3r i 4t
		Éssers vius		1r 2n i 3r		
		Geologia		4t		
FÍSICA I QUÍMICA	FÍSICA I QUÍMICA	Habilitats científiques bàsiques				1r, 2n i 3r
		Les destreses científiques bàsiques				4t
		El canvi				4t
CIÈNCIES SOCIALS: GEOGRAFIA I HISTÒRIA	REPTES DEL MÓN ACTUAL	Objectius de desenvolupament sostenible				1r i 2n
		Paisatge i territori		3r i 4t	3r i 4t	
		Global i local		3r i 4t		
		Sostenibilitat i producció d'aliments				3r i 4t
		Economia i sostenibilitat				3r i 4t
		Ubicació espacial				1r i 2n
		Salut, ciència i tecnologia				3r i 4t
	SOCIEDATS I TERRITORIS	Biodiversitat, recursos naturals i desigualtat		1r i 2n		
		Mètodes de les ciències socials			1r i 2n	
	COMPROMÍS CÍVIC I GLOBAL	Territori i paisatge		1r i 2n		
		Convivència cívica i cultura democràtica				1r i 2n
		Conciència ambiental		1r i 2n		
		Responsabilitat ecosocial		3r i 4t		
		El patrimoni cultural i artístic			3r i 4t	
EDUCACIÓ EN VALORS CÍVICS I ÈTICS	EDUCACIÓ EN VALORS CÍVICS I ÈTICS	Sostenibilitat i ètica ambiental				3r i 4t

Per altra banda, el disseny de projectes pot ser vàlid per a qualsevol nivell educatiu doncs permet treballar diferents matèries d'una manera més transversal. Per tant, crear propostes basades en la metodologia d'aprenentatge-servei i ciència ciutadana poden ser una opció d'èxit per grups de diferents nivells educatius com poden ser escoles d'adults, cicles formatius, etc.

A continuació es mostra de forma detallada l'ancoratge curricular per a cada etapa educativa tot relacionant-la amb els àmbits temàtics del nou programa.

10.1.1 JUSTIFICACIÓ CURRICULAR D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA PER ALS ÀMBIS TEMÀTICS: AIGUA, BIODIVERSITAT I PATRIMONI.

Extreta del nou decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.

Justificació curricular
Competències transversals
Educació Primària   Competència ciutadana   • Desenvolupament de la consciència cívica (comprensió de la realitat social, política, científica, ecològica i econòmica des d'un punt de vista local i global). • Desenvolupament de consciència global i sostenibilitat (implica el compromís amb un entorn saludable través del desenvolupament d'estils de vida que respectin els recursos ambientals i que constitueixin el motor d'un desenvolupament humà, social i econòmic sostenible). • Tractament globalitzat de problemes complexos (interrelacionant camps de coneixement). Competència emprenedora   • Procés social i dinàmic en que les persones identifiquen oportunitats per innovar i transformar idees en projectes en un context real. • Situacions en que cal prendre la iniciativa exercitant el pensament crític. • Saber trobar solucions eficaces, originals, flexibles i innovadores. • Saber gestionar la informació i la comunicació. Competència personal, social i d'aprendre a aprendre   • Capacitat de treballar amb altres persones intercanviant idees i compartint responsabilitats. • Capacitat d'adaptació a nous contextos en un entorn d'evolució contínua (implicar-se de manera activa i autònoma a l'aprenentatge). • Autoregulació de l'aprenentatge i autoconeixement.

Competència digital

- Domini d'eines i recursos tecnològics, digitals, culturals i lingüístics.
- Informació i dades, comunicació, col·laboració.
- Desenvolupament d'hàbits d'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge.

Vectors

1. Aprenentatge competencial
4. Qualitat de l'educació de les llengües
5. Ciutadania democràtica i consciència global

Competències clau i indicadors competencials

1. Competència en comunicació lingüística

Al completar l'Educació Primària...

CCL1. Expressa fets, conceptes, pensaments, opinions o sentiments de forma oral, escrita o signada, amb claredat i adequació a diferents contextos quotidians del seu entorn personal, social i educatiu, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa, tant per intercanviar informació i crear coneixement com per construir vincles personals.

CCL2. Comprèn, interpreta i valora textos orals, signats, escrits o multimodals senzills dels àmbits personal, social i educatiu, amb acompanyament puntual per participar activament en contextos quotidians i per construir coneixement.

3. Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria

Al completar l'Educació Primària...

CMCCTE 2. Utilitza el pensament científic per entendre i explicar alguns dels fenòmens que ocorren al seu voltant confiant en el coneixement com a motor de desenvolupament, utilitzant eines i instruments adequats, plantejant preguntes i fent experiments senzills de forma guiada.

CMCCTE 5. Participa en accions fonamentades científicament per preservar la salut i el medi ambient aplicant principis d'ètica i seguretat i practicant el consum responsable

6. Competència ciutadana

Al completar l'Educació Primària...

CC4. Comprèn les relacions sistèmiques entre les accions humanes i l'entorn i s'inicia en l'adopció d'hàbits de vida sostenibles, per contribuir a la conservació de la biodiversitat des d'una perspectiva tant local com global.

Competències específiques

Educació Primària

Àrea de coneixement:

CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

Competència específica 2 - Plantejar-se preguntes sobre el món, aplicant les diferents formes de raonament i mètodes del pensament científic, per interpretar, respondre i predir els fets i fenòmens del medi natural, social i cultural i per prendre decisions creatives i decidir actuacions ètiques i socialment sostenibles.

Competència específica 3 - Resoldre problemes i reptes generant cooperativament un producte creatiu i innovador a partir de projectes interdisciplinaris, utilitzant diferents formes de raonament, com el pensament de disseny i el pensament computacional, per respondre a necessitats concretes.

Competència específica 5 - Analitzar les característiques de diferents elements o sistemes del medi natural, social i cultural, identificant la seva organització i propietats, establint relacions entre aquests, per tal de reconèixer el valor del patrimoni cultural i natural i emprendre accions per a un ús responsable, la seva conservació i la millora.

Competència específica 6 - Analitzar críticament les causes i conseqüències de la intervenció humana en l'entorn integrant els vessants social, econòmic, cultural, tecnològic i ambiental definits en els objectius de desenvolupament sostenible, per tal de promoure la capacitat d'afrontar els problemes, aportar solucions i actuar de manera individual i col·laborativa en la seva resolució, posant en pràctica hàbits de vida i de consum responsable i sostenible.

Competència específica 7 - Observar, detectar, comprendre i interpretar canvis i continuïtats del medi natural, social i cultural, analitzant relacions de causalitat, simultaneïtat i successió, per explicar i valorar les relacions entre diferents elements i esdeveniments que permeten entendre el present i imaginar futurs possibles.

Àrea de coneixement:

EDUCACIÓ EN VALORS CÍVICS I ÈTICS (només 5è i 6è)

Competència específica 3 - Interpretar les relacions sistèmiques entre l'individu, la societat i la natura, així com la importància de l'acció local i les seves conseqüències en l'entorn proper, per desenvolupar un paper actiu i conseqüent amb el respecte, la cura i la protecció de les persones i del planeta.

Competència específica 4 - Desenvolupar l'autoestima i l'estima de l'entorn, a partir de la identificació, expressió i gestió de les emocions i sentiments propis i reconeixent i valorant els dels altres, amb la finalitat d'assolir una actitud empàtica i respectuosa envers un mateix, els altres i la natura.

Sabers

Educació Primària

Àrea de coneixement:

CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

Primer i segon curs

CULTURA CIENTÍFICA

Iniciació a l'activitat científica

- Selecció de tècniques d'indagació (observacions, identificació i classificació, formulació de preguntes i prediccions, planificació i realització d'experiments i recerques, cerca de patrons, creació de models, cerca d'informació i de dades, experiments amb control de variables, comunicació dels resultats...) adequades a les necessitats de la investigació.
- Construcció i ús del vocabulari científic relacionat amb les diferents investigacions i temàtiques estudiades.
- Valoració dels coneixements científics com a mitjà per entendre els fets i fenòmens de l'entorn natural i de la vida quotidiana.

La vida al nostre planeta

- Comprensió dels aspectes bàsics de les funcions vitals dels éssers vius des d'una perspectiva integrada: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie, per distingir-los dels objectes inerts.
- Producció i identificació dels nutrients, l'aigua i l'aire com les substàncies imprescindibles per a la vida.
- Anàlisi de les adaptacions dels éssers vius a l'hàbitat per tal de classificar-los segons les característiques observables.
- Valoració de les relacions entre els éssers humans, els animals i les plantes per aplicar normes de cura i respecte als éssers vius i a l'entorn en què viuen.

Matèria, forces i energies

- Comprensió de l'efecte de les forces de càrrega sobre estructures construïdes amb materials d'ús comú amb diferents seccions i geometria, per construir estructures resistents, estables i útils.

SOCIETATS I TERRITORIS

Reptes del món actual

- Apreciació de les diferències i semblances en els elements geològics que constitueixen l'entorn proper per entendre les dinàmiques que es produeixen i els seus efectes en la vida quotidiana.

Lliçons del passat

- Coneixement del patrimoni material i immaterial de la seva localitat per valorar-lo i preservar-lo.

Consciència ecosocial

- Comprensió de la relació del cicle natural i humà de l'aigua, per aconseguir un ús sostenible del recurs.

Àrea de coneixement:

CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

Tercer i quart curs

CULTURA CIENTÍFICA

Iniciació a l'activitat científica

- Selecció de tècniques d'indagació (observacions, identificació i classificació, formulació de preguntes i prediccions, planificació i realització d'experiments i recerques, cerca de patrons, creació de models, cerca d'informació i de dades, experiments amb control de variables, comunicació dels resultats...) adequades a les necessitats de la investigació.
- Construcció i ús del vocabulari científic relacionat amb les diferents investigacions i temàtiques estudiades.

La vida al nostre planeta

- Estudi i anàlisi de les característiques dels diferents ecosistemes com espais, on els factors abiòtics i biòtics es mantenen en equilibri per tal d'entendre i prendre bones decisions respecte a l'ús dels recursos naturals del planeta.
- Identificació de les característiques pròpies de les plantes i els animals que permeten la classificació i diferenciació en subgrups relacionats amb la capacitat adaptativa al medi: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie, i varietats autòctones.

Matèria, forces i energies

- Identificació i anàlisi de les propietats de l'aigua a partir de l'experimentació per entendre el seu paper vital en el medi i la necessitat de fer-ne un ús responsable.

SOCIETATS I TERRITORIS

Reptes del món actual

- Representació de l'espai i de la terra en mapes i plànols a diferents escales emprant, entre altres, els recursos digitals. Utilització de diferents tècniques analògiques i digitals i estratègies d'orientació, a partir de l'observació dels elements del medi en la localització espacial.
- Interacció entre la superfície terrestre i els agents externs (aigua, vent, éssers vius...) per entendre com canvien els paisatges en els diferents territoris al llarg del temps i anàlisi de la influència de l'activitat humana.

Lliçons del passat

- Interacció entre la superfície terrestre i els agents externs (aigua, vent, éssers vius...) per entendre com canvien els paisatges en els diferents territoris al llarg del temps i anàlisi de la influència de l'activitat humana.

Àrea de coneixement:

CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

Cinquè i sisè curs

CULTURA CIENTÍFICA

Iniciació a l'activitat científica

- Selecció de tècniques d'indagació (observacions, identificació i classificació, formulació de preguntes i prediccions, planificació i realització d'experiments i recerques, cerca de patrons, creació de models, cerca d'informació i de dades, experiments amb control de variables, comunicació dels resultats...) adequades a les necessitats de la investigació.
- Construcció i ús del vocabulari científic relacionat amb les diferents investigacions i temàtiques estudiades.

La vida al nostre planeta

- Estudi del cicle de la matèria i del flux d'energia en els ecosistemes, reconeixement de les xarxes de relacions entre productors, herbívors, carnívors i descomponedors, per comprendre les dinàmiques de les poblacions.
- Entesa dels aspectes bàsics de les funcions vitals de l'ésser humà des d'una perspectiva integrada: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie.

SOCIETATS I TERRITORIS

Reptes del món actual

- Introducció a la dinàmica atmosfèrica i les grans àrees climàtiques per relacionar la distribució dels ecosistemes i paisatges.
- Coneixement de la diversitat geogràfica de Catalunya, d'Espanya i d'Europa. Representació gràfica, visual i cartogràfica a través de mitjans i recursos analògics i digitals usant les tecnologies de la informació geogràfica.

Lliçons del passat

- Anàlisi de diferents fonts històriques: orals, escrites i patrimonials per interpretar les accions individuals i col·lectives, de fets i esdeveniments rellevants de la història.

Consciència ecosocial

- Valoració del patrimoni natural i cultural com un bé i un recurs per fer-ne ús des de la cura i la seva conservació.

Àrea de coneixement:

EDUCACIÓ EN VALORS CÍVICS I ÈTICS

Cinquè i sisè curs

Autoconeixement i autonomia moral

- Desenvolupament del pensament crític i ètic en situacions de debat a l'aula
- Valoració de l'ètica com a principi de les nostres accions en entorns propers relacionats amb la vida quotidiana.

Sostenibilitat i ètica ambiental

- Desenvolupament de l'empatia, la cura i el respecte als éssers vius i el medi natural, en actuacions quotidianes relacionades amb l'entorn proper.
- Valoració i reconeixement de l'impacte de l'activitat humana en el planeta a partir d'accions quotidianes.
- Anàlisi del grau de sostenibilitat d'un determinat mode de vida amb relació als ecosistemes i les societats en el territori més proper.
- Presa de consciència del deure ètic i l'obligació legal de protegir i tenir cura del medi natural en la construcció d'un compromís col·lectiu.

10.1.2 JUSTIFICACIÓ CURRICULAR D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA (ESO) PER ALS ÀMBIS TEMÀTICS: AIGUA, BIODIVERSITAT I PATRIMONI.

Extreta del nou decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.

Justificació curricular
Competències transversals
Educació Secundària
Competència ciutadana
• Desenvolupament de la consciència cívica (comprensió de la realitat social, política, científica, ecològica i econòmica des d'un punt de vista local i global).• Desenvolupament de consciència global i sostenibilitat (implica el compromís amb un entorn saludable través del desenvolupament d'estils de vida que respectin els recursos ambientals i que constitueixin el motor d'un desenvolupament humà, social i econòmic sostenible).• Tractament globalitzat de problemes complexos (interrelacionant camps de coneixement).
Competència emprenedora

- Procés social i dinàmic en que les persones identifiquen oportunitats per innovar i transformar idees en projectes en un context real.
- Situacions en que cal prendre la iniciativa exercitant el pensament crític.
- Saber trobar solucions eficaces, originals, flexibles i innovadores.
- Saber gestionar la informació i la comunicació.

Competència personal, social i d'aprendre a aprendre

- Capacitat de treballar amb altres persones intercanviant idees i compartint responsabilitats.
- Capacitat d'adaptació a nous contextos en un entorn d'evolució contínua (implicar-se de manera activa i autònoma a l'aprenentatge).
- Autoregulació de l'aprenentatge i autoconeixement.

Competència digital

- Domini d'eines i recursos tecnològics, digitals, culturals i lingüístics.
- Informació i dades, comunicació, col·laboració.
- Desenvolupament d'hàbits d'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge.

Vectors

1. Aprenentatge competencial
4. Qualitat de l'educació de les llengües
5. Ciutadania democràtica i consciència global

Competències clau i indicadors competencials

1. Competència en comunicació lingüística

Al completar l'Educació secundària...

CCL1. Expressa fets, conceptes, pensaments, opinions o sentiments de forma oral, escrita o signada, amb claredat i adequació a diferents contextos quotidians del seu entorn personal, social i educatiu, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa, tant per intercanviar informació i crear coneixement com per construir vincles personals.

CCL2. Comprèn, interpreta i valora textos orals, signats, escrits o multimodals senzills dels àmbits personal, social i educatiu, amb acompanyament puntual per participar activament en contextos quotidians i per construir coneixement.

3. Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria

Al completar l'Educació secundària...

CMCCTE 2. Utilitza el pensament científic per entendre i explicar els fenòmens que ocorren al seu voltant, confiant en el coneixement com a motor de desenvolupament, plantejant-se preguntes i comprovant hipòtesis mitjançant l'experimentació i la indagació, fent servir eines i instruments adequats, apreciament la importància de la precisió i la veracitat i mostrant una actitud crítica sobre l'abast i limitacions de la ciència.

CMCCTE 5. Emprèn accions fonamentades científicament per preservar la salut física i mental i el medi ambient i aplica principis d'ètica i seguretat en la realització de projectes per transformar el seu entorn proper de forma sostenible, valorant-ne l'impacte global i practicant el consum responsable.

6. Competència ciutadana

Al completar l'Educació secundària...

CC4. Comprèn les relacions sistèmiques d'interdependència, ecodpendència i interconnexió entre actuacions locals i globals i adopta, conscientment i motivadament, un estil de vida sostenible i ecosocialment responsable.

Competències específiques

Educació Secundària

Àrea de coneixement:

BIOLOGIA I GEOLOGIA

Competència específica 1 - Interpretar fenòmens de la naturalesa, predient i argumentant el seu comportament a partir de models, lleis i teories propis de la biologia i la geologia per apropiant-se de conceptes i processos propis de la ciència.

Competència específica 2 - Identificar, seleccionar, organitzar i avaluar críticament dades i informació, contrastant-ne la fiabilitat per resoldre preguntes relacionades amb la biologia i la geologia i descartar solucions pseudocientífiques.

Competència específica 3 - Dissenyar, desenvolupar i comunicar el plantejament i les conclusions de recerques dins de l'àmbit escolar, incloent la formulació de preguntes i d'hipòtesis i la seva contrastació experimental, seguint els passos de les metodologies pròpies de la ciència, com l'experimentació i la cerca d'evidències, cooperant quan calgui, per indagar en aspectes relacionats amb la biologia i la geologia.

Competència específica 4 - Fer servir diverses formes de raonament, com el pensament hipoteticodeductiu i el pensament computacional, per resoldre problemes o donar explicació a fenòmens naturals i processos de la vida quotidiana relacionats amb la biologia i la geologia, mitjançant l'anàlisi crítica de les respostes i solucions i reformulant el procediment, si fos necessari.

Competència específica 5 - Analitzar els efectes de determinades accions sobre el medi ambient i la salut, basant-

se en els fonaments de les ciències biològiques i geològiques, per fer propostes d'acció i per decidir de manera informada sobre problemàtiques actuals i adoptar hàbits que minimitzin els impactes mediambientals, que siguin compatibles amb un desenvolupament sostenible i que permetin mantenir i millorar la salut individual i col·lectiva.

Competència específica 6 -Analitzar els elements del paisatge, utilitzant de forma integrada els coneixements procedents de la biologia, la geologia i les ciències ambientals per explicar-ne l'origen i la possible evolució, així com les característiques de la comunitat d'organismes, la dinàmica del relleu i els possibles riscos naturals.

Àrea de coneixement:

FÍSICA I QUÍMICA

Competència específica 1 - Interpretar fenòmens de la naturalesa, predient i argumentant-ne el comportament a partir de models, lleis i teories propis de la física i química per apropiant-se de conceptes i processos propis de la ciència.

Competència específica 2 - Dissenyar, desenvolupar i comunicar el plantejament i les conclusions de recerques incloent la formulació de preguntes i d'hipòtesis i la seva contrastació experimental, dins de l'àmbit escolar, seguint els passos de les metodologies pròpies de la ciència, com l'experimentació i la cerca d'evidències, i del pensament computacional cooperant, quan calgui, per indagar en aspectes relacionats amb la física i la química

Competència específica 4 - Utilitzar de forma crítica i eficient plataformes tecnològiques i recursos variats, tant per al treball individual com en equip, per a la cerca d'informació, la creació de materials i la comunicació fonamentada en coneixements de la física i la química, entorn de fenòmens i qüestions ecosocialment rellevants.

Competència específica 5 - Analitzar els efectes de determinades accions sobre el medi ambient i la salut, basant-se en els fonaments de les ciències físiques i químiques, per fer propostes d'acció per decidir de manera informada en problemàtiques actuals i adoptar hàbits que minimitzin els impactes mediambientals, que siguin compatibles amb un desenvolupament sostenible i que permetin mantenir i millorar la salut individual i col·lectiva.

Competència específica 6 -Interpretar i valorar la ciència com una construcció col·lectiva en continu canvi i evolució, que requereix la interacció amb la resta de la societat per generar millores que repercuteixin en l'avenç tecnològic, econòmic, ambiental i social.

Àrea de coneixement:

CIÈNCIES SOCIALS: GEOGRAFIA I HISTÒRIA

Competència específica 2 - Indagar i argumentar a partir de problemes socials rellevants, locals i globals, per desenvolupar un pensament crític i respectuós amb les diferències, que contribueixi a la construcció de la

identitat individual i col·lectiva i a la consecució d'un present i un futur més just i inclusiu.

Competència específica 3 - Interpretar els canvis i les continuïtats dels processos històrics, mitjançant la realització de projectes d'investigació i l'ús de fonts primàries i secundàries, per interpretar els problemes del món actual i fer propostes a favor de la pau, el benestar i el desenvolupament sostenible.

Competència específica 4 - Descobrir i analitzar els elements i dinàmiques que configuren el territori, mitjançant l'estudi de casos i problemàtiques geogràfiques, per valorar els diferents paisatges i proposar alternatives de gestió territorial, amb criteris de sostenibilitat i justícia social.

Competència específica 9 - Valorar críticament les dinàmiques d'interdependència entre diferents factors dins un món globalitzat i les desigualtats i conflictes que es generen, i relacionar les problemàtiques locals i globals per proposar alternatives basades en la cultura de la pau i adquirir compromisos que permetin la consecució d'un món més solidari i sostenible.

Àrea de coneixement:

EDUCACIÓ EN VALORS CÍVICS I ÈTICS

Competència específica 3 - Utilitzar de forma crítica i eficient plataformes tecnològiques i recursos variats, tant per al treball individual com en equip, per a la cerca d'informació, la creació de materials i la comunicació fonamentada en coneixements de la física i la química, entorn de fenòmens i qüestions ecosocialment rellevants.

Competència específica 4 - Desenvolupar i mostrar una adequada estima de si mateix i de l'entorn, reconeixent i valorant les emocions i els sentiments propis i aliens, per a l'assoliment d'una actitud empàtica, respectuosa i acurada envers un mateix, els altres i la natura.

Sabers

Educació Secundària

Àrea de coneixement:

BIOLOGIA I GEOLOGIA

Primer, segon i tercer curs

Projecte científic

- Estratègies d'utilització d'eines digitals per a la cerca d'informació, col·laboració i comunicació de processos, resultats o idees en diferents formats (presentació, gràfica, vídeo, pòster, informe...) en el context de problemes investigables.
- Disseny de recerques, experiments i estudis observacionals, per respondre a una qüestió científica determinada fent servir instruments i espais (laboratori, aules, entorn...) de manera adequada.
- Elaboració de maquetes i models per a la representació i comprensió de conceptes, processos o elements de la

natura.

Éssers vius

- Observació i identificació de les característiques distintives d'espècies representatives de l'entorn proper i ubicació dels principals grups taxonòmics corresponents (regne).
- Ús d'estratègies per al reconeixement de les espècies més comunes dels ecosistemes de l'entorn (guies, claus dicotòmiques, eines digitals, visualment...).
- Identificació dels elements integrants de diferents ecosistemes de l'entorn, així com de les relacions intraespecífiques i interespecífiques que tenen.
- Reconeixement de la importància de la conservació dels ecosistemes, la biodiversitat i la implantació d'un model de desenvolupament sostenible. Anàlisi de la relació de la sostenibilitat amb alguns ODS (ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles; ODS 12. Consum i producció responsables; ODS 13. Acció climàtica).
- Descripció de la importància de diferents interaccions entre atmosfera, hidrosfera, geosfera i biosfera en processos clau per a la vida.

Quart curs

Projecte científic

- Formulació de preguntes, hipòtesis i conjectures científiques.
- Estratègies d'utilització d'eines digitals per a la cerca d'informació, col·laboració i comunicació de processos, resultats o idees en diferents formats (presentació, gràfica, vídeo, pòster, informe...) en el context de problemes investigables.
- Disseny i realització d'experiments que impliquin control experimental (negatiu i positiu), per respondre a una qüestió científica determinada utilitzant els instruments i espais (laboratori, aules, entorn...) de forma adequada i precisa.
- Elaboració de maquetes i models per a la representació i comprensió de conceptes, processos o elements de la natura.
- Utilització de diferents mètodes d'observació i de recollida de dades de fenòmens naturals en el context de problemes investigables.

Geologia

- Investigació i anàlisi dels riscos naturals i la seva relació amb els processos geològics externs i interns.

Àrea de coneixement:

FÍSICA I QUÍMICA

Primer, segon i tercer curs

Habilitats científiques bàsiques

- Utilització de metodologies pròpies de la investigació científica per a la identificació i la formulació de qüestions, l'elaboració d'hipòtesis i el seu contrast experimental.
- Ús de diversos entorns i recursos d'aprenentatge científic, com ara el laboratori o els entorns virtuals, utilitzant de forma correcta els materials, els productes i les eines tecnològiques i atenent les normes d'ús de cada espai per assegurar la conservació de la salut pròpia i comunitària, la seguretat en xarxes i el respecte al medi ambient.

Quart curs

Les destreses científiques bàsiques

- Ús de diversos entorns i recursos d'aprenentatge científic, com ara el laboratori o els entorns virtuals, utilitzant de forma correcta els materials, les substàncies i les eines tecnològiques i atenent les normes d'ús de cada espai per assegurar la conservació de la salut pròpia i comunitària, la seguretat a les xarxes i el respecte pel medi ambient.

El canvi

- Utilització de la informació continguda en una equació química ajustada i de les lleis més rellevants de les reaccions químiques per fer prediccions qualitatives i quantitatives per mètodes experimentals i numèrics, i relacionar-ho amb els processos fisicoquímics de la indústria, el medi ambient i la societat.
- Descripció qualitativa de reaccions químiques de l'entorn quotidià, incloent-hi les combustions, les neutralitzacions i els processos electroquímics, comprovant-ne experimentalment alguns dels paràmetres, per fer una valoració de les seves implicacions a la tecnologia, la societat o el medi ambient.

Àrea de coneixement:

CIÈNCIES SOCIALS: GEOGRAFIA I HISTÒRIA

Primer i segon curs

REPTES DEL MÓN ACTUAL

Objectius de desenvolupament sostenible

- Debat sobre els dilemes del món actual, punt de partida per al pensament crític i el desenvolupament de judicis propis.
- Valoració de les accions, tant individuals com col·lectives, que permeten avançar en la implantació de l'Agenda 2030.

Ubicació espacial

- Representació de l'espai, orientació i escales.
- Utilització de recursos digitals i tecnologies de la informació geogràfica (TIG) en l'elaboració i interpretació de mapes, esquemes, imatges i gràfics de diferent tipologia.

Biodiversitat, recursos naturals i desigualtat

- Identificació dels processos, dinàmiques i amenaces dels ecosistemes planetaris. Valoració de la riquesa i conservació del patrimoni natural.
- Anàlisi de l'acció humana en l'alteració dels ecosistemes i descripció de casos que se'n deriven, especialment en entorns propers, cercant causes i conseqüències.

SOCIETATS I TERRITORIS

Mètodes de les ciències socials

- Identificació i ús de les fonts històriques, arqueològiques i geogràfiques i la seva valoració com a patrimoni col·lectiu.

Territori i paisatge

- Anàlisi de l'evolució de la ciutat i el món rural al llarg de la història.
- Valoració i conservació dels components ambientals, històrics, artístics i culturals del paisatge.

COMPROMÍS CÍVIC

Convivència cívica i cultura democràtica

- Participació en projectes comunitaris de l'entorn, mostrant empatia i accions de suport a col·lectius en situacions de pobresa, vulnerabilitat i exclusió social.
- Interès davant els reptes i problemes d'actualitat a l'àmbit local i global, deixant-ne constància mitjançant produccions diverses.

Conciència ambiental

- Implicació en la defensa de la biodiversitat i la protecció del medi ambient.

Tercer i quart curs

REPTES DEL MÓN ACTUAL

Global i local

- Establiment d'anàlisis comparades de l'espai natural, rural i urbà, la seva evolució i els reptes de futur.

Economia i sostenibilitat

- Proposta d'alternatives des d'una perspectiva ecosocial

Sostenibilitat i producció d'aliments

- Establiment de relacions entre l'equitat i el desenvolupament sostenible

Paisatge i territori

- Interpretació de les transformacions del territori i del paisatge a Catalunya i Espanya: causes de la despoblació i de la concentració urbana i conseqüències de la petjada humana.
- Actitud proactiva en la preservació dels paisatges i reconeixement dels programes de protecció.
- Identificació dels reptes en la gestió del territori a Catalunya.

Salut, ciència i tecnologia

- Establiment de relacions entre la ciència i la tecnologia, la dimensió ètica i social i la sostenibilitat.

COMPROMÍS CÍVIC LOCAL I GLOBAL

Responsabilitat ecosocial

- Assumpció de compromisos davant dels objectius del desenvolupament sostenible per mitjà d'accions que generin valor afegit.
- Implicació en la defensa i la protecció del medi ambient i dels paisatges a través de la participació en projectes comunitaris i en la difusió de les accions.

El patrimoni cultural i artístic

- Participació en accions de posada en valor i difusió del patrimoni local amb actitud col·laborativa i emprenedora.

Àrea de coneixement:

EDUCACIÓ EN VALORS CÍVICS I ÈTICS

Sostenibilitat i ètica ambiental

- Identificació de l'ecodependència i la interconnexió entre els estils de vida i l'entorn, en situacions quotidianes.
- Proposta d'accions locals i globals sobre la relació individu-natura des de diferents perspectives en situacions de debat crític a l'aula.
- Debat sobre diversos plantejaments ètics, científics i polítics en relació amb els problemes ecosocials i ambientals, en el marc de projectes realitzats a l'aula.

- Desenvolupament i promoció d'hàbits i actuacions individuals i col·lectives en el marc dels objectius de desenvolupament sostenible en un context local i global.
- Integració de l'ecofeminisme, l'economia circular i l'economia blava en el propi projecte vital i en situacions de la vida quotidiana.
- Establiment d'un compromís actiu amb la protecció de la vida animal i el medi ambient des de la perspectiva biocèntrica en situacions de debat a l'aula.
- Consolidació i promoció d'hàbits de vida sostenible tenint en compte el consum responsable i de productes de proximitat, la gestió òptima dels recursos naturals i dels residus, i de la mobilitat en l'orientació que donem al nostre estil de vida.
- Coneixement de la sobirania alimentària i d'estratègies que afavoreixen la reducció del malbaratament alimentari en un context global.

9.2 FORMACIÓ NO REGLADA:

Bloc de destinataris 2: Formació no reglada

- **Ciutadania** (ens referim a persones individuals que participen en les activitats i esdeveniments organitzats).
- **Famílies.** Es pot crear un "subprograma" adreçats a famílies, és a dir, a adults acompanyats per infants on puguin aprendre de manera amena i pràctica alhora que es fomenta un temps de qualitat familiar.
- **Persones grans.** Les necessitats d'aquest col·lectiu són ben específiques, les activitats han de tenir un baix nivell de dificultat física, acostumen a participar activament en les propostes, etc. Es pot crear un "subprograma" per a persones gran (per exemple, de més de 65 anys) que aportí espais de trobada, intercanvi (per lluitar contra la soledat no desitjada) a l'hora que es poden treballar continguts ambientals i descobrir els espais d'interès del municipi.
- **Entitats i equipaments.** Les necessitats de les entitats són molt concretes: ambientalitzar la seva seu i esdeveniments, augmentar el

nivell de formació per a que puguin transmetre'l als participants, conèixer les novetats ambientals del municipi, etc.

- **Personal municipal.** Formar als treballadors municipals en funció de l'àmbit on treballin és imprescindible per anar tots a una i fomentar la transversalitat entre serveis. Fent visites a instal·lacions de gestió de residus o d'aigua, conèixer les accions ambientals novedoses d'altres departaments, conèixer les tasques que fan altres companys/es pot ajudar a fer equip, tenir una visió de la ciutat com a ecosistema i unir esforços.
- **Esplais i casals de lleure.** Aquest col·lectiu és participatiu i moltes de les activitats que realitzen es fan a l'aire lliure i són pràctiques. Per aquest motiu, es pot crear un conjunt de propostes encaminades a millorar el municipi, per exemple, fer plantacions, instal·lar caixes nius, recuperar un espai degradat.
- **Empreses.** Voluntariat vinculat a la responsabilitat social corporativa.
- **Formació de segona oportunitat:** inclou Programes de Formació i Inserció (PFI's), Centres de noves oportunitats (CNO's) i Escola CEP (Cultiu d'empoderament professional i personal).

10. TREBALL EN XARXA

El proper capítol del present document (capítol 11) exposa un conjunt de 33 accions que conformen les propostes de futur per anar construint i modelant un nou Programa d'educació i sensibilització ambiental al voltant del parc fluvial del riu Ripoll. Per desenvolupar les diferents accions es proposa **coordinar-se amb diferents àrees de l'Ajuntament** com pot ser educació, comunicació, salut, etc. i també amb **altres agents del territori** com poden ser el grup senderista, el grup de teatre, el grup d'estudi d'història, etc. L'objectiu d'establir aquestes aliances és sumar esforços i recursos, aprofitant tot allò que ja existeix i funciona i creant conjuntament noves propostes que al crear-se en xarxa, tots els agents participants poden fer seves i aportar.

Algunes de les accions que es proposen es poden vincular a diferents programes que impulsa la **Fundació Barberà**. Aquesta entitat desenvolupa programes per l'èxit educatiu a nivell municipal (OrientaGarden, Creixem entre plantes, PFI, CNO, Escola CEP,...) que podrien desenvolupar aquelles propostes més pràctiques i de contacte directe amb l'entorn que es proposen en el nou programa. Es considera una bona oportunitat per crear un vincle i caldrà que, internament, es creï un sistema de comunicació i coordinació per establir quines poden ser les propostes que més s'ajusten i quin paper pot tenir la Fundació.

Una altra idea que pot ser interessant és la d'integrar el **Jardí Agroecològic** que s'ubica al parc fluvial. Aquest espai ja disposa d'un programa educatiu propi d'èxit i pot esdevenir una gran oportunitat per vincular-lo a les propostes del nou programa ja que alguns dels objectius, continguts i metodologies que es proposen són compartits i poden convertir-se en punts de connexió que impulsin ambdós programes. La coordinació per aprofitar els punts d'unió és imprescindible per aprofitar al màxim els recursos tant econòmics com personals dels dos projectes. A més, aquest espai pot cobrir algunes necessitats, al menys, mentre no es disposi d'un centre d'interpretació propi del parc fluvial (i quan existeixi poden ser complementaris) i actuar com a punt de trobada, d'inici i finalització d'activitats i posar a disposició dels participants, aspectes logístics clau, sobretot quan es realitzen activitats amb grups d'infants.

Per finalitzar aquest apartat de visió de treball en xarxa, es proposa valorar la possibilitat de teixir **aliances amb altres administracions que ja estan vinculades o poden estar-ho**, com seria el Consell Comarcal ja que existeixen itineraris ja establerts o en disseny a l'entorn del riu Ripoll (camins municipals ja senyalitzats amb el suport del Consell Comarcal i futur recorregut del projecte "El riu, teixint fils de vida") i que també es podrien vincular a l'itinerari GR173 Vallès Natural.

Codi acció	Títol acció	Gestió interna	Públic destinatari												Visió educació ambiental																							
			Formació reglada (escolars)									Formació no reglada				1	2	3	4	5																		
			Educació infantil	Educació primària	Educació secundària	Ed. Postobligatòria	Ciutadania i famílies	Empreses	Entitats i espais	Persones grans	Experts																											
FR2	Impulsar la realització de treballs de recerca sobre la qualitat ambiental i la biodiversitat del Parc Fluvial					Batx																																
FR3	Dissenyar propostes de projectes vinculats al Parc Fluvial basats en la metodologia ApS				Tots els nivells		Cicles i Escola d'adults																															
FR4	Elaborar una activitat de geocerca educativa per conèixer els diferents espais i punts d'interès del Parc Fluvial				3r i 4t d'ESO		CF Cicles i Escola d'adults	X																														
FR5	Oferir l'apadrinament de diferents trams, espais o elements d'interès del Parc Fluvial				Tots els nivells		Batx, cicles i adults				X																											
FR6	Dissenyar i implementar una nova activitat educativa per a descobrir la biodiversitat del riu				Tots els nivells												X																					
FR7	Dissenyar i implementar una nova activitat educativa centrada en l'estudi del riu i el seu entorn				Cicle mitjà i superior											X																						
FR8	Creació d'un itinerari guiat per a posar en valor els aigüemolls del Parc Fluvial				Tots els nivells		Tots els nivells									X																						
AG1	Participar en les propostes educatives de l'OTEPA, com a complement al programa (ciutadania)								X							X	X	X	X																			
AG2	Activitat per a treballadors d'empreses properes: Bany de bosc (adaptable a persones grans)															X																						
AG3	Creació i manteniment de prats florits								X							X	X																					

Document signat electrònicament. Firmes vàlides. És còpia autèntica de l'original electrònic.

Codi Segur de Verificació (CSV): d648a2eeaa89c863eb1b2 Adreça de validació: <https://seuelectronica.diba.cat>

Codi acció	Títol acció	Gestió interna	Públic destinatari							Visió educació ambiental						
			Formació reglada (escolars)				Formació no reglada					1	2	3	4	5
			Educació infantil	Educació primària	Educació secundària	Ed. Postobligatòria	Ciutadania i famílies	Empreses	Entitats i espais	Persones grans	Experts					
AG4	Instal·lar cartells didàctics sobre les espècies associades als aiguamolls, complementar als ja existents							X								
AG5	Voluntariat RSC I – PRIMÀVERA: Recuperació de la vegetació autòctona						X									
AG6	Voluntariat RSC II – TARDOR: Jornada ornitològica amb fabricació de caixes niu i menjadors per ocells						X									
AG7	Voluntariat RSC III – HIVERN: Manteniment dels espais del parc fluvial						X									
AG8	Voluntariat RSC IV – ESTIU: Neteja dels espais adjacents al riu ripoll (Let's clean Europe!)						X									
AG9	Crear un cicle de passejades temàtiques adreçades a persones grans (programa + 65) vinculades al Parc Fluvial												X			
AG10	Impulsar el coneixement i la participació als projectes de ciència ciutadana vinculats al Parc Fluvial								X							
AG11	Organitzar unes jornades de biodiversitat al Parc Fluvial, amb diferents activitats per a tots els públics (generals i/o tècniques)							X		X						
AG12	Adherir-se als dies temàtics ambientals							X								

Document signat electrònicament. Firmes vàlides. És còpia autèntica de l'original electrònic.

Codi Segur de Verificació (CSV): d648a2eea89c863eb1b2 Adreça de validació: <https://seuelectronica.diba.cat>

Codi acció	Títol acció	Gestió interna	Públic destinatari										Visió educació ambiental											
			Formació no reglada				Formació reglada (escolars)						1	2	3	4	5							
			Empreses	Entitats i espais	Persones grans	Experts	Ciutadania i famílies	Ed. Postobligatòria	Educació primària	Educació secundària	Ed. Postobligatòria	Educació primària						Educació secundària						
AG13	Organitzar un bioblitx temàtic al Parc Fluvial										X													
AG14	Organitzar un concurs fotogràfic per a la creació d'un calendari del Parc Fluvial										X													
AG15	Realitzar visites teatralitzades per a donar a conèixer el patrimoni i la història del Parc Fluvial										X													
AG16	Dissenyar rutes temàtiques es de cap de setmana vinculades al Parc Fluvial										X													
AG17	Crear un passaport del Parc Fluvial per a fomentar la participació en les diferents activitats educatives										X													
AG18	Elaborar audioguies per a la realització autònoma d'itineraris temàtics a l'entorn del Parc Fluvial										X													
AG19	Organitzar i impulsar la celebració de jornades tècniques sobre el Parc Fluvial											X												X

* Formació no reglada:

Es considera **Formació de segona oportunitat** per les següents accions: AG3, AG5, AG6, AG7, AG8 i AG13

Document signat electrònicament. Firmes vàlides. És còpia autèntica de l'original electrònic.

Codi Segur de Verificació (CSV): d648a2eeaa89c863eb1b2 Adreça de validació: <https://seuelectronica.diba.cat>

11.1 FITXES DESCRIPTIVES DE LES ACCIONS PROPOSADES

A continuació, es desenvolupa cada acció en forma de fitxa. Aquestes fitxes es mostren classificades per als diferents eixos temàtics:

ACCIONS RELACIONADES AMB LA GESTIÓ INTERNA

Taula 3. Resum de les accions relacionades amb la gestió interna.

	Codi acció	Títol acció	Prioritat
	G1	Crear un espai específic sobre el Parc Fluvial al web municipal	
	G2	Dissenyar, produir i difondre recursos de sensibilització en relació al Parc Fluvial	
	G3	Establir canals de comunicació i treball conjunt amb l'àrea d'educació i altres possibles àrees	
	G4	Dotar d'identitat pròpia al programa, a través de la creació d'una línia gràfica i un eslògan	
	G5	Crear canals de difusió que permetin arribar a diferents perfils de públic per a garantir la participació	
	G6	Crear un punt informatiu específic pel Parc Fluvial dins d'espais municipals propers al riu	

CODI G1

Destinatari	Equip gestor del programa
Àmbit temàtic	Aigua Patrimoni Biodiversitat
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Persona especialitzada en serveis informàtics, dissenyador gràfic i persona responsable de creació i redacció de continguts.
Objectiu general	Crear un espai dins el web de l'Ajuntament de Barberà sobre el Parc Fluvial (o una pàgina web independent), en la qual es trobi tota la informació relacionada amb el Parc Fluvial i a través de la qual es pugui fer difusió del Programa d'educació i sensibilització ambiental entre els diferents destinataris així com de qualsevol acció, publicació i novetat relacionada.

Descripció

Aquesta acció consisteix en dissenyar i crear un apartat dins la pàgina web de l'Ajuntament (o una pàgina web independent enllaçada a la web municipal) dedicada exclusivament al Parc Fluvial del riu Ripoll com a part de l'estratègia de difusió i comunicació del programa. L'objectiu principal, per tant, és crear un espai de referència en el qual els diferents sectors de la població que són potencials destinataris del programa (escolars, ciutadania, entitats, etc.) puguin trobar i consultar informació sobre el Parc Fluvial, les activitats que s'ofereixen, les accions realitzades, els materials de difusió, estudis tècnics i les darreres novetats sobre aquest espai. Aquesta acció es relaciona amb:

- **Acció G4.** Dotar d'identitat pròpia al programa, a través de la creació d'una línia gràfica i un eslògan) doncs la pàgina web (o apartat web) ha de ser coherent amb la línia gràfica del programa per mantenir la identitat i facilitar la identificació per part dels usuaris.
- **Acció G5.** Crear canals de difusió que permetin arribar a diferents perfils de públic per a garantir la participació ja que la pàgina web en sí, pot esdevenir un canal de difusió eficaç. A més la web es pot vincular amb les diferents xarxes socials del parc.

A trets generals, nova pàgina web o apartat web pot incloure els següents apartats:

- **Dades generals i descripció del Parc Fluvial:** mapa, superfície, accessos, com s'hi arriba (en cas de què els visitants siguin d'un altre municipi), punts d'interès, context municipal, normativa de protecció, etc.

-
- **Actualitat:** apartat per publicar novetats i darreres notícies sobre el Parc Fluvial (accions de millora, activitats realitzades, campanyes informatives , etc.). En aquest apartat, es pot crear una vinculació amb xarxes socials (*veure acció G5. Crear canals de difusió que permetin arribar a diferents perfils de públic per a garantir la participació*), de manera que quan es publiqui una notícia a alguna d'aquestes plataformes (*Instagram, Youtube, Facebook, Telegram, etc.*) també es pugui visualitzar des de la web.
 - **Agenda:** es tracta de publicar tots els esdeveniments que es realitzen relacionats amb el Parc Fluvial (xerrades, jornades tècniques, caminades i visites guiades, activitats amb famílies, voluntariat ambiental, etc.).
 - **Antecedents i història:** com ha canviat l'espai al llarg dels anys, quan es va crear el Parc Fluvial, quins beneficis aporta al municipi, etc. En aquest apartat, també es podrien incloure fotografies històriques.
 - **La biodiversitat del parc:** apartat amb informació detallada sobre la biodiversitat (descripció dels hàbitats, espècies de plantes i animals, etc.). Es poden incloure els estudis relacionats dels què ja disposa l'Ajuntament, llistat d'espècies observades i que fins i tot, es podria actualitzar amb les aportacions de la ciutadania.
 - **Els elements d'interès patrimonial i cultural** (fonts, molins, aqüeducte, etc.) i la gestió del Parc Fluvial (normativa de protecció, plans i programes, etc.).
 - **El programa d'educació ambiental:** llistat i descripció de totes les activitats que s'ofereixen des del Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial. Aquesta oferta es podria presentar en format cercador amb filtres (tipus de públic, nivell educatiu, temàtica, durada, etc.) i també es podria incloure un apartat d'inscripcions/reserves en funció del tipus d'activitat.
 - **Enllaços i recursos d'interès:** recull de documents i enllaços d'interès on es pugui ampliar la informació sobre el Parc Fluvial. Aquests enllaços d'interès també es poden incloure al final dels diferents apartats específics de la pàgina web com a informació complementària.
 - **Identitat visual:** Informació sobre la línia gràfica del programa (logotip, tipografia i colors de la marca) i arxius per descarregar (logo, eslògan, icones..) que es puguin utilitzar en cas que algun centre educatiu, entitat, etc. ho necessiti a l'hora de crear un material de difusió, etc. (*veure acció G4. Dotar d'identitat pròpia al programa, a través de la creació d'una línia gràfica i un eslògan*).
 - **Espai de participació ciutadana:** es tracta d'habilitar una bústia (a través d'un formulari o correu electrònic) on els usuaris puguin fer consultes i suggeriments.

Per desenvolupar aquesta acció, caldrà preveure:

-
- El suport d’una persona especialitzada en serveis informàtics que creï l’espai web i s’encarregui de les tasques de manteniment.
 - El suport d’una persona que s’encarregui de redactar i publicar els continguts, notícies, agenda i donar resposta als usuaris de manera que sempre estigui actualitzat.
 - Fer una acció de difusió inicial del nou espai web a través del butlletí municipal, crear un banner per la web actual, publicació a les xarxes socials.
-

Proposta d’implementació

És convenient que l’acció es dugui a terme un cop s’hagi completat l’acció G4. *Dotar d’identitat pròpia al programa, a través de la creació d’una línia gràfica i un eslògan.*

Hi ha dos possibles opcions: crear una web pròpia per al Parc Fluvial o bé, crear un apartat específic dins el web actual de l’Ajuntament. En aquest últim cas cal garantir la visibilitat i accessibilitat per facilitar l’accés als usuaris.

En relació als centres educatius caldria informar-los a través del mail per donar a conèixer la nova web i la informació que poden trobar sobre les activitats. Cal tenir en compte que la difusió d’activitats i recursos s’hauria de realitzar abans d’acabar el curs escolar (aproximadament el mes maig-juny), ja que és el moment en el que es prepara la programació del curs vinent i seria un bon moment per fer el llançament del nou web.

Exemples inspiradors

- Parc Natural i Reserva de la Biosfera del Montseny (Diputació de Barcelona):
<https://parcs.diba.cat/web/montseny>
- Parc de la Mitjana (Ajuntament de Lleida). Programa educatiu “Lleida en Viu”.
<https://urbanisme.paeria.cat/sostenibilitat>
- Consorci per a la Gestió de Residus del Vallès Occidental. Apartat web del programa d’educació ambiental dins el web del Consorci:
<https://www.residusvalles.cat/educacio-ambiental-2/>

Pressupost estimat	-Fer un web nou incloent disseny gràfic: 5.000-7.000 euros -Fer un apartat web del dins del web de l’Ajuntament: recursos propis.

**DISSENYAR, PRODUIR I DIFONDRE RECURSOS DE SENSIBILITZACIÓ EN
RELACIÓ AL PARC FLUVIAL**

CODI G2

Destinatari	Equip gestor del programa
Àmbit temàtic	Aigua Patrimoni Biodiversitat
Recursos a aportar per l'Ajuntament	
Objectiu general	Crear un conjunt de recursos de divulgació per informar a la ciutadania del municipi sobre el parc fluvial així com dels seus valors ambientals i patrimonials.

Descripció:

La sensibilització sobre la importància de conservar i protegir el Parc fluvial és fonamental per garantir la seva conservació. Aquest espai és un refugi per a la biodiversitat, però també és una font de connexió amb la natura per a la ciutadania.

El disseny, la producció i difusió d'aquests recursos de sensibilització sobre el parc, són essencials per promoure una bona relació entre les persones i l'entorn natural. Els recursos poden incloure material didàctic, campanyes de conscienciació, exposicions o qualsevol mena d'informació per tal d'educar a la població sobre la importància de preservar aquests espais. En augmentar els coneixements es fomenta un major compromís de cara a la ciutadania en la seva conservació, promovent així la sostenibilitat ambiental i el benestar de la biodiversitat de l'entorn.

A continuació es proposa un conjunt d'exemples de possibles recursos:

- **Catàleg d'espècies de fauna al Parc Fluvial:** En aquest catàleg detallat s'enumeren i es descriuen les diverses espècies de fauna present al parc, incloent-hi informació sobre el seu hàbitat, comportament i estat de conservació. També es poden incloure les espècies vegetal d'interès vinculades al riu. Per fer aquest recurs es necessaries fotografies d'alta qualitat, descripció de cada espècie, disseny gràfic per a la maquetació del catàleg.
Personal involucrat: Biòlegs especialitzats en fauna, fotògrafs de natura i dissenyadors gràfics.
- **Joc de cromos sobre la fauna i la vegetació del Parc fluvial:** Un joc de cromos col·leccionables que presenta il·lustracions o fotos dels diferents animals i plantes del parc, juntament amb informació

bàsica de cada un. Per fer aquest recurs es necessitaran fotografies o il·lustracions de les espècies, paper per la impressió dels cromos, informació bàsica de les espècies.

Personal involucrat: Il·lustradors o fotògrafs dissenyadors gràfics i experts en la fauna i vegetació.

- **Vídeo 360° del Parc fluvial:** Un vídeo immersiu en format 360° que permeti als espectadors explorar virtualment les diverses àrees del parc, mostrant el paisatge, la fauna i la vegetació.

Material: Càmera 360°, equip d'edició de vídeo, plataforma de visualització en 360°.

Personal involucrat: Videògrafs especialitzats en vídeos 360°, editors de vídeo i tècnic municipals per ajudar a seleccionar les localitzacions i les espècies i elements patrimonials d'interès.

- **Contes interactius sobre el Parc Fluvial:** Una sèrie de llibres interactius o app mòbil amb contes i activitats educatives relacionades amb la fauna i la vegetació del parc, fent servir elements de realitat augmentada o realitat virtual. Es necessitaria redactar els continguts i elaborar les il·lustracions per llibres impresos o per app mòbils.

Personal involucrat: Escriptors de contes, il·lustradors, desenvolupadors d'aplicacions mòbils i tècnics municipals per aportar els missatges clau.

- **Capsa d'eines de conservació DIY:** Capsa de cartó sostenible amb el disseny gràfic del programa educatiu material bàsic de tot allò que pot servir per a la conservació del parc, per la neteja del parc, per la construcció de refugis per la fauna o la sembra de plantes autòctones.

Material: Disseny per la capsa, capsa de cartó amb disseny i semitallada per muntar a casa i llistat de material necessari.

Personal involucrat: Experts en conservació, educadors ambientals i dissenyadors del producte.

Un cop elaborats els recursos es poden difondre en diversos punts del municipi, com ara centres cívics, casals, escoles, etc. i també a través de les xarxes socials i web.

Proposta d'implementació

És convenient que crear un calendari anual, per tal de difondre de forma esglaonada i tenint en compte cac

El disseny dels recursos han de seguir la línia gràfica establerta per als projectes de natural al Parc Fluvial.

Exemples inspiradors

- “Coneix el riu” (Museu del Ter):
<https://coneixelriu.museudelter.cat/vegetacio-de-ribera.php>
- Video 360º visita al CTR-Vallès (Consorti per a la Gestió de Residus del Vallès Occidental)
<https://www.youtube.com/watch?v=9gYgrbr6lvk>

Pressupost estimat	Elaboració d'un vídeo 360º: 10.000 € aprox
	Conte interactiu: 6000 € aprox
	Col·lecció de cromos: 4000 € aprox
	Capsa d'eines: 400 € aprox / unitat

ESTABLIR CANALS DE COMUNICACIÓ I TREBALL CONJUNT AMB L'ÀREA D'EDUCACIÓ I ALTRES POSSIBLES ÀREES

CODI G3

Destinataris	Equip gestor del programa
Àmbit temàtic	Aigua Patrimoni Biodiversitat
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Persones de referència de les quatre àrees de l'Ajuntament (Medi Ambient, Educació, Salut i Comunicació) en relació al programa
Objectiu general	Crear i establir les vies de comunicació interna entre les àrees de Medi Ambient, Educació, Salut i Comunicació de l'Ajuntament, per treballar de forma conjunta i coordinada en les accions proposades al Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial.

Descripció

Aquesta acció consisteix en fomentar el treball conjunt i en xarxa entre diferents àrees de l'Ajuntament. Tot i que el Programa educatiu vinculat al Parc Fluvial estarà liderat per l'àrea de Medi Ambient, les diferents accions proposades, es poden vincular també a altres àrees de l'Ajuntament oferint així l'oportunitat de fomentar el lligam entre aquestes.

Les àrees que inicialment poden formar part d'aquesta acció són:

- **Àrea d'educació.** Per la seva relació amb els centres educatius pot ajudar en les tasques de difusió del programa, donar a conèixer les noves propostes educatives i integrar-les en la programació que els arriba. El personal tècnic de l'àrea d'educació pot aportar informació sobre l'interès per part dels centres, identificar temàtiques que necessiten treballar, recollir propostes i suggeriments, etc. L'àrea d'educació per tant, **pot tenir un paper rellevant en totes les propostes d'educació formal (de la FR 1 a la FR 8).**
- **Àrea de salut.** Aquesta àrea pot tenir un paper en l'acció **AG9: crear un cicle de passejades temàtiques adreçades a persones grans (programa + 65) vinculades al Parc Fluvial.** Des del CAP (servei d'infermeria, metges i metgesses, etc.) poden recomanar a persones que necessiten caminar, se senten soles, no fan activitats perquè no tenen una xarxa social i personal de suport. Poden aportar la informació i convidar-los a inscriure's i participar en el cicle de passejades ja que són referents de confiança per aquest perfil de persones grans. Les sales d'espera i entrada del CAP poden ser un bon espai per penjar cartells informatius sobre el cicle de passejades. A més,

poden traslladar a l'àrea de medi ambient propostes i valoracions per part dels usuaris que permetin anar renovant el cicle de passejades i/o activitats per a persones grans.

- **Àrea de comunicació.** El personal tècnic d'aquesta àrea pot col·laborar a l'hora de dissenyar i crear l'apartat web del parc fluvial, ajudar en l'apartat de notícies i novetats, en la difusió de les diferents accions del programa, etc.

Per desenvolupar aquesta acció, caldrà:

- Identificar les persones de cada àrea que poden participar.
- Explicar de manera clara per què és vol fomentar la col·laboració.
- Definir el grau d'implicació de cada àrea.
- Establir els canals de comunicació entre àrees (reunions regulars, drive compartit amb materials i informació específica, etc.)
- Elaborar un pla de treball conjunt que permeti:
- Definir accions concretes que realitzarà cada àrea.
- Establir el moment en què cada àrea ha de realitzar les diferents activitats.

Proposta d'implementació

Per realitzar aquesta acció cal esperar a tenir ben definit el programa d'educació ambiental al parc fluvial i el pla de treball, doncs caldrà definir clarament en quin moment cal convidar a participar a cada àrea.

L'àrea de comunicació pot tenir un paper rellevant a l'inici de la implementació del programa ja que pot ajudar en la creació de l'espai web i la creació de materials de difusió i després establir i després tenir un paper més puntual: per accions de difusió concretes, per publicació de notícies.

L'àrea d'educació pot tenir un paper rellevant durant el curs escolar, inicialment durant els mesos de maig, juny, setembre i octubre per ser el moment en què s'elaboren els nous catàlegs de propostes educatives escolars i també són els mesos on es concentren les consultes per part dels docents. Per aquest motiu seran els mesos on la col·laboració serà més estreta.

L'àrea de sanitat pot tenir un paper relacionat directament amb la difusió del cicle de passejades per a persones grans. Poden donar suport en la difusió i recollir propostes per part dels usuaris.

Exemples inspiradors

- Programa educatiu "Compartim un futur" de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. S'elabora per a cada curs escolar un catàleg conjunt entre l'àrea d'educació i l'àrea de conservació de l'espai
-

públic:

<https://www.amb.cat/es/web/medi-ambient/sostenibilitat/educacio-ambiental/categ/detall/-/gdpmes/categ-de-formacio-reglada/9825226/11818>

- Cicle de passejades i visites guiades adreçades a persones grans per conèixer el patrimoni natural i històric d'Horta-Guinardó.

<https://beteve.cat/societat/visites-historiques-horta-guinardo-gent-gran/>

Pressupost estimat	Recursos propis de l'Ajuntament perquè les tasques s'inclouen dins les hores de treball dels tècnics municipals de cada àrea.

**DOTAR D'IDENTITAT PRÒPIA AL PROGRAMA, A TRAVÉS DE LA
CREACIÓ D'UNA LÍNIA GRÀFICA I UN ESLÒGAN**

CODI G4

Destinatari	Equip gestor del programa
Àmbit temàtic	Aigua Patrimoni Biodiversitat
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Dissenyador/a gràfic
Objectiu general	Dissenyar una línia gràfica i un eslògan que representi el Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial per a que els destinataris de les accions l'identifiquin clarament.

Descripció

Aquesta acció consisteix en crear una marca gràfica pròpia que doni identitat al Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial i el diferenciï de la resta d'espais d'interès i programes educatius que s'ofereixen al municipi. Es proposa que aquesta imatge pròpia consti de dos elements principals: una línia gràfica i un eslògan, que s'inclouran en tots els documents i materials de comunicació que s'elaborin en el marc del programa. La línia gràfica d'un projecte és un element bàsic en la seva presentació visual i la seva comunicació, essencial per a que tots els seus destinataris s'hi familiaritzin i el reconeguin. Es proposa que aquesta línia gràfica estigui formada per:

- **logotip:** en diferents versions (positiu, negatiu, color, blanc i negre, només símbol, etc.) per poder adaptar-lo als diversos tipus de documents i materials. Opcionalment, es poden dissenyar icones representatives dels tres àmbits temàtics del programa: aigua, patrimoni i biodiversitat.
- **tipografia:** principals tipus de lletra (títols, text normal, etc.) a utilitzar en funció de l'aplicació.
- **colors representatius:** aquests són un element important dins la línia gràfica i permeten transmetre per si mateixos emocions i missatges.

Per a la definició de la imatge pròpia, també es proposa la creació d'un **eslògan**, breu i fàcil de recordar pels destinataris, que defineixi el programa educatiu i la seva missió.

També es pot sol·licitar al dissenyador gràfic que creï seguint la marca gràfica un conjunt de plantilles que facilitin el treball posterior, ja que el tècnic municipal només les hauria d'actualitzar. Per exemple: un banner, pòster, etc.

Per a poder desenvolupar l'acció, es poden considerar dos opcions principals:

- Contractar una empresa de disseny gràfic i comunicació que amb les indicacions de l'equip

tècnic gestor Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial (possibles fonts d'inspiració, relació amb la línia gràfica de l'Ajuntament, missatges principals, etc.), dissenyi la línia gràfica i l'eslògan.

- Organitzar un concurs entre els centres educatius del municipi, o obert a la ciutadania, per a la proposta de logotips i eslògans, acompanyat d'un procés participatiu per a la votació i elecció del logotip i eslògans guanyador. A partir del logo i eslògan guanyador, els tècnics municipals haurien d'acabar de definir la línia gràfica (colors, tipografia, plantilles, etc.). Caldrà preveure com seran les "votacions", per exemple, l'opció que tingui més "me gusta" a les xarxes socials, organitzar una exposició i que els visitants votin, etc. Per tant, caldrà redactar amb antelació les bases del concurs i difondre-les.

Proposta d'implementació

És convenient que l'acció estigui completada abans de realitzar les tasques de difusió i comunicació del Programa entre la ciutadania i el públic escolar. La línia gràfica hauria d'estar definida i integrada abans del llançament de la web nova, del catàleg d'activitats, etc.

En cas que es volgués organitzar un concurs amb els centres educatius cal tenir en compte que la difusió d'activitats i recursos s'hauria de realitzar abans d'acabar el curs escolar (aproximadament el mes de juny), ja que és el moment en el que es prepara la programació del curs vinent per tant hauria de fer-se amb prou temps per a que puguin elaborar la proposta, votar-la i integrar-la en els nous materials. Es recomana per tant, que es fes a principis d'any (gener-febrer).

En el cas que es volgués organitzar un concurs amb ciutadania caldrà difondre les bases, explicar l'objectiu i fins i tot organitzar una sessió de presentació del concurs, així com preveure el retorn que es farà a tots els participants.

Exemples inspiradors

- Identitat visual (Generalitat de Catalunya):
<https://identitatcorporativa.gencat.cat/ca/identitat-visual/>
- Consorci Besòs-Tordera. Imatge del programa educatiu "Descobreix el riu" (concurs entre centres educatius):
<http://besos-tordera.cat/blog/ja-tenim-la-nova-imatge-del-nostre-programa-educatiu/>

Pressupost estimat	- Contractació d'un dissenyador/a gràfic: entre 1.500 € i 3.000 € en funció dels productes que es vulguin elaborar. - Concurs amb centres educatius o ciutadania: recursos propis de l'Ajuntament

**CREAR CANALS DE DIFUSIÓ QUE PERMETIN ARRIBAR A
DIFERENTS PERFILS DE PÚBLIC PER A GARANTIR LA PARTICIPACIÓ**

CODI G5

Destinatari	Equip gestor del programa
Àmbit temàtic	Aigua Patrimoni Biodiversitat
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Persona responsable de la gestió dels canals de comunicació i de la creació de continguts, dissenyador/a gràfic.
Objectiu general	Dissenyar una estratègia de difusió del programa i crear/establir els canals de comunicació que es faran servir per arribar als diferents destinataris de les accions.

Descripció

Aquesta acció consisteix en planificar l'estratègia de difusió del programa i decidir quins canals de comunicació es faran servir per arribar als diferents perfils de públic destinatari del programa (escolars, ciutadania, entitats, empreses, etc.). Per tant, els principals objectius són:

- Donar a conèixer el programa, els seus objectius i missatges clau.
- Assegurar la visibilitat de les accions realitzades en el marc del programa.
- Difondre l'oferta educativa per als diferents públics inclosa en el programa.
- Augmentar la participació activa dels destinataris del programa en les activitats.
- Aportar informació concreta sobre el Parc Fluvial i bones pràctiques ambientals.

Per ajudar a definir l'estratègia de difusió, es recomana realitzar un treball previ d'anàlisi dels antecedents i revisar quins són els canals de difusió que s'han utilitzat anteriorment (diferenciant els tipus de públic destinatari) i quins resultats han tingut aquestes accions comunicatives realitzades des de les diferents àrees de l'Ajuntament implicades al programa (veure acció **G3. Establir canals de comunicació i treball conjunt amb les àrees d'Educació, Salut i Comunicació de l'Ajuntament**). Aquest treball previ permetrà conèixer l'impacte d'anteriors accions de difusió, per a identificar aquelles que han donat millor resultat i aquelles que no han funcionat.

Alguns consells per dissenyar l'estratègia de difusió són:

- Definir els canals de comunicació que s'utilitzaran per a cada tipus de públic. Aquests poden ser molt diversos i es recomana combinar-los per arribar a diferents perfils de destinataris, per exemple:
 - **xarxes socials** (twitter, instgram, facebook): permet arribar a un públic més jove i

també a ciutadania general alhora que permet fer sinèrgies amb altres usuaris, entitats, administracions presents a les xarxes augmentant així l'impacte de les publicacions i atraure a usuaris residents al municipi i també de fora.

- **butlletins municipals, premsa i ràdio local, correus electrònics (mailing): aquesta estratègia permet arribar als residents al municipi** especialment a persones grans que prefereixen el format en paper (butlletí i premsa local). La ràdio i els mailings també acostumen a funcionar molt bé entre participants que ja coneixen el programa i estan atents a rebre notificacions sense necessitat d'utilitzar les xarxes socials.
- **web del Parc Fluvial (veure acció G1. Crear un espai específic sobre el Parc Fluvial al web municipal)**, seria el producte frontissa que permet relacionar totes les estratègies anteriors oferint a més un apartat de notícies, agenda i informació específica sobre el parc fluvial.

A més del format de comunicació també caldrà:

- Seleccionar els missatges que es vol difondre en funció dels destinataris potencials (escolar, famílies, gent gran, experts, etc.). Han de ser breus, clars i engrescadors.
 - Utilitzar en tots els canals i materials de difusió la línia gràfica i el logo del programa, per tal que tots els destinataris ho relacionin visualment amb el Parc Fluvial i el seu programa (**veure l'acció G4. Dotar d'identitat pròpia al programa, a través de la creació d'una línia gràfica i un eslògan**).
 - Prioritzar, en la mesura del possible, materials de comunicació que es puguin reutilitzar i que no impliquin la creació de recursos que a la llarga es puguin convertir en residus. Per exemple, en cas que es consideri necessari produir lones o rollup per algun esdeveniment, cal crear-lo sense data per a que es pugui reutilitzar (per exemple la data es pot afegir amb un adhesiu), o repartir tríptics divulgatius en indrets específics i a demanda de la persona interessada.
 - Fer xarxa amb altres agents del territori donant suport i fent difusió de les notícies que publiquin centres educatius, entitats, ciutadania, etc. relacionades amb el Parc Fluvial, tot compartint-les als canals de difusió propis.
 - Definir un pla de publicacions del programa, en el qual s'estableixi una regularitat i una freqüència de publicacions als diferents canals de difusió, amb l'objectiu de mantenir l'acció comunicativa durant tot l'any. Per exemple, realitzar una publicació setmanal a les xarxes socials, una publicació mensual a la web municipal, una publicació trimestral a través de butlletins o premsa local, etc.
 - En relació a les accions de difusió relacionades amb els centres educatius, tenir en compte que
-

les relacions amb activitats educatives i projectes, s'hauria de realitzar abans d'acabar el curs escolar (aproximadament el mes de juny), ja que és el moment en el que es prepara la programació del curs vinent. D'aquesta forma, els equips docents podran incorporar-les en les programacions.

Per desenvolupar aquesta acció, caldrà preveure el suport d'una persona responsable de comunicació, que s'encarregui de totes les tasques de gestió relacionades amb l'estratègia de difusió: creació de nous comptes a xarxes socials, realització de fotografies que complementin els continguts, redacció de continguts i notícies, realització de publicacions, actualització de la informació dels canals de difusió, difusió de les publicacions realitzades per altres col·lectius (centres educatius, entitats, ciutadania, etc.).

Proposta d'implementació

Es recomana realitzar aquesta acció, un cop estigui completada l'acció **G4. Dotar d'identitat pròpia al programa, a través de la creació d'una línia gràfica i un eslògan**, i s'hagi iniciat l'acció **G3. Establir canals de comunicació i treball conjunt amb les àrees d'Educació, Salut i Comunicació de l'Ajuntament**.

En el cas d'accions en les que es vol convidar a la ciutadania cal preveure uns 10-15 dies d'antelació i també fer un retorn posterior dels resultats de l'esdeveniment realitzat.

En relació a les activitats adreçades a públic escolar, és convenient que l'estratègia de difusió estigui completada abans d'acabar el curs, per tal de poder-la posar en pràctica en el moment en que els centres educatius preparen la programació del curs vinent, per tal que es tingui en compte i es pugui incloure en la programació.

Exemples inspiradors:

- Combinació de formats de difusió: blog, xarxes socials i butlletí del Programa metropolità d'educació ambiental "Compartim un futur": <https://www.amb.cat/s/web/medi-ambient/sostenibilitat/educacio-ambiental.html>

Pressupost estimat	Es pot realitzar amb recursos propis de l'ajuntament (àrea de medi ambient i de comunicació) o bé contractant una persona dinamitzadora del pla de comunicació que seria un gestor de les comunitats virtuals i de la pàgina web que a més podria redactar continguts per altres formats. L'import pot ser molt variable en funció del nombre de publicacions mensual i pot oscil·lar entre els 400 € i els 2000 € mensuals.

**CREAR UN PUNT INFORMATIU ESPECÍFIC PEL PARC FLUVIAL
DINS D'ESPAIS MUNICIPALS PROPERS AL RIU**

CODI G6

Destinataris	Equip gestor del programa
Àmbit temàtic	Aigua Patrimoni Biodiversitat
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Espai dins un equipament municipal, persona dedicada a l'atenció al públic i materials propis del punt d'informació (taules, cadires, ordinadors, expositors, etc.)
Objectiu general	Crear un nou espai físic (o bé, habilitar un espai municipal ja existent) que esdevingui un espai de referència sobre el Parc Fluvial a Barberà de Vallès, per a informar als usuaris i fer difusió de totes les accions relacionades amb el riu Ripoll al seu pas pel municipi.

Descripció

Aquesta acció consisteix en habilitar un punt d'informació físic en un espai municipal proper al riu (com per exemple, "El castell" o el "Molí Vermell" (un cop estigui rehabilitat), amb una funció divulgativa i d'atenció a l'usuari, que es converteixi en un lloc de referència sobre el Parc Fluvial a Barberà del Vallès i contribueixi a les tasques de difusió i comunicació del programa.

Disposar d'un punt d'informació on la ciutadania pugui adreçar-se presencialment pot ser una bona estratègia per arribar a aquelles persones que no utilitzen habitualment els mitjans digitals (persones grans, persones vulnerables, etc.) i ampliar la difusió del programa a més sectors de la població. En aquest punt d'informació pot ser específic, és a dir, que tot l'espai es destini al Parc Fluvial o bé pot ser un espai dins d'un equipament municipal que aculli altres temàtiques.

Es recomana disposar de, com a mínim, d'un espai habilitat i equipat per a les tasques d'atenció al públic, en el qual la ciutadania de Barberà del Vallès, i els visitants procedents d'altres municipis, es puguin adreçar per fer consultes sobre el Parc Fluvial (punts d'interès, itineraris, activitats, etc.).

En aquest espai, també es podrien exposar i lliurar tots els materials i recursos de sensibilització disponibles del Parc Fluvial (veure acció **G2. Dissenyar, produir i difondre recursos de sensibilització en relació al Parc Fluvial**) i crear exposicions temporals o permanents obertes als visitants.

A banda de la funció informativa, en funció de les dimensions de l'espai, personal i recursos disponibles, aquest punt d'informació pot tenir altres funcions i característiques que haurà de determinar l'equip

gestor del programa. Un dels punts clau a l'hora d'establir aquestes funcions addicionals és l'horari d'obertura. En relació a aquest punt, es pot optar per:

- Fer un ús puntual de l'espai i obrir-lo, per exemple, durant campanyes específiques i setmanes temàtiques (Setmana del Medi Ambient, Dia Mundial de l'Aigua, etc.), o bé, en caps de setmana coincidint amb esdeveniments organitzats per l'Ajuntament, entitats, etc.).
- Establir un horari ampli d'obertura (tots els dies laborables, matins i tardes, incloure els dissabtes i els diumenges, etc.) de manera que faciliti les consultes per part de la ciutadania.

En el cas d'optar per un horari ampli d'obertura, l'espai podria combinar les tasques informatives i d'atenció al públic amb altres funcions de caire més divulgatiu com ara:

- Realització d'activitats escolars en horari lectiu relacionades amb el Parc Fluvial (xerrades, tallers, suport al treball de camp, etc.). Per exemple, es podrien realitzar algunes de les activitats que ofereix l'OTEPA (**veure acció A1. Participar en les propostes educatives de l'OTEPA, com a complement al programa**) o activitats prèvies a les sortides de camp al riu.
- Organització d'activitats familiars i per a la ciutadania en horari de tarda i en cap de setmana, (jocs, contes, tertúlies, jornades, visualització de documentals, inauguracions i presentacions de recursos, experiments, etc).
- Préstec de materials i consulta de documents relacionats amb el Parc Fluvial i el riu Ripoll: publicacions especialitzades, materials de mostra, aparells de mesura, kits d'exploració, guies d'identificació, prismàtics, etc.
- Espai amb exposicions permanents i temporals (pròpies de l'Ajuntament o en préstec d'altres administracions/entitats) com per exemple, l'exposició "La Vida de l'Aigua" de la Diputació de Barcelona (**veure acció A1. Participar en les propostes educatives de l'OTEPA, com a complement al programa**).
- Cessió de l'espai a entitats ambientals per a la realització de jornades tècniques, exposició de treballs, xerrades temàtiques, etc.

Per desenvolupar aquesta acció, caldrà preveure:

- Disposar d'una persona amb coneixement sobre el Parc Fluvial que estigui presencialment a l'espai i pugui atendre als usuaris que alhora tinguin les habilitats comunicatives necessàries.
 - Preparar l'espai i els materials que es necessitaran en funció de les accions que es realitzaran al punt d'informació (taules, cadires, ordinador, expositors, projector, etc.).
 - Recopilar material divulgatiu i de sensibilització per oferir als usuaris.
 - Informar sobre la obertura de l'espai a través dels mitjans de comunicació locals i les xarxes
-

socials (per exemple, premsa, ràdio, web municipal, twitter, instagram, etc.).

- Si es decideix oferir materials en préstec, caldrà recopilar els materials i crear un formulari de registre per als usuaris per controlar el període de préstec.
- Si es decideix oferir activitats d'educació i sensibilització ambiental, caldrà decidir la seva regularitat (setmanal, mensual, trimestral, etc.) i dissenyar un programa d'activitats (tallers, xerrades, etc.) adreçats al públic familiar i la ciutadania.
- Si es decideix convertir-lo en un espai educatiu, caldrà preveure la necessitat de recursos i materials per habilitar-lo correctament: taules, cadires, ordinador, projector, altaveus, pissarra, materials per a realitzar les activitats, disposar d'un WC, bona ventilació, etc.

Proposta d'implementació

És convenient que l'acció es dugui a terme un cop s'hagi completat **l'acció G2. Dissenyar, produir i difondre recursos de sensibilització en relació al Parc Fluvial**. La inauguració del punt informatiu es podria fer coincidir amb la celebració al municipi d'algun dia mundial o setmana temàtica, per augmentar la difusió i posar de manifest que aquesta acció s'emmarca i s'alineja amb tota una línia de treball a nivell local i internacional. Un cop implementada l'acció, es recomana fer un seguiment a través d'indicadors (com, per exemple, nombre de visitants, procedència dels visitants, nombre d'activitats realitzades, nombre de participants en les activitats, etc.) per comprovar el seu funcionament i valorar, si es considera necessari, l'ampliació/reducció d'horaris i funcions.

Exemples inspiradors:

- Ecometròpoli (Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet): <https://www.gramenet.cat/ajuntament/arees-municipals/medi-ambient/ecometropoli/>
- El Molí del Foix: <http://www.molidelfoix.cat/>
- Centre d'Estudis del Mar de Sitges (CEM): <https://www.diba.cat/es/web/cem>

Pressupost estimat	Molta variable en funció dels usos finals i horari d'obertura. Caldrà preveure: - Contractació de la persona dinamitzadora- Mobiliari, ordinador, pantalla, etc.- Connexió a internet, llum, aigua, calefacció- Servei de neteja i manteniment- Material en préstec

Taula 4. Resum de les accions adreçades a grups de formació reglada.

	Codi acció	Títol acció	Prioritat
	FR1	Participar en les propostes educatives de l'OTEPA, com a complement al programa (escolars)	
	FR2	Impulsar la realització de treballs de recerca sobre la qualitat ambiental i la biodiversitat del Parc Fluvial	
	FR3	Dissenyar propostes de projectes vinculats al Parc Fluvial basats en la metodologia ApS	
	FR4	Elaborar una activitat de geocerca educativa per conèixer els diferents espais i punts d'interès del Parc Fluvial	
	FR5	Ofereix l'apadrinament de diferents trams, espais o elements d'interès del Parc Fluvial	
	FR6	Dissenyar i implementar una nova activitat educativa per a descobrir la biodiversitat del riu	
	FR7	Dissenyar i implementar una nova activitat educativa centrada en l'estudi del riu i el seu entorn	
	FR8	Creació d'un itinerari guiat per a posar en valor els aiguamolls del Parc Fluvial	

**PARTICIPAR EN LES PROPOSTES EDUCATIVES DE L'OTEPA,
COM A COMPLEMENT AL PROGRAMA (ESCOLARS)**

CODI FR1

Destinataris	Educació infantil (I3, I4 i I5) Educació primària (1r a 6è de primària) Educació secundària (1r a 4t d'ESO) Educació postobligatòria (Batxillerat)
Àmbit temàtic	Aigua Biodiversitat
Durada (temps estimat)	Disponibles durant tot el curs escolar
Lloc de realització	Centre educatiu
Visions d'Educació Ambiental	Variable en funció de l'activitat seleccionada: 1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema 3. Els problemes ambientals de la ciutat 4. La gestió ambiental de la ciutat
Relació amb ODS	Variable en funció de l'activitat seleccionada: 3. Salut i benestar 4. Educació de qualitat 6. Aigua neta i sanejament 11. Ciutats i comunitats sostenibles 13. Acció pel clima 15. Vida terrestre
Recursos a aportar pel centre educatiu	A consultar en funció de l'activitat
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Gestió de la petició del recurs
Objectiu general	Donar a conèixer i fomentar la participació en les activitats d'educació ambiental que ofereix l'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental (OTEPA) relacionades amb la conservació i els valors dels sistemes aquàtics continentals, com a complement al Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial.

Descripció

La Gerència de Serveis de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona, a través de l'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental (OTEPA), disposa del Programa Va d'Aigua, que té com a principal objectiu: donar suport als equipaments i projectes d'educació ambiental impulsats per ens locals que

treballen per conservar i donar a conèixer els valors dels sistemes aquàtics continentals (com és el cas del riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès).

En el marc del **Programa Va d'Aigua**, els municipis i equipaments disposen de diversos recursos (activitats, jocs, exposicions, projectes, etc.) amb diferents formats i per a diferents destinataris que poden sol·licitar a l'OTEPA. Cal tenir en compte que totes les sol·licituds s'han de realitzar a través de l'Ajuntament.

Aquest conjunt d'activitats i recursos pot ser un bon complement al Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial i oferir un marc de treball sobre el que desenvolupar activitats o projectes específics del riu Ripoll, vinculats directament a l'entorn més proper dels participants.

A continuació, es mostra un llistat de les activitats i recursos que l'OTEPA ofereix per a grups de formació reglada (escolar), detallant el format, nivell educatiu i principals objectius:

- **Abc del riu** (recurs virtual adreçat a tots els públics): és un catàleg de fitxes breus per a descobrir de manera senzilla i ràpida tots els conceptes relacionats amb la vida dels rius de l'A a la Z. Es podria treballar amb educació primària, secundària i postobligatòria.
- **El Joc del Riu** (joc virtual/activitat amb monitoratge adreçat a educació secundària): l'objectiu del joc és, mitjançant una dinàmica de rols, fer créixer conjuntament el municipi de manera que cap agent (personatge) perdi el seu capital inicial mínim (inclòs l'ajuntament) amb el mínim cost mediambiental possible.
- **Joc parelles exòtiques** (material en préstec/joc virtual/activitat amb monitoratge adreçat a 5è i 6è d'educació primària i educació secundària): l'objectiu del joc és, a través d'una dinàmica tipus memory, conèixer les espècies exòtiques invasores que estan alterant els nostres ecosistemes aquàtics. Disposa d'una guia d'espècies exòtiques invasores d'ambients fluvials com a material complementari.
- **Joc ecosistemes en equilibri** (material en préstec/activitat amb monitoratge adreçat a 5è i 6è d'educació primària i educació secundària): l'objectiu del joc, tipus jenga, és transmetre coneixements sobre les espècies exòtiques invasores en ecosistemes aquàtics continentals, com els afecten i sensibilitzar sobre l'impacte de l'acció humana en l'aparició d'aquestes. Disposa d'una guia d'espècies exòtiques invasores d'ambients fluvials com a material complementari.
- **Conte El senyor Riu** (publicació/audiollibre/activitat amb monitoratge adreçada a educació infantil i 1r i 2n d'educació primària): conte que vol sensibilitzar els infants sobre la realitat del cicle de l'aigua a través de la història d'un riu, que es presenta com un personatge misteriós que neix a les muntanyes, ens fa gaudir de la remor de l'aigua, ens dibuixa el paisatge, permet la vida dels animals i les plantes i finalment també fa funcionar els molins i les fàbriques i ens

proveeix d'aigua per beure.

- **Joc Bestioles que parlen** (material en préstec adreçat a educació primària i secundària): a través d'una dinàmica lúdica aquesta activitat dóna a conèixer els macroinvertebrats fluvials i mostra com identificar-los mitjançant claus dicotòmiques. Aquest joc també ressalta el valor d'aquests organismes com a indicadors de la qualitat biològica dels ecosistemes fluvials.
- **Ombres del riu** (activitat amb monitoratge adreçada a educació primària i secundària): recurs didàctic per a centres educatius per conèixer la fauna i flora autòctona dels rius mediterranis i l'afectació de les espècies exòtiques invasores a aquests ambients.
- **RIUS:!) RIUS:(?** (recurs virtual adreçat a educació secundària i batxillerat): Conjunt de materials d'educació ambiental (fitxes de treball, vídeos i pòster) per a treballar, a l'institut o de forma no presencial, els efectes del canvi climàtic sobre els ecosistemes aquàtics continentals.

Per fer aquesta acció, caldrà consultar i preveure els requeriments específics de cada activitat del Programa Va d'Aigua, així com els materials i recursos que s'han d'aportar des de l'Ajuntament (contacte amb els centres educatius, presència de personal municipal, realització d'inscripcions, etc.) i des dels centres educatius (aula amb equips informàtics connectats a internet, ordinador i projector, aula amplia amb taules i cadires per fer grups de treball, espai proper a elements vinculats a l'aigua, etc.).

La consulta de recursos i petició es pot fer a través d'aquest enllaç:

<https://www.diba.cat/es/web/mediambient/va-daigua-recursos>

Proposta d'implementació

Tot i que les activitats i recursos que ofereix l'OTEPA es poden sol·licitar durant tot el curs escolar, es recomana donar a conèixer a la comunitat educativa l'oferta d'activitats i recursos durant el mes de juny, per a que ja la tinguin en compte en la programació del proper curs i es pugui iniciar el procés de sol·licitud. Cal recordar que els centres educatius i altres equipaments no poden sol·licitar directament les activitats, sempre s'ha de fer a través de l'ajuntament.

La consulta de recursos i petició es pot fer a través d'aquest enllaç:

<https://www.diba.cat/es/web/mediambient/va-daigua-recursos>

Pressupost estimat	Sense cost per l'Ajuntament. Cal fer petició prèvia

**IMPULSAR LA REALITZACIÓ DE TREBALLS DE RECERCA SOBRE
LA QUALITAT AMBIENTAL I LA BIODIVERSITAT DEL PARC FLUVIAL**

CODI FR2

Destinatari	Educació postobligatòria (Batxillerat)
Àmbit temàtic	Aigua Patrimoni Biodiversitat
Durada (temps estimat)	Mínim 1 trimestre i màxim 1 curs escolar
Lloc de realització	Centre educatiu i Parc Fluvial
Visions d'Educació Ambiental	El treball de recerca complet (si es realitzen totes les fases) treballa de manera progressiva totes les visions de l'educació ambiental tot i que en funció de la temàtica i metodologia és possible que pugui variar: 1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema 3. Els problemes ambientals de la ciutat 4. La gestió ambiental de la ciutat 5. La transformació de la ciutat (si el treball inclou propostes de millora i transformació que s'apliquen a l'entorn)
Relació amb ODS	Variable en funció de la temàtica del projecte. A continuació s'indiquen els ODS relacionats amb el Parc Fluvial. 3. Salut i benestar 4. Educació de qualitat 6. Aigua neta i sanejament 11. Ciutats i comunitats sostenibles 13. Acció pel clima 15. Vida terrestre
Recursos a aportar pel centre educatiu	A concretar en funció del projecte de recerca
Recursos a aportar per l'Ajuntament	A concretar en funció del projecte de recerca
Objectiu general	Fomentar i donar suport a la realització de projectes de recerca sobre el Parc Fluvial entre l'alumnat de batxillerat, per afavorir i reforçar el vincle entre aquest espai natural, els centres educatius i

	els joves del municipi, i per a què puguin conèixer de primer mà quines problemàtiques l'afecten, quines iniciatives s'estan duent a terme i explorar possibles solucions.

Descripció

El treball de recerca és un conjunt d'activitats estructurades i orientades a la investigació en qualsevol àmbit que realitza tot l'alumnat de batxillerat amb l'orientació i seguiment del professorat, per tal de consolidar la competència en recerca. La dedicació horària de l'alumnat és de 70 hores aproximadament i, de forma habitual, es realitza entre finals del primer curs i principi del segon curs del batxillerat.

L'acció consisteix en oferir propostes de treballs de recerca vinculades al Parc Fluvial del riu Ripoll per a totes la modalitat de ciències naturals i tecnologia tot i que es podria ampliar a altres modalitats com l'artístic, i humanitats i ciències socials si es vol crear un ampli ventall d'opcions de forma que els alumnes puguin triar recerques relacionades amb la seva modalitat de batxillerat, els seus interessos personals i el riu Ripoll, com a part del seu entorn més immediat.

Es recomana començar amb una proposta limitada (1 o 2 projectes) definits per l'àrea de medi ambiental tot i que una altra opció és crear el projecte a partir de propostes de projectes es decideixin conjuntament entre l'Ajuntament i els centres educatius, consolidant així el seu vincle i reforçant el treball conjunt per a l'assoliment d'objectius. En aquest sentit, serà important la comunicació i coordinació entre les Àrees de Medi Ambient i Educació (veure acció **G3. Establir canals de comunicació i treball conjunt amb les àrees d'Educació, Salut i Comunicació de l'Ajuntament**).

Aquestes propostes també han de donar resposta a una necessitat real de l'Ajuntament com pot ser la recerca, seguiment i avaluació d'algun aspecte concret del Parc Fluvial (qualitat ambiental, biodiversitat, cicle de l'aigua, ús social, patrimoni natural i cultural, etc.) i constituir una bona oportunitat per l'obtenció de dades a nivell local, el seguiment i l'avaluació d'accions, o l'exploració de solucions a problemàtiques adaptades a la realitat municipal. Com a punt de partida per a la configuració de la oferta, es recomana consultar el següent document en el qual hi ha una guia de criteris i estratègies, i fitxes de temes de recerca per on començar a treballar:

- Guia per a la promoció de Treballs de Recerca de Batxillerat en ecosistemes aquàtics continentals als municipis de Barcelona (Diputació de Barcelona):
<https://www.diba.cat/documents/471041/0/Guia+Treballs+Recerca+Batxillerat+Aig%C3%BCes+Continental.pdf/4bdf3e24-87eb-483d-8e37-ee8eb5fdc8c2>

Per desenvolupar aquesta acció, caldrà preveure:

- Decidir la temàtica i metodologia per part de l'Ajuntament per a que doni resposta a una
-

necessitat real d'aquest (al menys inicialment). Posteriorment es podrà anar ampliant.

- Decidir quin paper tindrà l'Ajuntament en el desenvolupament del treball de recerca (font d'informació, suport tècnic al procés de presa de dades i la valoració de resultats, préstec de material, revisió del treball escrit, assistència a la lectura, etc.).
- Contactar i coordinar-se amb els instituts per elaborar un llistat de propostes de recerca conjunt, on es combinin els interessos d'Ajuntament, professorat i alumnat.
- Oferir a l'alumnat el contacte amb entitats, experts i empreses relacionades amb el Parc Fluvial i el riu Ripoll, si són d'interès per a la seva recerca.
- Ajudar a l'alumnat a difondre el seu treball, a través del web propi de l'Ajuntament i les seves xarxes socials, en els esdeveniments locals, en dies o setmanes temàtiques, etc. Aquests treballs també es podrien difondre a través de la web del Parc Fluvial (**veure acció G1. Crear un espai específic sobre el Parc Fluvial al web municipal**).

Proposta d'implementació

És convenient realitzar la presentació de la proposta en aquells moments més adequats per als docents i l'alumnat:

- És necessari tenir la llista de propostes de treball de recerca a l'inici de curs, per a que l'alumnat la pugui valorar i decidir si està interessats en realitzar alguna de les recerques proposades.
- A finals de setembre, caldria reforçar la difusió i contactar amb els centres educatius per tal de conèixer els alumnes interessats, posar-los en contacte amb el personal de referència de l'Ajuntament i gestionar el contacte amb altres entitats, experts o empreses.

Exemples inspiradors

- Banc de Treballs de Recerca de Batxillerat en ecosistemes aquàtics continentals (Diputació de Barcelona). Descàrrega de la guia:
<https://www.diba.cat/documents/471041/244475125/BANC+DE+TREBALLS+DE+RECERCA/a99f4049-b8f8-4640-918a-168e24486237>

Més informació sobre el projecte de recerca:

<https://www.diba.cat/documents/471041/244475125/BANC+DE+TREBALLS+DE+RECERCA/a99f4049-b8f8-4640-918a-168e24486237>

Pressupost estimat	Recursos propis de l'Ajuntament (hores de suport del tècnic i material per la recollida de dades disponible per part de l'Ajuntament).

DISSENYAR PROPOSTES DE PROJECTES VINCULATS AL PARC FLUVIAL**BASATS EN LA METODOLOGIA APS**

CODI FR3

Destinatari	Educació secundària (1r a 4r d'ESO) Cicles Formatius Escoles d'Adults
Àmbit temàtic	Aigua Patrimoni Biodiversitat
Durada (temps estimat)	1 trimestre
Lloc de realització	Centre educatiu
Visions d'Educació Ambiental	Per treballar realment les 5 visions cal realitzar totes les fases de l'aprenentatge i que el servei inclogui una acció de transformació i millora real de l'entorn. 1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema 3. Els problemes ambientals de la ciutat 4. La gestió ambiental de la ciutat 5. La transformació de la ciutat
Relació amb ODS	Variable en funció de la temàtica del projecte. A continuació s'indiquen els ODS relacionats amb el Parc Fluvial: 3. Salut i benestar 4. Educació de qualitat 6. Aigua neta i sanejament 11. Ciutats i comunitats sostenibles 13. Acció pel clima 15. Vida terrestre
Recursos a aportar pel centre educatiu	A concretar en funció del disseny de la proposta
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Contractació d'una empresa d'educació ambiental per al disseny de la proposta educativa. Altres recursos a concretar en funció del disseny de la proposta
Objectiu general	Dissenyar una proposta educativa basada en la metodologia d'aprenentatge-servei i vinculada a l'espai del Parc Fluvial que

	serveixi als centres educatius del municipi per desenvolupar el Servei comunitari amb l'alumnat de 2n cicle d'ESO, o com a projecte d'altres nivells educatius (1r cicle d'ESO, cicles formatius i escoles d'adults).

Descripció

L'aprenentatge-servei (ApS), segons la definició del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo. Aquesta metodologia integra l'aprenentatge de continguts, competències, habilitats i valors. Per tant, l'ApS és una metodologia que permet en l'àmbit del medi ambient desenvolupar projectes educatius amb utilitat social i ambiental que integren una intencionalitat pedagògica i una intencionalitat solidària, és a dir, de millora de l'entorn des de diferents punts de vista.

Aquesta metodologia es pot aplicar als projectes de Servei comunitari (obligatoris per l'alumnat de 3r i 4t d'ESO), que tenen com a objectiu garantir que els estudiants experimentin i protagonitzin accions de compromís cívic i posin a disposició de la comunitat els seus coneixements i capacitats. Però, també es pot adaptar a alumnat d'altres nivells educatius (primer cicle d'ESO, cicles formatius i escoles d'adults) que treballi per projectes.

En aquest marc, l'acció consisteix en dissenyar una proposta de projecte basada en l'ApS través de la qual:

- augmenti el nivell de coneixement de l'alumnat participant sobre el Parc Fluvial, així com sobre les problemàtiques ambientals/socials que afecten a la seva qualitat ambiental.
- el riu Ripoll i el Parc Fluvial es converteixin en un espai de referència entre els més joves, com a tret identitari del municipi.
- es fomenti la sensibilització i la implicació de l'alumnat participant (i del públic destinatari del servei) en les tasques de conservació d'aquest espai, donant a conèixer actituds i conductes respectuoses amb la natura.
- la comunitat educativa identifiqui el Parc Fluvial (i el riu Ripoll) com a espais d'aprenentatge del municipi, on poder realitzar activitats de diferents matèries.
- l'alumnat realitzi un procés de presa de decisions que tingui l'objectiu de passar a l'acció per a la millora del seu entorn més proper, vinculant clarament aprenentatge i servei.

Per a oferir un projecte d'Aprenentatge-servei als centres educatius, cal:

1. **Dissenyar una proposta de sessions d'aprenentatge.** Aquesta és la primera part del projecte ApS i té com a objectiu formar a l'alumnat sobre el Parc Fluvial (situació, història, biodiversitat, problemàtiques ambientals, etc.), per a què pugui decidir, preparar i desenvolupar el servei a la comunitat. Aquesta formació es pot fer a través de sortides de camp, sessions amb experts i personal tècnic, visualització de documentals, recerca d'informació, presa de dades sobre l'espai, etc. Per a la realització d'aquesta primera part del projecte ApS, es recomana dissenyar una guia amb una proposta de sessions d'aprenentatge que serveixi com a pauta pels docents. Algunes sessions es poden oferir des del mateix Ajuntament, o en col·laboració amb altres entitats ambientals del municipi, i altres es poden realitzar de forma autònoma des del centre educatiu a partir d'un recull de recursos.
2. **Oferir una proposta de possibles serveis.** Aquesta és la segona part del projecte ApS i té l'objectiu de preparar i desenvolupar el servei a la comunitat amb tot allò que l'alumnat ha après. L'objectiu del servei serà millorar la qualitat ambiental del Parc Fluvial, a través de possibles accions de servei com:
 - aprendre l'ofici d'educador/a ambiental (preparant i dinamitzant una visita guiada a l'espai).
 - crear materials de sensibilització i divulgació de l'espai del Parc Fluvial.
 - realitzar tasques de millora de l'espai (reparació de senyalització, manteniment de menjadores i caixes niu, recollida de residus, etc.).
 - dissenyar campanyes de comunicació de bones pràctiques ambientals, a través de publicacions a les xarxes socials, blogs o càpsules de vídeo. Aquesta es podria centrar en una problemàtica concreta com, per exemple, evitar l'alliberament d'espècies exòtiques.

Tot i que l'Ajuntament faci unes propostes concretes és possible que el servei final, o algunes de les sessions d'aprenentatge que facin els centres educatius, siguin diferents de la proposada inicialment. Això no suposa cap inconvenient, ja que els ApS són projectes vius que la comunitat educativa fa avançar i concreta en funció de les necessitats reals que identifiquen.

Al final del projecte, també es recomana la realització d'una jornada de cloenda, com a tancament del projecte i reconeixement de la feina realitzada per l'alumnat. Si durant el curs escolar, més d'un centre educatiu realitza aquesta proposta, la jornada de cloenda també pot ser un bon punt de trobada i intercanvi d'experiències.

Un exemple de projecte APS que podria realitzar un institut del municipi seria implementar l'acció **FR4** *elaborar una activitat de geocerca educativa per conèixer els diferents espais i punts d'interès del parc*

fluvial ja que requeriria unes sessions d'aprenentatge previ, i com a servei l'elaboració dels tresors, de les proves i formularis, del material de difusió.

Una altra acció relacionada podria ser **FR5 oferir l'apadrinament de diferents trams, espais o elements d'interès del parc fluvial sempre i quan es complementi amb unes sessions prèvies d'aprenentatge.**

Per fer aquesta acció, caldrà preveure el suport de l'Ajuntament i definir quin serà el seu paper en els projectes ApS, ja que hi pot participar de manera molt variada:

- Disseny, producció i difusió de guies amb les propostes ApS.
- Oferint sessions d'aprenentatge concretes (activitats i visites guiades).
- Posant a disposició informació, dades i recursos.
- Oferint assessorament: facilitant el contacte amb potencials entitats del municipi col·laboradores, gestionant permisos, subvencionant algun material, etc.

Proposta d'implementació

Habitualment, el temps mínim per crear el disseny (continguts, objectius, justificació curricular, proposta de serveis, etc.) és d'un trimestre aproximadament. En cas de dissenyar i produir una guia de suport caldrà preveure el temps extra de disseny gràfic i maquetació.

El que sí és important és realitzar les accions de presentació de la proposta en aquells moments més adequats per als docents:

- La proposta s'hauria de donar a conèixer a la comunitat educativa al mes de juny per a que ja la tinguin en compte en la programació del proper curs.
- A setembre caldria reforçar la difusió i contactar amb els centres interessats per definir exactament què volen fer, com, quan i quin suport necessiten de l'Ajuntament.

Exemples inspiradors

- Exemples de càpsules de vídeo de la campanya "Els rius a les teves mans":
<https://besos-tordera.cat/blog/campanya/>
- Guia d'ApS en ecosistemes aquàtics continentals (Diputació de Barcelona):
<https://www.diba.cat/es/web/mediambient/guia-aps-ecosistemes-aquatics-continentals>

Pressupost estimat	Recursos propis de l'Ajuntament o bé contractar una empresa (o persona) experta en educació ambiental per: - Dissenyar els continguts, metodologia i recursos de suport

	del projecte ApS: 2000-5000 € aprox en funció del nombre de sessions i dificultat de la temàtica. - Maquetació de la guia per format digital: 2000-3000 € aprox- Suport presencial als centres educatiu: 125 €/hora Els imports són aproximats ja que dependrà del nombre de sessions, temàtiques, recursos de suport que se seleccionin, etc.

ELABORAR UNA ACTIVITAT DE GEOCERCA EDUCATIVA PER CONÈIXER ELS DIFERENTS ESPAIS I PUNTS D'INTERÈS DEL PARC FLUVIAL

CODI FR4

Destinatari	Educació secundària (3r i 4t d'ESO) Educació postobligatòria (Cicles formatius) Ciutadania (*receptors de l'acció)
Àmbit temàtic	Aigua Patrimoni Biodiversitat
Durada (temps estimat)	2 hores
Lloc de realització	Parc Fluvial del riu Ripoll
Visions d'Educació Ambiental	Caldrà preveure que les proves i preguntes de l'activitat permetin treballar les 4 visions de l'educació ambiental. Caldrà revisar-les un cop l'activitat estigui dissenyada: 1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema 3. Els problemes ambientals de la ciutat 4. La gestió ambiental de la ciutat
Relació amb ODS	Variable en funció de la temàtica del projecte i de les proves i continguts que s'inclouin. A continuació s'indiquen els ODS relacionats amb el Parc Fluvial 3. Salut i benestar 4. Educació de qualitat 6. Aigua neta i sanejament 11. Ciutats i comunitats sostenibles 13. Acció pel clima 15. Vida terrestre
Recursos a aportar pel centre educatiu	A concretar en funció del disseny de l'acció
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Contractació d'una empresa d'educació ambiental per al disseny de la proposta educativa. Altres recursos a concretar en funció del disseny de l'acció.
Objectiu general	Dissenyar una ruta de realització autònoma que mostri, mitjançant una dinàmica de geocerca, els principals elements d'interès del Parc Fluvial en relació als tres eixos temàtics del programa: aigua, biodiversitat i patrimoni.

Descripció

La geocerca (o *Geocaching*) és un joc a l'aire lliure on els participants utilitzen un dispositiu GPS per trobar un element (o tresor) que una altra persona ha amagat. Aquests tresors són petites capses que poden contenir diferents elements relacionats amb el punt d'interès on s'ha amagat: codis QR amb informació, enllaços a webs, objectes, fotografies, reptes i proves, llibres de registre de participants, etc.

A partir d'aquesta dinàmica lúdica, aquesta acció consisteix en realitzar projectes de creació de geocerques al Parc Fluvial, a través dels quals l'alumnat participant conegui (i doni a conèixer) els principals elements d'interès i valors d'aquest espai, la seva història, les problemàtiques que l'afecten, les accions municipals que s'han realitzat i les bones pràctiques ambientals que contribueixen a la seva conservació. La distribució estratègica dels tresors permetria crear fins a 3 geocerques temàtiques diferents, cadascuna relacionada amb un dels eixos temàtics del programa: aigua, patrimoni i biodiversitat.

Així doncs, en aquesta acció cal diferenciar dos tipus de públic destinatari:

- **Alumnat de segon cicle d'ESO (3r i 4t d'ESO) i cicles formatius:** es proposa que siguin els encarregats de dissenyar la ruta de la geocerca, definir els punts d'interès, preparar un codi QR que porti als usuaris a un apartat web (del centre educatiu o de l'Ajuntament) amb informació sobre aquell punt d'interès, fotos antigues, etc., preparar els tresors i crear els materials per a la seva difusió (tríptics, cartells, publicacions per xarxes socials, etc.). A l'hora de planificar i dissenyar la ruta, es proposa que la seva durada no superi les 2 hores (incloent la visualització dels tresors i de la informació que contenen) i que tots els materials creats segueixin la línia gràfica del programa (veure acció **G4. Dotar d'identitat pròpia al programa, a través de la creació d'una línia gràfica i un eslògan**). Aquesta opció també podria ser un la realització d'un projecte ApS per part d'un institut del municipi (veure acció **FR3 dissenyar propostes de projectes vinculats al parc fluvial basats en la metodologia APS**)
- **Ciutadania en general:** aquests serien els receptors de l'acció i els que realitzarien la cerca dels tresors. Es proposa que el disseny de les rutes tingui en compte un perfil ampli d'usuaris, de forma que siguin aptes per a tots els públics i puguin ser realitzades pels diferents perfils d'usuaris del Parc Fluvial (famílies, gent gran, espais, ciutadania, etc.).

Amb l'objectiu de difondre aquesta acció, es proposa celebrar una jornada d'inauguració de la ruta en cap de setmana i fer la geocerca conjuntament amb una persona experta (o els mateixos alumnes que l'han creat) que tingui la funció d'explicar els continguts dels diferents punts d'interès. També es proposa que tota la informació relativa a les geocerques estigui publicada a l'espai web específic del Parc Fluvial (veure acció **G1. Crear un espai específic sobre el Parc Fluvial al web municipal**).

Un cop estiguin creades, les geocerques esdevindran un recurs molt versàtil ja que permeten, d'una banda, que aquelles persones interessades puguin fer la ruta i obtenir la informació de manera autònoma, però també que es puguin organitzar sessions guiades i dinamitzades per a públic familiar, centres educatius, esplais i ciutadania general. Fins i tot, es podrien plantejar reptes de geocerca a mode de concurs durant dies o setmanes temàtiques.

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Identificar els elements i continguts que poden ser d'interès per a la creació de geocerques (hàbitats, espècies, menjadores, fonts, horts, aiguamolls, etc.) i preveure possibles rutes entre ells (ja que es fomentarà el pas per aquests camins).
- Establir els criteris bàsics i requisits mínims per a la creació de geocerques: durada, distància, nombre de punts d'interès, materials de difusió (plànol i tríptic), etc. També es pot considerar la creació de diverses versions de la mateixa ruta segons la llargada o dificultat del trajecte (per exemple, fer una versió més curta apte per a persones amb mobilitat reduïda). D'aquesta forma, és una iniciativa al màxim d'inclusiva.
- Decidir el paper i la implicació de l'Ajuntament. Aquest pot ser divers i incloure diferents aspectes com ara realitzar visites guiades als punts d'interès, oferir informació actualitzada sobre els punts d'interès, supervisar la creació dels tresors (per validar els continguts que es donaran a conèixer a la ciutadania) o donar suport a la creació i la instal·lació de materials (impressió de codis QR, tríptics, cartells, etc.).

Proposta d'implementació

És convenient realitzar la presentació de la proposta en aquells moments més adequats per als docents:

- La proposta s'hauria de donar a conèixer a la comunitat educativa al mes de juny perquè es tingui en compte en la programació del curs vinent, i planificar les hores i matèries que s'implicaran en la realització del projecte.
- Al setembre caldria reforçar la difusió i contactar amb els centres interessats per tal de gestionar la realització del projecte i planificar la implicació de l'Ajuntament.

Pressupost estimat	Support presencial per part d'un educador/a ambiental: 125€/hora Disseny de les fases del projecte, especialment els continguts, metodologia i materials de suport de les sessions d'aprenentatge: 2000-3000 € aprox.

OFERIR L'APADRINAMENT DE DIFERENTS TRAMS, ESPAIS O ELEMENTS D'INTERÈS DEL PARC FLUVIAL

CODI FR5

Destinatari	Educació primària i secundària Educació postobligatòria (Cicles Formatius, Batxillerat i Adults) Entitats i Esplais
Àmbit temàtic	Protecció de la biodiversitat
Durada (temps estimat)	Dues sessions de 3 hores (primavera i tardor)
Lloc de realització	Riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès.
Visions d'Educació Ambiental	4. La gestió ambiental de la ciutat 5. La transformació de la ciutat
Relació amb ODS	6. Aigua neta i sanejament 11. Ciutats i comunitats sostenibles 12. Producció i consum responsables 13. Acció pel clima 15. Vida d'ecosistemes terrestres
Recursos a aportar pel centre educatiu o participants	Roba i calçat còmodes i botes d'aigua Aula amb projector per sessió introductòria
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Educador/a responsable i dinamitzador de l'activitat
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat que convidi a diferents agents del municipi (escoles, instituts esplais, etc.) a assumir l'apadrinament d'un element del patrimoni material o ecològic del Parc Fluvial del Riu Ripoll a Barberà.

Descripció:

El Parc Fluvial es tracta d'un espai ecològic accessible a diferents actors i entitats de Barberà i té potencial per esdevenir un focus de formació continuada i de promoció del contacte amb la natura, així com un context ideal pel voluntariat ambiental o pel servei comunitari ja que grups de voluntaris o grups escolars poden col·laborar de manera activa amb les entitats diverses del municipi. Així, poden participar d'un procés d'aprenentatge actiu mentre treballen millorant o resolent necessitats reals del seu entorn (veure acció **FR3 dissenyar propostes de projectes vinculats al parc fluvial basats en la metodologia APS**)

- Aquesta acció consisteix en la proposta d'apadrinament de diferents elements naturals del Parc Fluvial: un arbre, una font, un tram de riu... per tal que les persones participants s'hi vinculin i

adquireixin el compromís de dur a terme tasques de neteja, conservació, restauració, etc. durant un temps determinat. El sosteniment d'aquest compromís al llarg del temps, vinculat als espais naturals de Barberà del Vallès, fomentarà els sentiments de pertinença tant al grup motor com al territori, així com el valor de la cura de l'entorn i la implicació ciutadana en el manteniment i la millora del medi ambient i el patrimoni local. L'apadrinament, a més, permetrà que s'hi treballin diferents continguts curriculars i competències transversals. Com a complement per treballar els continguts vinculats es pot realitzar l'acció **FR1 Participar en les propostes educatives de l'OTEPA, com a complement al programa (escolars)**

L'apadrinament es pot vincular a projectes d'abast autonòmic com per exemple:

- **Projecte Rius.** Es tracta d'una iniciativa impulsada al 1997 per l'Associació Hàbitats per tal de fomentar la participació ciutadana en la conservació i millora dels rius. Fomenta l'apropament de les persones al medi i permet conèixer les característiques dels ecosistemes fluvials i la seva importància ecològica i sociocultural, així com els problemes que pateixen i què es pot fer per millorar-los. Contempla la creació d'un o diversos grups estables de voluntariat que acudiran dues vegades a l'any a un tram escollit del riu Ripoll per tal d'efectuar diferents mesures amb mètodes i materials científics, que després s'inclouran a la base de dades del Projecte Rius. Amb el conjunt de resultats s'elabora cada any l'informe RiusCat, que mostra l'estat ecològic dels rius i rieres de Catalunya. A més, es configura una base de dades històrica sobre l'evolució dels cursos fluvials.
- **Programa Apadrinem el nostre Patrimoni.** Es basa en la idea de l'apadrinament d'un element patrimonial per part del centre educatiu o de lleure, en diferents modalitats. Dins d'aquest programa es poden apadrinar vestigis materials històrics, llocs de memòria, elements de la cultura immaterial popular o espais naturals.

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Contractar una empresa especialista en educació ambiental per a crear, dissenyar i dinamitzar l'activitat.
- Identificar els elements que s'oferiran per apadrinar. Exemples: el Molí Vermell, els aiguamolls, un tram de riu, un arbre concret de la ribera del riu, la font de Can Llobateres...
- Dissenyar una activitat introductòria per presentar als grups el projecte i d'on es desprenguin les tasques de conservació, neteja, etc. que caldrà realitzar.
- Dissenyar i produir el material per la difusió.
- Mantenir un contacte i un seguiment dels grups padrins i les seves tasques.
- Fer difusió de l'activitat als centres educatius i d'esplai del municipi i coordinar la demanda de participació.

Proposta d'implementació

Primer caldria crear un convenir de col·laboració amb una organització de suport (per exemple l'Associació Hàbitats) i la proposta s'hauria de donar a conèixer a la comunitat educativa i als centres de lleure al mes de juny perquè es tingui en compte en la programació del curs vinent.

Al setembre caldria reforçar la difusió i contactar amb els centres interessats per tal de gestionar les reserves.

Una vegada iniciat el projecte, cada grup pot funcionar de manera autònoma, però caldrà programar sessions de seguiment així com les tasques de difusió.

Exemples inspiradors

- Participació al Projecte Rius de l'Escola Llavorsí del Pallars Sobirà:
<https://agora.xtec.cat/ceiplavorsi/general/projecte-rius/>
 - Associació Hàbitats Projecte Rius: <https://www.projecterius.cat/front>
-

Pressupost estimat	- Les sessions d'aprenentatge es podrien organitzar aprofitant els recursos de l'OTEPA (<i>veure acció FR1 Participar en les propostes educatives de l'OTEPA, com a complement al programa (escolars)</i>)- Material en préstec específic a càrrec de l'Associació Hàbitats: https://www.projecterius.cat/front- Suport d'un educador/a ambiental en cas de ser necessari: 125€/hora aprox.

DISSENYAR I IMPLEMENTAR UNA NOVA ACTIVITAT EDUCATIVA PER A DESCOBRIR LA BIODIVERSITAT DEL RIU

CODI FR6

Destinatari	Educació Infantil i Cicle Inicial de Primària Entitats i esplais
Àmbit temàtic	Descoberta de la Biodiversitat
Durada (temps estimat)	1 per educació infantil i 1,5 hores per cicle inicial de primària
Lloc de realització	Marge del riu Ripoll, entre Aiguamolls i passarel·la sobre el riu.
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema 3. Els problemes ambientals de la ciutat
Relació amb ODS	4. Educació de Qualitat 11. Ciutats i comunitats sostenibles 15. Vida dels ecosistemes terrestres
Recursos a aportar pel centre educatiu o participants	Roba i calçat còmodes Professorat acompanyant
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Contractació d'una empresa d'educació ambiental per al disseny de la proposta educativa. Educador/a per dinamitzar l'activitat. Conte imprès en forma de làmines a color plastificades A3 Animals de goma/fusta/pelux . Imatges dels animals/plantes més habituals del Parc Fluvial. Sons i cants dels animals més habituals del Parc Fluvial.
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat educativa a l'aire lliure pels més petits que permeti identificar i conèixer les espècies d'aus més habituals al riu Ripoll al seu pas per Barberà, així com els seus hàbits i hàbitats.

Descripció:

El Parc Fluvial del riu Ripoll té el potencial físic i ecològic per esdevenir un espai de formació conti de promoció del contacte amb la natura. Les experiències educatives vivencials generen aprene significatius que acompanyaran a les persones més joves durant la resta del seu desenvolupament. realització d'activitats educatives *in situ* en els cicles inicials de l'ensenyament serà un context idea creació de valors ètics i sostenibles com la cura de la biodiversitat, el respecte i el manteniment del: naturals comuns i l'aprenentatge social i cooperatiu.

A més a més, les zones humides constitueixen un oasi de biodiversitat dins de les ciutats hiperpoblades i altament industrialitzades de les valls fluvials. Cal protegir-les, conservar-les i fins i tot revertir els efectes dels usos nocius que durant els últims segles se n'ha fet. Fer que l'alumnat més petit conegui la importància ecològica del riu i generi un vincle emocional amb els seus protagonistes pot ser molt beneficiós per tal d'implicar i vincular a la població més jove del municipi amb aquest espai i sentir-se responsables de la seva conservació.

L'objectiu d'aquesta activitat és donar a conèixer algunes de les aus presents en les nostres zones humides, incidint en el Bernat Pescaire i els seus hàbits alimentaris i de nidificació. El recorregut ens permetrà identificar altres elements de flora i fauna del marge del riu i dels Aiguamolls i comprendre el cicle vital del ocells.

Aquesta acció consisteix en és acompanyar els grups classe per alguns indrets accessibles del Parc Fluvial, en una visita guiada i dinamitzada a través del protagonista d'un conte: el Bernat (serà un bernat pescaire) De la seva mà, l'alumnat coneixerà les característiques d'aquest i altres ocells amics d'en Bernat així com altres espècies d'interès tant de fauna com de plantes. Tant aquests com els nens i nenes l'hauran d'ajudar en diferents moments, interactuant amb el medi, buscant pistes, resolent proves, per tal que pugui assolir el seu objectiu: trobar el niu que ha perdut i alimentar els seus pollets. La història podria seguir la següent estructura:

- Presentació del bernat pescaire, dels seus atributs físics, com és el lloc on viu, de què s'alimenta i de la situació a resoldre (vincular amb un impacte negatiu real de l'espècie): mentre volava amb els seus amics s'ha despistat i ha perdut el seu niu (per exemple, perquè algú l'ha tirat, perquè ha caigut o han talat l'arbre...).
- L'acompanyem fins als Aiguamolls del Molí Vermell per trobar el martinet blanc, a qui preguntarem. No sap com és el niu d'en bernat, així que haurem de construir-ne un de mostra amb els branquillons i les fulles de jonc que trobem per allà. Llavors ens indicarà que ha vist el bernat a la passarel·la que creua el riu. Aprofitem per estudiar la vegetació de maresma.
- Arribant allà, ens trobem amb l'ànec collverd, que ens diu que ha vist com algú s'emportava el niu, o com han talat l'arbre (en funció de la problemàtica seleccionada). El bernat estarà trist però nosaltres li podem regalar el niu que hem fabricat. Ara caldrà trobar un bon lloc on situar-lo, i utilitzar el reclam (o imitar el cant) del bernat perquè tornin els seus pollets.
- Els pollets tindran molta gana i parlarem dels aliments que necessitaran els pollets i els adults. Pot aparèixer un blauet o un altre ocell que vulguem destacar per indicar-nos on trobar les presses. Les criatures hauran de trobar petites reproduccions en goma o fusta

d'aquests animalons (insectes, crancs, peixos, granotes...) per entregar-li al bernat, que ens estarà molt agraït per haver-lo ajudat a recuperar i tenir cura de la seva família. Si treballem amb làmines, podem fer un salt endavant i veure que, al cap d'uns mesos, cada pollet ha crescut i fabricat el seu niu. En Bernat, els ous i els pollets poden ser peluixos o per contra podem recolzar-nos més en el suport visual.

- Proponem la integració de dades sobre les aus que van sortint: imatges en repòs i en vol, amb atenció als becs i les potes, petjades, reproducció dels seus cants/reclams, hàbits, temps d'incubació i de creixement... Especialment per adaptar-lo al Cicle Inicial de Primària, caldria ampliar aquestes informacions, i a més dificultar les activitats: reconèixer petjades per trobar els pollets, triar quines espècies vegetals formen part del niu, escollir els aliments pels pollets d'entre altres que no són adequats, reconèixer el cant del Bernat entre d'altres, distingir hàbits alimentaris segons forma del bec, identificar amenaces i mesures de protecció i conservació...

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Contractar una empresa especialista en educació ambiental per a crear, dissenyar i dinamitzar l'activitat.
- Definir els continguts que es volen transmetre per a que tinguin rigor científic i estiguin basats en dades reals del municipi.
- Dissenyar i produir el material visual per a l'activitat.
- Fer difusió de l'activitat als centres educatius del municipi i coordinar la demanda de participació.

Proposta d'implementació

Proposem vincular-la a l'1 de febrer, dia internacional de les zones humides. Però es pot ofertar durant tota la primavera o tota la tardor, especialment si cal programar sortides freqüents amb diferents centres.

La proposta s'hauria de donar a conèixer a la comunitat educativa al mes de juny perquè es tingui en compte en la programació del curs vinent.

Al setembre caldria reforçar la difusió i contactar amb els centres interessats per tal de gestionar les reserves.

Exemples inspiradors

- Conte visual sobre compostatge (Sandra Villa – Siboc):

<https://sandravillailustradora.com/2017/11/08/taller-sobre-compostatge-per-families-conte-visual-vera-la-tomaquera-vull-ser-una-flor-siboc-projectes-ambientals/>

- Exemple en vídeo de conte visual amb personatges-animals per conèixer l'ecosistema (Sandra Capó- GOB Mallorca): <https://www.youtube.com/watch?v=uzyLoDhSQrk>

Pressupost estimat

Creació del conte: contingut i làmines: 2000-3000 € aprox depenent del número de làmines i l'estil gràfic.

Compra de material: animals de goma/fusta/pelux i altre possible material: 500 € aprox

DISSENYAR I IMPLEMENTAR UNA NOVA ACTIVITAT EDUCATIVA**CENTRADA EN L'ESTUDI DEL RIU I EL SEU ENTORN**

CODI FR7

Destinataris	Educació primària (cicle mitjà i superior de primària) Educació secundària (1r i 2n ESO) Entitats i esplais
Àmbit temàtic	Aigua Biodiversitat
Durada (temps estimat)	2 hores
Lloc de realització	Parc Fluvial (al pont on comença l'espai educatiu que porta a la Font de Can Llobateres)
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema 3. Els problemes ambientals de la ciutat
Relació amb ODS	4. Educació de qualitat 6. Aigua neta i sanejament 11. Ciutats i comunitats sostenibles 15. Vida terrestre
Recursos a aportar pel centre educatiu	A concretar en funció del disseny de l'activitat.
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Contractació d'una empresa d'educació ambiental per al disseny de la proposta educativa. Eduador/a per dinamitzar l'activitat. Materials propis de l'activitat a concretar en funció del disseny .
Objectiu general	Dissenyar una activitat educativa on es treballi la qualitat ecològica del riu Ripoll, a partir de l'observació directa de l'entorn (característiques de l'ecosistema de ribera, espècies de fauna i vegetació) i l'anàlisi experimental de la qualitat de l'aigua.

Descripció

Els rius són sistemes aquàtics continentals de gran valor ecològic, cultural i social que cal conservar, ja que contribueixen a la connectivitat entre espais naturals, aporten diversitat paisatgística, acullen una important biodiversitat i, també, són punts de contacte entre persones i natura. Aquests ecosistemes de

ribera estan formats tant per la làmina d'aigua (el que identificaríem com a riu) com per les formacions forestals que l'envolten, formant un tot únic.

L'objectiu d'aquesta acció és dissenyar una activitat educativa on s'aprofundeixi en aquest concepte d'ecosistema de ribera i la seva qualitat ecològica de forma pràctica i experimental, posant èmfasi en els diferents elements que determinen la seva qualitat (tant de l'aigua com de l'entorn forestal) així com en les bones pràctiques per tal de conservar-lo.

L'experimentació directa és una metodologia molt atractiva per a l'alumnat ja que s'aprenen els conceptes de forma autònoma i, sobretot, aplicada al seu entorn més proper, de manera que prenen molta més rellevància. A més, fer que l'alumnat s'impliqui en l'anàlisi de la qualitat ecològica del riu pot ser molt beneficiós per tal d'implicar i vincular a la població més jove del municipi amb aquest espai i sentir-se responsables de la seva conservació.

Es proposa que l'activitat estigui estructurada en tres blocs principals:

1. **Introducció teòrica:** presentació dels principals conceptes relacionats amb l'activitat (riu, ecosistema de ribera, biodiversitat, qualitat de l'aigua, etc.).
2. **Treball experimental al riu:** es proposa que l'alumnat treballi per grups i realitzi 4 proves relacionades amb diferents elements que determinen la qualitat ecològica del riu, per exemple:
 - anàlisi bàsic de la qualitat de l'aigua: pH, temperatura, conductivitat, oxigen dissolt, terbolesa, nitrats... Els paràmetres a avaluar poden variar en funció del nivell educatiu.
 - valoració de la qualitat del bosc de ribera: identificació de les espècies vegetals pròpies d'aquest ecosistema, coberta, l'estructura, presència de d'alteracions antròpiques, etc.
 - presència d'espècies exòtiques: identificació d'espècies i abundància.
 - biodiversitat faunística: en funció del nivell educatiu es podria plantejar la identificació de macroinvertebrats i altres espècies indicadores, o bé, la utilització de mètodes indirectes d'observació de fauna (cants, rastres, senyals, etc.).
3. **Posada en comú i cloenda:** un cop finalitzat el treball per grups, es proposa realitzar una posada en comú dels resultats per obtenir una visió global de la qualitat ecològica del riu i el seu entorn. En aquesta posada en comú, es pot fer referència als Informes de seguiment de l'evolució de la qualitat de les aigües i els ecosistemes del riu Ripoll (destacant els principals resultats obtinguts), així com les accions que s'han realitzat per a la millora de la seva qualitat (recordar que a la dècada dels 90 es van començar a invertir recursos per al seu condicionament i millora convertint-lo en un espai que actualment té un gran interès ecològic, cultural i social).

Caldrà preveure una adaptació del nivell del continguts així com de la metodologia i dels recursos de

suport a cada etapa educativa de manera que l'aprenentatge sigui progressiu en funció de l'edat i nivell de coneixement dels participants.

A partir d'aquesta activitat, es podria proposar als alumnes passar a l'acció i apadrinar activament un tram del riu Ripoll (veure acció **FR5. Oferir l'apadrinament de diferents trams, espais o elements d'interès del Parc Fluvial**).

Per fer aquesta acció, caldrà preveure:

- Contractar una empresa especialista en educació ambiental per a crear, dissenyar i dinamitzar la proposta educativa.
- Definir els continguts que es volen transmetre per a que tinguin rigor científic i estiguin basats en dades reals del municipi.
- Dissenyar i produir el material per a l'activitat (fitxes per a la recollida de dades, làmines per a la identificació d'espècie, fitxes per a la interpretació i valoració dels resultats, etc.).
- Disposar d'un kit de mesura de l'aigua. Aquest es podria adquirir per part l'Ajuntament i formar a part d'un banc de recursos en préstec (veure acció **G6. Crear un punt informatiu específic pel Parc Fluvial dins d'espais municipals propers al riu**), o bé, ser demanat en préstec al CESIRE (Kit Anàlisi d'Aigües a: <https://serveiseducatius.xtec.cat/cesire/prestec/kit-analisi-daigues/>).
- Fer difusió de l'activitat als centres educatius del municipi i gestionar les reserves.
- Coordinar la demanda de participació i la gestió de reserves.

Proposta d'implementació

Habitualment, el temps mínim per crear el disseny (continguts, objectius, justificació curricular, proposta de serveis, etc.) és d'un trimestre aproximadament. En cas de dissenyar i produir materials propis de suport (làmines, fitxes, etc.) caldrà preveure el temps extra de disseny gràfic i maquetació.

El que sí és important és realitzar les accions de presentació de la proposta en aquells moments més adequats per als docents:

- La proposta s'hauria de donar a conèixer a la comunitat educativa al mes de juny per a que ja la tinguin en compte en la programació del proper curs.
- A setembre caldria reforçar la difusió i contactar amb els centres interessats per definir exactament què volen fer, com, quan i quin suport necessiten de l'Ajuntament.

Exemples inspiradors:

Qui viu a l'estany? Activitat educativa de l'Àrea Metropolitana de Barcelona:

<https://www.amb.cat/web/medi-ambient/agenda/detall/-/activitat/qui-viu-a-l-estany-/5735317/11818>

El meu riu en viu. Activitat educativa del programa "Descobrim el riu" de la Fundació Rivirus:

<https://descobreixelriu.wordpress.com/activitats/>

Pressupost estimat	Disseny dels continguts, metodologia i recursos de suport de l'activitat inicial: 2000-3000 € aprox Adaptació a altres nivell educatius: 800 € - 1500 € (variable en funció dels recursos de suport que es proposin) Educatora/a ambiental: 125 €/hora

CREACIÓ D'UN ITINERARI GUIAT PER POSAR EN VALOR ELS AIGUAMOLLS DEL PARC FLUVIAL

CODI FR8

Destinatari	Educació primària, secundària i postobligatòria (batxillerat, cicles formatius, escola d'adults) i Entitats i espais
Àmbit temàtic	Cicle de l'aigua i biodiversitat
Durada (temps estimat)	2-3 hores
Lloc de realització	Aiguamolls del Molí Vermell
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema 3. Els problemes ambientals de la ciutat
Relació amb ODS	6. Aigua neta i sanejament 11. Ciutats i comunitats sostenibles 15. Vida dels ecosistemes terrestres
Recursos a aportar pel centre educatiu o participants	Roba i calçat còmodes Esmorzar i aigua Material per escriure
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Educador/a Guies o làmines d'identificació de flora i fauna Prismàtics Dossiers d'activitats i material per escriure
Objectiu general de l'acció	Dissenyar un itinerari guiat que, a través de l'observació directa, permeti a l'alumnat comprendre el cicle de l'aigua i conèixer els aiguamolls com a ecosistema, la seva biodiversitat i els riscos a què s'enfronta.

Descripció

El Parc Fluvial del riu Ripoll té el potencial físic i ecològic per esdevenir un espai de formació continuada i de promoció del contacte amb la natura. Les experiències educatives vivencials generen aprenentatges significatius que acompanyaran a les persones més joves durant la resta del seu desenvolupament. Així, la realització d'activitats educatives *in situ* serà un context ideal per la creació de valors ètics i sostenibles com la cura de la biodiversitat, el respecte i el manteniment dels espais naturals comuns i l'aprenentatge social i cooperatiu.

A més a més, les zones humides constitueixen un oasi de biodiversitat dins de les ciutats hiperpoblades i

altament industrialitzades de les valls fluvials. Cal protegir-les, conservar-les i fins i tot revertir els efectes dels usos nocius que durant els últims segles se n'ha fet. Fer que l'alumnat conegui la importància ecològica del riu pot ser molt beneficiós per tal d'implicar i vincular a la població més jove del municipi amb aquest espai i sentir-se responsables de la seva conservació.

Aquesta acció consisteix en un itinerari guiat i adaptat als diferents cicles d'educació obligatòria i post obligatòria i també per a entitats i grups de casals i lleure. La ruta pot incloure les diferents parades, on es realitzarien les dinàmiques i les activitats. Alguns dels espais on es podrien fer parades explicatives i realització de dinàmiques participatives (experiments, dinàmiques d'observació i recerca, etc.) són: font de Can Llobateres, voltants del Molí Vermell, voltants dels aiguamolls, etc.

En aquesta activitat cal treballar els següents continguts:

- El cicle de l'aigua i la intervenció humana sobre el mateix, especialment sobre els rius (modificació del traçat, industrialització de les riberes, etc.).
- Vegetació de ribera. Descripció, identificació i funció ecològica. Amenaces i mesures de protecció.
- Fauna vinculada al riu. Descripció, identificació, hàbitat i funció ecològica. Amenaces i mesures de protecció.
- Espècies exòtiques i invasores. Descripció, identificació, causes i impactes sobre l'ecosistema. Mesures de correcció.
- Xarxa tròfica del riu.
- Ecosistema de maresma (aiguamolls). Descripció i importància ecològica. Incidir en les aus, tant migratòries com estacionàries. Impacte de l'activitat humana sobre les maresmes.
- Els impactes que posen en perill aquest espai: quines són les pertorbacions més habituals, quines són les causes i què podem fer per minimitzar les conseqüències tot aportant un conjunt de bones pràctiques per garantir la cura i conservació de l'espai.

Serà necessari adaptar aquests continguts a l'etapa educativa corresponent, segons el nivell i les competències que s'hi hagin de treballar creant, per tant, una proposta adaptada a cada cicle educatiu.

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Contractar una empresa especialista en educació ambiental per a crear, dissenyar i dinamitzar l'activitat tant pel que fa als continguts, metodologies, creació de recursos de suport i adaptació als diferents nivells educatius..
- Definir els continguts que es volen transmetre per a que tinguin rigor científic i estiguin basats en dades reals del municipi.
- Dissenyar i produir el material per a l'activitat.

- Fer difusió de l'activitat als centres educatius del municipi.
- Coordinar la demanda de participació.

Proposta d'implementació

Cal preveure que el disseny i posada a punt d'una nova activitat pot durar al menys un trimestre. Cal preveure aquest temps abans de tancar dates de realització de l'activitat amb els centres educatius.

És convenient realitzar la presentació de la proposta en aquells moments més adequats per als docents:

- La proposta s'hauria de donar a conèixer a la comunitat educativa al mes de juny perquè es tingui en compte en la programació del curs vinent.
- Al setembre caldria reforçar la difusió i contactar amb els centres interessats per tal de gestionar les reserves.

Exemples inspiradors

Itinerari guiat pel riu Ripoll per cicles mitjà i superior de primària, a càrrec de l'Ajuntament de Sabadell.

Inclou material didàctic: <https://www.sabadell.cat/ca/educacio-per-al-desenvolupament-sostenible/medi-natural/130051-el-ripoll-de-la-ma-dels-ocells>

Activitat "Aigua i biodiversitat a Can Zam" (AMB). Inclou dossier informatiu i quadern d'activitats:

<https://www.amb.cat/web/medi-ambient/actualitat/publicacions/detall/-/publicacio/aigua-i-biodiversitat-a-can-zam/5609699/11818>

El meu riu en viu. Activitat educativa del programa "Descobrim el riu" de la Fundació Rivus:

<https://descobreixelriu.wordpress.com/activitats/>

Pressupost estimat	Disseny dels continguts, metodologia i recursos de suport de l'activitat inicial: 2000-3000 € aprox Adaptació a altres nivell educatius: 800 € - 1500 € (variable en funció dels recursos de suport que es proposin) Educadora/a ambiental: 125 €/hora

ACCIONS ADREÇADES A GRUPS DE FORMACIÓ NO REGLADA

Taula 5. Resum de les accions adreçades a grups de formació reglada.

Codi acció	Títol acció	Prioritat
AG1	Participar en les propostes educatives de l'OTPEA, com a complement al programa (ciutadania)	
AG2	Activitat per als treballadors d'empreses properes: Bany de bosc	
AG3	Creació i manteniment de prats florits	
AG4	Instal·lar cartells didàctics sobre les espècies associades als aiguamolls, complementaris als ja existents	
AG5	Voluntariat RSC I – PRIMAVERA: Recuperació de la vegetació autòctona	
AG6	Voluntariat RSC II – TARDOR: Jornada ornitològica amb fabricació de caixes niu i menjadors per ocells	
AG7	Voluntariat RSC III – HIVERN: Manteniment dels espais del parc fluvial	
AG8	Voluntariat RSC IV – ESTIU: Neteja dels espais adjacents al riu ripoll (Let's clean Europe!)	
AG9	Crear un cicle de passejades temàtiques adreçades a persones grans (programa + 65) vinculades al Parc Fluvial	
AG10	Impulsar el coneixement i la participació als projectes de ciència ciutadana vinculats al Parc Fluvial	
AG11	Organitzar unes jornades de biodiversitat al Parc Fluvial, amb diferents activitats per a tots els públics (generals i/o tècniques)	
AG12	Adherir-se als dies temàtics ambientals	
AG13	Organitzar un bioblitz temàtic al Parc Fluvial	
AG14	Organitzar un concurs fotogràfic per a la creació d'un calendari del Parc Fluvial	
AG15	Realitzar visites teatralitzades per a donar a conèixer el patrimoni i la història del Parc Fluvial	
AG16	Dissenyar rutes temàtiques de cap de setmana vinculades al Parc Fluvial	
AG17	Crear un passaport del Parc Fluvial per a fomentar la participació en les diferents activitats educatives	
AG18	Elaborar audioguies per a la realització autònoma d'itineraris temàtics a l'entorn del Parc Fluvial	
AG19	Organitzar i impulsar la celebració de jornades tècniques sobre el Parc Fluvial	

**PARTICIPAR EN LES PROPOSTES EDUCATIVES DE L'OTEPA,
COM A COMPLEMENT AL PROGRAMA (CIUTADANIA)**

CODI AG1

Destinatari	Ciutadania i famílies Entitats i espais Gent gran
Àmbit temàtic	Aigua Biodiversitat
Durada (temps estimat)	Disponibles durant tot l'any
Lloc de realització	Equipaments municipals i espais propis d'entitats
Visions d'Educació Ambiental	Variable en funció de l'activitat seleccionada: 1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema 3. Els problemes ambientals de la ciutat 4. La gestió ambiental de la ciutat
Relació amb ODS	Variable en funció de l'activitat seleccionada: 3. Salut i benestar 6. Aigua neta i sanejament 11. Ciutats i comunitats sostenibles 13. Acció pel clima 15. Vida terrestre
Recursos a aportar per l'Ajuntament	A consultar en funció de l'activitat
Objectiu general	Donar a conèixer i fomentar la participació en les activitats d'educació ambiental que ofereix l'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental (OTEPA) relacionades amb la conservació i els valors dels sistemes aquàtics continentals, com a complement al Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial.

Descripció

La Gerència de Serveis de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona, a través de l'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental (OTEPA), disposa del Programa Va d'Aigua, que té com a principal objectiu: donar suport als equipaments i projectes d'educació ambiental impulsats per ens locals que

treballen per conservar i donar a conèixer els valors dels sistemes aquàtics continentals (com és el cas del riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès).

En el marc del Programa Va d'Aigua, els municipis i equipaments disposen de diversos recursos (activitats, jocs, exposicions, projectes, etc.) amb diferents formats i per a diferents destinataris que poden sol·licitar a l'OTEPA. Cal tenir en compte que totes les sol·licituds s'han de realitzar a través de l'Ajuntament.

Aquest conjunt d'activitats i recursos pot ser un bon complement al Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial i oferir un marc de treball sobre el que desenvolupar activitats o projectes específics del riu Ripoll, vinculats directament a l'entorn més proper dels participants.

A continuació, es mostra un llistat de les activitats i recursos que l'OTEPA ofereix per a grups de formació no reglada, detallant el format, públic destinatari i principals objectius:

- **Llegim el riu** (projecte de ciència ciutadana): aquest projecte suma ciutadania i recerca ecològica dels rius a partir d'espais d'innovació social creats a les biblioteques municipals per afavorir el coneixement dels ecosistemes fluvials i la col·laboració ciutadana en la seva protecció.
- **Abc del riu** (recurs virtual adreçat a tots els públics): és un catàleg de fitxes breus per a descobrir de manera senzilla i ràpida tots els conceptes relacionats amb la vida dels rius de l'A a la Z. Aquest és un material complementari al projecte Llegim el riu.
- **La vida de l'aigua** (exposició adreçada a tots els públics): l'exposició descriu l'amenaça del canvi climàtic sobre els recursos hídrics i les accions necessàries per dur a terme una gestió sostenible de l'aigua.
- **Conte El senyor Riu** (publicació/audiollibre/activitat amb monitoratge adreçada a públic familiar): conte que vol sensibilitzar els infants sobre la realitat del cicle de l'aigua a través de la història d'un riu, que es presenta com un personatge misteriós que neix a les muntanyes, ens fa gaudir de la remor de l'aigua, ens dibuixa el paisatge, permet la vida dels animals i les plantes i finalment també fa funcionar els molins i les fàbriques i ens proveeix d'aigua per beure.
- **Joc Bestioles que parlen** (material en préstec adreçat a tots els públics): a través d'una dinàmica lúdica aquesta activitat dóna a conèixer els macroinvertebrats fluvials i mostra com identificar-los mitjançant claus dicotòmiques. Aquest joc també ressalta el valor d'aquests organismes com a indicadors de la qualitat biològica dels ecosistemes fluvials.

Per fer aquesta acció, caldrà consultar i preveure els requeriments específics de cada activitat del Programa Va d'Aigua, així com els materials i recursos que s'han d'aportar des de l'Ajuntament (contacte amb els equipaments i entitats, presència de personal municipal, realització d'inscripcions, etc.).

Proposta d'implementació

Tot i que les activitats i recursos que ofereix l'OTEPA es poden sol·licitar durant tot l'any, es recomana donar a conèixer als equipaments i entitats l'oferta d'activitats i recursos durant el període en què s'elaborin les programacions, per a que ja la tinguin en compte i es pugui iniciar el procés de sol·licitud. Cal recordar que les entitats i equipaments no poden sol·licitar directament les activitats, sempre s'ha de fer a través de l'ajuntament.

En el cas de públic familiar i ciutadania, es recomana emmarcar la realització d'aquestes activitats amb algun dia mundial o setmana temàtica (Dia Mundial de l'Aigua, Dia Mundial del Medi Ambient, Dia Europeu dels Parcs, Setmana de la Natura, etc.), de forma que els participants prenguin consciència de la seva relació i alineació amb tota una línia de treball i acció a nivell internacional i local.

Pressupost estimat	Sense cost per l'Ajuntament. Cal fer petició prèvia

**ACTIVITAT PELS TREBALLADORS DE LES EMPRESES PROPERES: BANY DE BOSC
(ADAPTABLE A PERSONES GRANS)**

CODI AG2

Destinatari	Treballadors d'empreses properes Adaptable a persones grans
Àmbit temàtic	Connexió amb la natura
Durada (temps estimat)	2-3 hores
Lloc de realització	Recorregut des de la font de Can Llobateres fins a l'àrea recreativa de la Verneda
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema
Relació amb ODS	3. Salut i benestar 11. Ciutats i comunitats sostenibles 15. Vida d'ecosistemes terrestres
Recursos a aportar pels participants	Roba i calçat adequat pel bosc, a ser possible impermeable.
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Guiatge per part d'una persona especialitzada en l'activitat Banys de Bosc
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat d'immersió emocional i sensorial amb el bosc, que es pugui oferir a les persones treballadores de les empreses de la zona de manera que reconnectin amb l'espai, amb sí mateixes i entre elles i gaudeixin d'una experiència positiva al Parc Fluvial. Aquesta proposta es pot adaptar a grups organitzats de persones grans del municipi.

Descripció:

A tocar del parc fluvial es troba un polígon industrial amb empreses que es dediquen a activitats molts diferents. La seva proximitat i el pes cada cop més important de la Responsabilitat Social Corporativa (RSC) és una oportunitat per fomentar el vincle amb el parc fluvial a diferents escales: conèixer i valorar el valora ambiental i social que aporta per prendre consciència de la importància de reduir els impactes de l'activitat de cada empresa, promoure l'aprenentatge ambiental i naturalista entre els treballadors i fomentar la cohesió de grup les persones treballadores. Recordem que la RSC és una forma de dirigir les empresa que es basa en reduir els impactes negatius i fomentar els positius que la seva activitat genera tant sobre els seus treballadors, però també sobre els client, l'entorn i la societat que l'envolta.

En aquest sentit, els Banys de Bosc poden convertir-se en una bona iniciativa ja que són una adaptació de

la pràctica tradicional japonesa *Shinrin-Yoku* que consisteix en passejar entre els arbres, en silenci i en plena consciència, per tal de millorar el benestar, alleugerir l'estrès i fomentar la relaxació. Allò que cerquem és un procés de reconexió amb el valor terapèutic de la natura: els petits detalls, la calma, l'empatia, l'humilitat i la connexió amb sí mateix i amb les persones properes.

Els beneficis terapèutics dels Banys de Bosc estan avalats per nombrosos estudis científics, i en podem destacar:

- Millora del funcionament del sistema immunitari.
- Augment de la relaxació i reducció de l'estrès.
- Millora de l'estat d'ànim i reducció d'estats depressius.
- Regulació de la pressió arterial.
- Augment de les cèl·lules NK (Natural Killers).

Aquesta acció consisteix en realitzar una passejada tranquil·la pel bosc, a un ritme pausat, en silenci i caminant entre els arbres. La part sensorial de l'experiència és molt important, per això es recomana moure's en silenci. La persona que guia pot suggerir parades on es poden recomanar altres activitats: tècniques de respiració, meditacions guiades, ioga, activitats de visualització, massatges, banys de so, etc. Inicialment es proposa passejar per la zona més naturalitzada que correspondria al tram entre la font de Can Llobateres i l'àrea recreativa de la Verneda.

Però també es poden incorporar explicacions sobre els elements de l'espai on es realitza l'activitat, tant històrics i antròpics (la torre de Ca n'Altimira, els molins, el Castell...) com naturals (espècies vegetals i animals que ens envolten), per tal de facilitar la generació d'un vincle significatiu amb l'experiència viscuda.

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Contractar una persona experta en Banys de Bosc per crear, dissenyar i dinamitzar l'activitat.
- Definir l'espai per la passejada i els continguts que es volen transmetre perquè estiguin adaptats a les possibilitats que ofereix el Parc Fluvial del Ripoll.
- Definir els recorreguts i les parades que s'oferiran.
- Fer difusió de l'activitat a les empreses del polígon industrial.
- Coordinar la demanada d'ocupació.

Proposta d'implementació

Es recomana evitar els mesos de més calor i de més fred. Seria una bona proposta per activar entre setembre i desembre, i entre abril i juny; és a dir, a primavera i tardor. A més a més, alguns dels elements atractius de l'activitat podrien veure's amplificats en aquestes estacions: auditiu (cant d'ocells, fulles

seques), visuals (flors, colors de la tardor) o olfactius (flors, terra humida).

Exemples inspiradors

- Banys de bosc a Les Arenes de Castellar del Vallès: [convocatòria](#) i [projecte integral](#).
- Estudis i publicacions que avalen els efectes terapèutics dels Banys de Bosc: <https://naturat.com/estudis-i-publicacions/>

Pressupost estimat	Disseny de l'itinerari i els continguts: 1000-1500 € aprox Guiatge: 200-300 € per sessió

CODI AG3

Destinataris	Empreses Famílies Formació de segona oportunitat
Àmbit temàtic	Biodiversitat Manteniment dels espais naturals
Durada (temps estimat)	3 hores per sessió
Lloc de realització	Molí Vermell Font de Can Gili
Visions d'Educació Ambiental	4. La gestió ambiental de la ciutat 5. La transformació de la ciutat
Relació amb ODS	3. Salut i benestar 11. Ciutats i comunitats sostenibles 13. Acció pel clima 15. Vida d'ecosistemes terrestres
Recursos a aportar pel participants	Vestimenta adequada
Recursos a aportar per l'Ajuntament (o per l'empresa a mode de responsabilitat social corporativa)	Personal tècnic i educador/a Llavors Material de jardineria Material de construcció: fustes, etc.
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat una acció participativa que es pot adreçar als treballadors de les empreses properes conjuntament amb les famílies del municipi per fer un projecte de millora de l'espai i foment de la biodiversitat conjunt a l'entorn del riu Ripoll.

Descripció:

A tocar del parc fluvial es troba un polígon industrial amb empreses que es dediquen a activitats molts diferents. La seva proximitat i el pes cada cop més important de la Responsabilitat Social Corporativa (RSC) és una oportunitat per fomentar el vincle amb el parc fluvial a diferents escales: conèixer i valorar el valora ambiental i social que aporta per prendre consciència de la importància de reduir els impactes de l'activitat de cada empresa, promoure l'aprenentatge ambiental i naturalista entre els treballadors i fomentar la cohesió de grup entre els treballadors. Recordem que la RSC és una forma de dirigir les empresa que es basa en reduir els impactes negatius i fomentar els positius que la seva activitat genera

tant sobre els seus treballadors, però també sobre els client, l'entorn i la societat que l'envolta.

La idea és poder fer un projecte participatiu, liderat pels treballadors d'una empresa on es convidi a participar a la ciutadania i famílies del municipi.

La coberta vegetal és un element fonamental en la recuperació i la sostenibilitat dels ecosistemes, ja que executa funcions de conservació de la humitat i limitació de l'erosió i constitueix un hàbitat adequat per la fauna. Si la terra està descoberta, en canvi, per l'efecte dels agents externs (pluja, vent, Sol) s'anirà empobrint en humitat, minerals, organismes microscòpics i insectes, de manera que cada vegada serà més inhòspita per la vida.

Però no qualsevol coberta és adequada. En les condicions climàtiques del Mediterrani, i especialment en l'actual situació de sequera, és important triar cobertes vegetals que no tinguin un consum elevat d'aigua en reg ni requereixin un manteniment intens: es tracta de naturalitzar espais no destinats a altres usos amb varietats vegetals que siguin òptimes per l'ecosistema que ocupen. Haurem de fugir de gespes uniformes, verdes i que cal podar i regar constantment, i en canvi optar pels prats secs amb espècies autòctones i adaptades al clima que, a més, s'ompliran de flors a la primavera.

La integració de prats florits té forts beneficis sobre l'ecosistema i les persones:

- Millora de la biodiversitat i enriquiment del sòl.
- Retenció de la humitat al sòl i protecció contra incendis.
- Descens de la temperatura de l'aire.
- Afavoriment de l'activitat dels pol·linitzadors.
- Refugi d'insectes i aus que participen al control biològic de plagues
- Connexió amb la natura.
- Observació dels canvis a la vegetació naturalitzada segons el cicle de les estacions.
- Baix manteniment, ja que les llavors que cauen de les pròpies flors serviran perquè se sembri la següent generació.

Aquesta acció pot vincular-se a les altres accions relacionades amb el voluntariat i la responsabilitat social corporativa:

- AG5 Voluntariat RSC I – PRIMAVERA: Recuperació de la vegetació autòctona aprofitant la primavera per identificar les espècies de papallones que poblen els prats
- AG7 Voluntariat RSC III – HIVERN: Manteniment dels espais del parc fluvial perquè amb el voluntariat d'hivern es contribueixi al manteniment correcte dels prats i dels elements visuals amb què s'acompanyin
- AG8 Voluntariat RSC IV – ESTIU: Neteja dels espais adjacents al riu ripoll (Let's clean Europe!) afegint els parcs florits a l'acció.

També es pot relacionar aquesta acció amb el amb el projecte "Viles florides" que es porta des de Jardineria. Més informació sobre el projecte "Viles florides: <https://vilesflorides.cat>"

Més informació sobre el projecte a Barberà: <https://vilesflorides.cat/barbera-del-valles/>

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Coordinar-se amb el projecte "Viles florides".
- Contractar personal tècnic especialitzat en jardineria i paisatgisme sostenible per tal de dissenyar i implementar l'acció, així com realitzar-ne el seguiment.
- Contractar una empresa especialista en educació ambiental per a crear, dissenyar i dinamitzar l'activitat.
- Dissenyar i instal·lar cartells informatius de l'ús de l'espai i de les espècies incloses.
- Definir les varietats que es plantaran, a quines zones s'actuarà i, segons les espècies, en quins moments de l'any s'hauran de realitzar les segues.
- Fer difusió de l'activitat a les empreses del polígon industrial.
- Coordinar la demanada d'ocupació.

Proposta d'implementació

Aquesta acció tindrà dues fases: una primera en què s'han d'habilitar els espais i posar en marxa els prats, i una segona de manteniment, que consistirà en fer una sega almenys una vegada a l'any. Aquesta sega ha de ser abans de començar l'estiu, al voltant de la revetlla de Sant Joan.

Caldrà preveure dates per les actuacions en cap de setmana (per exemple matinals de diumenge) si es vol convidar a les famílies del municipi.

També caldrà preveure les accions prèvies de difusió per garantir l'èxit de participació.

Exemples inspiradors

- Guia per la gestió de prats florits urbans, per AMB:
<https://www.amb.cat/web/territori/actualitat/publicacions/detall/-/publicacio/guia-per-a-la-gestio-dels-prats-florits-dels-parcs-metropolitans/11672972/11656>
- Reconversió de gespes en prats florits en diferents enclaus de Barberà del Vallès:
<https://www.bdv.cat/reconversio-de-gespes-prats-florits-mediterranis-i-prat-amb-grama>
- Acció de voluntariat de l'Observatori Metropolità de Papallones per millorar el coneixement de les papallones als espais metropolitans: <https://mbms.creaf.cat>

Pressupost estimat	

	Variable en funció de l'aportació de l'empresa en el marc de la responsabilitat social corporativa. Difusió: recursos propis de l'Ajuntament utilitzant els canals ja creats (acció G1 i G5) Despeses generals: 500 € aprox

INSTAL·LAR CARTELLS DIDÀCTICS SOBRE LES ESPÈCIES ASSOCIADES ALS AIGUAMOLLS, COMPLEMENTARIS ALS JA EXISTENTS.

CODI AG4

Destinatari	Empreses (en cas que s'impliquin en el projecte) Usuaris del parc (com a receptors)
Àmbit temàtic	Aigua Biodiversitat
Durada (temps estimat)	Disseny dels cartells (continguts i grafisme): 1 trimestre Instal·lació: 1 matí
Lloc de realització	Aiguamolls del Molí Vermell
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema 3. Els problemes ambientals de la ciutat
Relació amb ODS	3. Salut i benestar 6. Aigua neta i sanejament 11. Ciutats i comunitats sostenibles 13. Acció pel clima 15. Vida terrestre
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Contractació d'un dissenyador de gràfic Tècnic municipal per elaborar els continguts Empresa instal·ladora dels cartells
Objectiu general de l'acció	Crear un material informatiu i de conscienciació per posar en valor l'espai dels aiguamolls, la biodiversitat que acull i la importància de tenir cura i conservar aquest espai.

Descripció:

Els aiguamolls són un ecosistema terrestre que està permanentment o temporalment inundat d'aigua, són uns dels ecosistemes més productius i biodiversos del món. Els aiguamolls del Molí vermell són la llar d'una gran varietat d'espècies de vegetació i animals, inclosos aus, peixos, amfibis, mamífers, insectes i vegetació aquàtica. D'altra banda actuen com a filtre natural, purificant l'aigua i filtrant contaminants. Això ajuda a millorar la qualitat de l'aigua i

127

mantenir la salut dels ecosistemes.
 Document signat electrònicament. Firmes vàlides. És còpia autèntica de l'original electrònic.

Codi Segur de Verificació (CSV): d648a2eea89c863eb1b2 Adreça de validació: <https://seuelectronica.diba.cat>

Els aiguamolls són ecosistemes vitals que acullen una gran diversitat de vida i desenvolupen funcions crucials per a l'equilibri i la salut del planeta. La seva conservació i gestió sostenible són fonamentals per garantir la supervivència i els serveis ecosistèmics que proporcionen.

Amb aquesta acció es pretén conscienciar als usuaris del parc fluvial en la importància del seu paper en la conservació dels aiguamolls al mateix temps que es promou la importància de la biodiversitat local.

Es proposa implicar a les empreses per a la creació dels plafons informatius (construcció i instal·lació).

Els cartells que es proposa crear són:

- Cartell 1: conjunt de les espècies de fauna que es poden observar dels aiguamolls del molí vermell per facilitar la identificació per part dels usuaris incloent imatges, nom comú i nom científic.
- Cartell 2: conjunt de les espècies vegetals que es poden observar dels aiguamolls del molí vermell per facilitar la identificació per part dels usuaris incloent imatges, nom comú i nom científic
- Cartell 3: què és un aiguamoll? D'on prové l'aigua? Per què és important aquest espai?
- Cartell 4: donar a conèixer els impactes negatius que pateix aquest espai i per tant, la biodiversitat associada i un conjunt de bones pràctiques a aplicar pels visitants.

Caldrà decidir prèviament la ubicació exacta per instal·lar els diferents cartells i el format, per exemple, caldrà decidir si es penjaran a les parets de fusta de l'observatori, si seran plafons amb sostre, o si es posaran amb potes i a una alçada de 1 metre aproximadament (com si fos una taula).

Pel que fa al disseny gràfic haurà de seguir la marca dissenyada en l'acció **G4 Dotar d'identitat pròpia al programa, a través de la creació d'una línia gràfica i un eslògan**

Pel que fa als continguts dels cartells, es poden basar en el catàleg o estudi de fauna existent (caldrà mantenir-ho actualitzat). Veure apartat "antecedents". Es pot consultar l'informe a: <https://www.bdv.cat/es/estudi-de-fauna>

Es recomana proposa un pla de seguiment per controlar l'estat dels cartells i realitzar manteniment si fos necessari

tant pel que fa als materials com als continguts.

Caldrà preveure accions de difusió per donar a conèixer la instal·lació dels nous cartells a través dels Canals de difusió propis. Veure acció **G5 Crear canals de difusió que permetin arribar a diferents perfils de públic per a garantir la participació.**

Amb aquesta activitat s'aconseguirà:

- Informar, conscienciar i promoure la participació ciutadana per la conservació dels aiguamolls.
- Educar sobre la vegetació i les espècies d'animals que viuen als aiguamolls i el seu ecosistema.
- Fomentar l'interès i la connexió emocional amb la natural.
- Sensibilitzar a la comunitat sobre la importància dels aiguamolls i la seva biodiversitat. Educar sobre la vegetació i les espècies d'animals que viuen als aiguamolls i el seu ecosistema.

Proposta d'implementació

Aquesta acció es recomana implementar un cop s'hagi creat la marca gràfica pròpia (acció G4) i s'hagin establert els canals de difusió (G59).

Caldrà preveure una jornada informativa amb les possibles empreses que poden participar en la construcció i instal·lació del cartells.

Pel que fa al disseny gràfic i creació de continguts es necessitarà un temps mínim de 3 mesos.

Exemples inspiradors

- Cartells de flora i fauna als parcs naturals (Diputació de Barcelona): <https://parcs.diba.cat/es/web/educacio-ambiental/coneguem-els-nostres-parcs/cartells-flora-fauna>
- Senyalització corporativa dels parcs metropolitans (AMB): <https://www.amb.cat/es/web/territori/espai-public/projectes-i-obres/detall/-/projecte/senyalitzacio-de-la-xarxa-de-parcs-metropolitans/7807299/11656>
- Cartells sobre la biodiversitat de la xarxa de parcs metropolitans: <https://www.blancamarti.com/copia-de-cartells5-1>

Pressupost estimat	Dissenyador gràfic: 500 € aprox per cartell (variable en funció del tipus de disseny: il·lustració naturalista, imatges reals...) Elaboració de continguts: a càrrec del tècnic municipal de medi ambient

Elaboració i instal·lació de cartells: a càrrec d'una empresa participant o contractar una empresa especialitzada (1000 € aprox per cartell variable en funció de la mida i material seleccionat).

VOLUNTARIAT RSC I - PRIMAVERA: RECUPERACIÓ DE LA VEGETACIÓ AUTÒCTONA

CODI AG5

Destinatari	Ciutadania i família Empreses Formació de segona oportunitat
Àmbit temàtic	Protecció de la biodiversitat
Durada (temps estimat)	3 – 4 hores (un matí per sessió de treball)
Lloc de realització	Marges del riu Ripoll Aiguamolls del Molí Vermell Bosc de Santiga
Visions d'Educació Ambiental	4. La gestió ambiental de la ciutat 5. La transformació de la ciutat
Relació amb ODS	11. Ciutats i comunitats sostenibles 13. Acció pel clima 15. Vida dels ecosistemes terrestres
Recursos a aportar pels participants	Vestimenta apta per zones de bosc, ribera i maresma Botes d'aigua
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Educador/a ambiental i/o persona experta en la matèria Fitxes per facilitar la identificació d'espècies invasores Sacs i estris per l'enretirada de vegetació Planter de les varietats autòctones a introduir
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat de coneixença de la flora associada a l'ecosistema del riu i que permeti distingir i eliminar les espècies invasores i substituir-les per altres d'autòctones per tal de millorar l'espai seleccionat.

Descripció:

A tocar del parc fluvial es troba un polígon industrial amb empreses que es dediquen a activitats molts diferents. La seva proximitat i el pes cada cop més important de la Responsabilitat Social Corporativa (RSC) és una oportunitat per fomentar el vincle amb el parc fluvial a diferents escales: conèixer i apreciar el valor ambiental i social que aporta per prendre consciència de la importància de reduir els impactes de l'activitat de cada empresa, promoure l'aprenentatge ambiental i naturalista entre els treballadors i fomentar la cohesió de grup entre els treballadors. Recordem que la RSC és una forma de dirigir les empreses que es basa en reduir els impactes negatius i fomentar els positius que la seva activitat genera sobre els seus treballadors, però també sobre els clients, l'entorn i la societat que l'envolta.

Un dels reptes per a la conservació de la biodiversitat és mantenir a ratlla la proliferació d'espècies exòtiques dins dels nostres ecosistemes, especialment aquelles que, a més, són invasores. Aquestes varietats envaeixen els nínxols ecològics que d'altra manera estarien disponibles per la vegetació autòctona, i poden arribar a desplaçar-les completament. Això pot desembocar en un desequilibri de tot l'ecosistema, ja que les relacions entre les espècies funcionen com un sistema complex d'intercanvi energètic. La vegetació de maresma, per exemple, pot servir com a hàbitat d'espècies d'aus migratòries que sovint es troben en perill d'extinció. Contribuint a una distribució correcta de la flora dels ecosistemes propers al riu estarem afavorint la supervivència d'aus, peixos i insectes pol·linitzadors, i possibilitant la continuïtat del riu Ripoll com a paratge natural i social.

L'objectiu d'aquesta acció és convocar a la ciutadania, les famílies i les treballadores d'empreses de la zona a una jornada de voluntariat que permeti, d'una banda, la creació de vincles amb el Parc Fluvial del riu Ripoll, i de l'altra, la contribució a la recuperació i el manteniment de les maresmes i els boscos de ribera.

Es pretén que sigui una jornada accessible i inclusiva per a diferents perfils de participants. Per això es recomana centrar-se en l'extracció d'espècies que requereixin un esforç baix o mitjà, per exemple, el *Senecio angulatus* i evitar espècies que requereixen un esforç elevat o altres metodologies més complexes com l'*Ailanthus* o la *Yucca*.

Es proposa que l'activitat sigui principalment d'intervenció pràctica al riu Ripoll, i que els voluntaris treballin per grups per tal de cobrir diferents tasques i zones. L'activitat pot incloure:

- Introducció sobre el funcionament dels ecosistemes de maresma, bosc de ribera i pineda, incloent les espècies pròpies del Mediterrani i les interaccions entre elles.
- Explicació sobre els efectes ecològics negatius de les espècies invasores, concretat en el cas dels espais naturals del riu Ripoll.
- Informació que permeti el reconeixement dels exemplars que cal retirar i exemplificació de la

metodologia a seguir per la retirada. Aquí podeu consultar una guia de la Diputació de Barcelona sobre espècies exòtiques invasores en ambients aquàtics continentals:

<https://www.diba.cat/documents/471041/108145142/Guia+esp%C3%A8cies+ex%C3%B2tiques+invasores/612b66cf-c09e-41a3-b733-8e28acfeb9da>. Es poden oferir per la consulta als participants; en aquest cas, és possible demanar-les a la Diputació en format paper a l'enllaç: https://llibreria.diba.cat/cat/livre/guia-d-especies-exotiques-invasores-d-ambients-fluvials_61204

- Explicar clarament el protocol d'actuació: quines espècies cal extreure, com s'extreuen, on es dipositen i com es fa la plantació de les espècies autòctones. Caldrà la supervisió d'una persona experta.
- Facilitar dels planters autòctons que s'han de reintroduir, i breu presentació de les espècies i les seves característiques. Exemple de la metodologia per plantar-les correctament.
- Explicació sobre els efectes positius que aquests espècimens autòctons tindran sobre el medi.
- Seria interessant crear fitxes de treball on es puguin anotar les accions realitzades i sobre quines zones s'ha actuat per disposar d'un mapa actualitzat que es pogués posar a disposició de la ciutadania a través de la nova web creada.

Aquesta acció, també es pot relacionar aquesta acció amb el amb el projecte "Viles florides" que es porta des de Jardineria.

Més informació sobre el projecte "Viles florides: <https://vilesflorides.cat>"

Més informació sobre el projecte a Barberà: <https://vilesflorides.cat/barbera-del-valles/>

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Contractar una empresa especialista en educació ambiental o persona experta en espècies exòtiques (i invasores) així com la seva gestió per a crear, dissenyar i dinamitzar la jornada i el protocol d'actuació.
- Identificar les empreses properes que a través de la RSC participaran en el projecte.
- Definir el grau d'implicació de cada empresa (cessió de material, difusió, persones de suport, etc.)
- Identificar les espècies vegetals invasores a eliminar, i de quina manera cal fer-ho per garantir una correcta eradicació tot parcel·lant per tram el parc fluvial.
- Definir el pla d'actuació en el temps (quin tram es farà cada any? Es farà més d'un tram cada any? Es farà seguiment de la zona treballada?)
- Identificar les espècies a introduir i les zones recomanades corresponents, així com aconseguir-ne els exemplars. La major o menor disponibilitat d'aquests pot ser un element limitador del volum de participació que es pot assumir.
- Definir els continguts que es volen transmetre per a que tinguin rigor científic i estiguin basats en

dades reals de l'ecosistema del riu Ripoll al seu pas pel municipi.

- Dissenyar i produir el material per a l'activitat i per la difusió.
 - Fer difusió de l'activitat a les empreses dels polígons del Parc Fluvial, així com als canals de difusió de l'Ajuntament si es pretén obrir la convocatòria a la ciutadania.
 - Coordinar la demanda de participació.
-

Proposta d'implementació

- Es proposa vincular-la al dia de l'aigua (22 de març).
 - Caldrà contactar amb les empreses per definir el seu nivell d'implicació amb prou antelació per preparar la jornada.
 - L'activitat s'haurà de difondre entre la ciutadania i les empreses de la zona amb temps suficient per poder gestionar la quantitat de persones voluntàries que hi poden participar i adequar-ne el material aportat.
 - Segons l'afluència prevista i el volum de les tasques identificades in situ durant la planificació de l'activitat, es poden oferir fins a tres dates, vinculades als tres espais esmentats a la secció "lloc de realització": (i) marges del riu, (ii) aiguamolls del Molí vermell, (iii) Bosc de Santiga. En el cas cobrir els tres espais en dies diferents, es poden separar les convocatòries als diferents destinataris: (a) ciutadania i famílies, (b) empresa 1, i (c) empresa 2.
 - Caldrà preveure la contractació d'una o més persones expertes per aportar rigor científic a la jornada.
-

Exemples inspiradors

Activitat d'extracció de plantes exòtiques i plantació d'espècies autòctones de maresma als Espais Naturals del Delta del Llobregat: <http://www.deltallobregat.cat/40648681329/noticies.detall/251394/>

Pressupost estimat	Recursos propis de l'ajuntament per a la difusió, convocatòria, coordinació amb les empreses. Compra del material necessari: 800 € aprox Contractació d'una persona experta: 600 € aprox per matí (inclou 1

	educador/a, material per l'acció i la recollida de sacas de material vegetal extret)

VOLUNTARIAT RSC II – TARDOR: JORNADA ORNITOLÒGICA AMB FABRICACIÓ DE CAIXES NIU I MENJADORS PER OCELLS

CODI AG6

Destinatari	Ciutadania i família Empreses Formació de segona oportunitat
Àmbit temàtic	Protecció de la biodiversitat
Durada (temps estimat)	3-4 hores
Lloc de realització	Zona de pícnic de Can Llobateres i fins als Aiguamolls
Visions d'Educació Ambiental	4. La gestió ambiental de la ciutat 5. La transformació de la ciutat
Relació amb ODS	11. Ciutats i comunitats sostenibles 13. Acció pel clima 15. Vida dels ecosistemes terrestres
Recursos a aportar pels participants	Vestimenta per treballar amb les mans, roba per pluja, esmorzar i aigua.
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Educador/a i/o guia ornitòleg Infografia sobre els ocells de la zona Prismàtics Plànols, eines i materials per la construcció de les caixes-niu i les menjadores, materials necessaris per col·locar-los al seu lloc i aliment per introduir a les menjadores.
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat, d'una part, de coneixença de les aus que habiten a la zona i les que fan estada durant les seves rutes migratòries, i de l'altra, de fabricació de capsos niu i menjadors per fomentar la biodiversitat.

Descripció:

A tocar del parc fluvial es troba un polígon industrial amb empreses que es dediquen a activitats molts diferents. La seva proximitat i el pes cada cop més important de la Responsabilitat Social Corporativa (RSC) és una oportunitat per fomentar el vincle amb el parc fluvial a diferents escales: conèixer i valorar el valor ambiental i social que aporta per prendre consciència de la importància de reduir els impactes de l'activitat de cada empresa, promoure l'aprenentatge ambiental i naturalista entre els treballadors i fomentar la cohesió de grup entre els treballadors. Recordem que la RSC és una forma de dirigir les empreses que es basa en reduir els impactes negatius i fomentar els positius que la seva activitat genera tant sobre els seus treballadors, però també sobre els clients, l'entorn i la societat que l'envolta.

Els humans hem de prendre consciència que les aus tenen unes funcions ecològiques de vital importància, per exemple, les frugívores (mengen fruita) ajuden a sembrar la vegetació, gràcies a què dispersen les llavors quan se les mengen; les insectívores poden contribuir a controlar la població d'insectes desagradables, com mosquits, cucs i altres invertebrats. Estan plenament integrades dins les xarxes tròfiques dels ecosistemes de bosc i de maresma, servint també d'aliment a aus rapaces i mamífers petits mediterranis que sovint es troben en perill d'extinció. Moltes d'aquestes aus viatgen milers de quilòmetres cada any per tal de buscar climes que s'adaptin millor a les seves necessitats, i en el seu camí de nord a sud (o a l'inrevés quan ve la primavera), passen per les nostres terres.

La pèrdua dràstica de coberta vegetal de les últimes dècades, determinats tipus de gestió forestal, l'ús de productes químics (com fertilitzants, rodenticides, etc.) que contaminen el sòl, l'aigua, possibles pressions, així com l'increment de contaminació acústica i lumínica arran de les zones d'urbanització, industrials i les vies de comunicació, fan que cada cop hi hagi menys espais disponibles per acollir a aquestes petites criatures voladores (i altres espècies de fauna). És per això que orientar part de la proposta de voluntariat a la fabricació i la instal·lació de caps de niu i menjadors per garantir que les aus puguin trobar refugi i aliment i així augmentar l'índex de supervivència.

L'activitat pot incloure:

- De la mà d'un educador/a ambiental especialitzat en aus, explicar a mode d'introducció quins són els hàbitats i recursos que ofereix el parc fluvial, quines són les característiques dels ocells que habiten o travessen el riu Ripoll. Es poden incloure imatges, mapes que il·lustrin els moviments migratori, infografia de les espècies i àudios amb els cants i reclams. En aquest enllaç es poden trobar apps per identificar ocells:

<https://cases.fundesplai.org/blog/animals/7-apps-per-identificar-ocells/>

- Explicació dels materials i del procés per la fabricació de menjadors i capsos-niu. Es repartiran les tasques i les eines per grups. Podeu trobar un exemple de fabricació aquí <https://cases.fundesplai.org/blog/animals/caixes-niu-ocells/> i aquí <https://cases.fundesplai.org/blog/natura/com-fer-menjadores-per-a-ocells/>
- Els més petits poden fer la seva part amb aquest retallable publicat per l'AMB: <https://www.amb.cat/ca/web/territori/actualitat/publicacions/detall/-/publicacio/retallable-d-ocells-que-viuen-a-les-caixes-niu/6406221/11656>
- Passejada conjunta per situar els nous dispositius als llocs apropiats.
- Arribada als Aiguamolls i avistament d'aus aquàtiques (Bernat pescaire, ànec verd, capbusset, etc.)
- Es pot convidar a les persones participants a tornar a visites r les zones dels menjadors per reomplir-les, segons les indicacions de la persona experta que dinamitza la jornada.

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Identificar les empreses interessades i definir el seu grau d'implicació.
- Contractar una empresa o persona especialista en educació ambiental i ornitologia per a crear, dissenyar i dinamitzar l'activitat.
- Caldrà, els dies previs a la realització del taller, ubicar en quins espais es situaran els menjadors i les capsos niu per tal de calcular els materials necessaris i de guiar correctament la passejada.
- Aconseguir els materials (fustes tallades, claus, martells, cordes, etc.). La disponibilitat d'aquests pot ser un element limitador del volum de participació que es pot assumir.
- Definir els continguts que es volen transmetre per a que tinguin rigor científic i estiguin basats en dades reals de l'ecosistema del riu Ripoll al seu pas pel municipi.
- Dissenyar i produir el material per a l'activitat i per la difusió.
- Fer difusió de l'activitat a les empreses dels polígons del Parc Fluvial, així com als canals de difusió de l'Ajuntament si es pretén obrir la convocatòria a la ciutadania.
- Coordinar la demanda de participació.

Proposta d'implementació

- Es proposa la vinculació d'aquesta activitat al 5 d'octubre, dia mundial dels ocells. Així, es pot afegir que les caixes niu ajudaran als ocells a passar el fred de l'hivern, i els menjadors recolzaran la seva alimentació en una època amb escassetat de fruits com és l'hivern.
 - L'activitat s'haurà de difondre entre la ciutadania i les empreses de la zona amb temps suficient per poder gestionar la quantitat de persones voluntàries que hi poden participar i
-

adequar-ne el material aportat.

- S'ha proposat l'espai del Pícnic de Can Llobateres per la disponibilitat de taules on treballar.
 - Cal preveure la contractació d'una persona experta en ornitologia per garantir el rigor científica, la correcta construcció i instal·lació de les capses niu, etc.
-

Exemples inspiradors

- Aquest dossier de l'AMB inclou, a més d'informació tècnica, idees per fer capses niu per rapinyaires, ratpenats i eriçons:
<https://www.amb.cat/ca/web/territori/actualitat/publicacions/detall/-/publicacio/caixes-niu-als-parcs-metropolitans/6548211/11656>
 - Projecte "Nius de Llum" de Bosc de Llum, on s'anima a la ciutadania a compartir la ubicació de les capses niu que fabriquin: <https://boscdellum.com/niu-de-llum/>
 - Projecte "Bird Brother" del Departament d'Educació, amb guies didàctiques, plànols i tutorials: <https://projectes.xtec.cat/steamcat/aula/bird-brother-investiguem-la-vida-dels-ocells/>
-

Pressupost estimat	Recursos propis de l'ajuntament per a la difusió, convocatòria, coordinació amb les empreses. Compra del material necessari: entre 20 i 30 euros per capsa niu (https://tienda.seo.org/aves-de-jardin/cajas-nido/) entre 15 i 20 euros per menjadora (https://www.weboryx.com/ca/la-natura-al-teu-jardi/menjadores-per-ocells-silvestres-i-altres-animals-de-jardi/menjadores-tubulars-per-ocells-silvestres) Pèrtiga per instal·lar capses nius: 150 € aprox https://www.weboryx.com/es/la-naturaleza-en-tu-jardin/cajas-nido-y-refugios-para-fauna-silvestre-de-jardin/ganchos-clavos-protecciones-antidepredadores-y-otros-complementos/percha-o-pertiga-para-colgar-y-descolgar-cajas

	Aliment: 5-10 euros els 100 grams (variable en funció del tipus d'aliment seleccionat). El material potser el pot aportar l'empresa contractada per ala dinamització. Contractació d'una persona experta: 150 €/hora aprox

VOLUNTARIAT RSC III – HIVERN: MANTENIMENT DELS ESPAIS DEL PARC FLUVIAL	
CODI AG7	
Destinatari	Ciutadania i família Empreses Formació de segona oportunitat
Àmbit temàtic	Manteniment dels espais naturals
Durada (temps estimat)	4 hores
Lloc de realització	Parc Fluvial del riu Ripoll
Visions d'Educació Ambiental	4. La gestió ambiental de la ciutat 5. La transformació de la ciutat
Relació amb ODS	3. Salut i benestar 11. Ciutats i comunitats sostenibles 12. Producció i consum responsables 13. Acció pel clima 14. Vida d'ecosistemes terrestres
Recursos a aportar pels participants	Roba adequada per feines de manteniment i climatologia
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Tècnics de manteniment i educador/a ambiental Taules plegables Gots i plats reutilitzables Esmorzar (menjars i begudes) saludables Fulls per dibuixar, temperes i pinzells Bosses d'escombraries (recollida selectiva) Eines pel manteniment dels equipaments Equips de protecció individual

	Materials que calgui substituir
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat perquè diferents grups es distribueixin pel parc fluvial i duguin a terme tasques de manteniment i millora de les diferents instal·lacions, acabant en un esmorzar sostenible conjunt.

Descripció:

A tocar del parc fluvial es troba un polígon industrial amb empreses que es dediquen a activitats molts diferents. La seva proximitat i el pes cada cop més important de la Responsabilitat Social Corporativa (RSC) és una oportunitat per fomentar el vincle amb el parc fluvial a diferents escales: conèixer i valorar el valor ambiental i social que aporta per prendre consciència de la importància de reduir els impactes de l'activitat de cada empresa, promoure l'aprenentatge ambiental i naturalista entre els treballadors i fomentar la cohesió de grup entre els treballadors. Recordem que la RSC és una forma de dirigir les empresa que es basa en reduir els impactes negatius i fomentar els positius que la seva activitat genera tant sobre els seus treballadors, però també sobre els client, l'entorn i la societat que l'envolta.

La idea d'aquest Programa d'educació i sensibilització ambiental del Parc Fluvial del riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès és apropar a la ciutadania als espais propers del riu, perquè en gaudeixin, n'aprenquin i en facin un ús responsable. Per això, les instal·lacions i els itineraris, a mesura que s'implementin les accions proposades, aniran augmentant.

Aquesta acció consisteix en convocar als treballadors de la zona, ciutadania i famílies a una jornada de treball compartit per rehabilitar aquells elements que s'hagin pogut malmetre al llarg de l'any. Paral·lelament es proposa que un/a educador/a realitzi un taller d'il·lustració amb elements de la natura amb la canalla, mentre esperem que tornin les persones que han anat a fer el manteniment. L'activitat confluiria en un esmorzar saludable que haurien preparat altres persones voluntàries (o l'empresa que implementa la RSC).

Les tasques de manteniment i acondicionament es poden vincular als elements que s'hagin generat a les accions que llistem a continuació i que calgui reparar o substituir:

- Itinerari guiat pels Aiguamolls (FR8).
- Creació de Prats Florits (AG3).
- Instal·lació de menjadors d'ocells i caixes niu (AG6).
- Cartells didàctics als Aiguamolls (AG4).
- Cicle de passejades per majors de 65 anys (AG9).
- Rutes temàtiques pel parc fluvial (AG16).
- Itineraris autònoms a partir d'audioguies (A18).

Exemples de tasques concretes que es podrien realitzar són són:

- Reparació o substitució de panells informatius i fites i senyals d'indicació.
- Manteniment general dels parcs florits.
- Neteja i desbrossament de zones de pas. Tasques de millora dels camins i senders dels itineraris recomanats.
- Reparació de caixes niu i menjadors d'ocells.

Aquesta acció, també es pot relacionar aquesta acció amb el amb el projecte "Viles florides" que es porta des de Jardineria. Més informació sobre el projecte "Viles florides: <https://vilesflorides.cat>"

Més informació sobre el projecte a Barberà: <https://vilesflorides.cat/barbera-del-valles/>

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- La participació de les empreses interessades i el seu grau d'implicació.
- La participació de personal tècnic de manteniment de l'Ajuntament que defineixin les tasques a realitzar i estableixin la metodologia.
- Aportar els materials de construcció i de protecció individual necessaris.
- La inclusió de persones que treballin en les reparacions però també d'altres que s'encarreguin de l'organització de l'esmorzar saludable.
- Comptar amb el suport d'una persona que coordini la jornada
- Dissenyar i produir el material per la difusió.
- Fer difusió de l'activitat a les empreses dels polígons del Parc Fluvial, així com als canals de difusió de l'Ajuntament si es pretén obrir la convocatòria a la ciutadania.
- Coordinar la demanda de participació.

Proposta d'implementació

Es proposa realitzar aquesta activitat entre el desembre i el gener, per equidistància amb les altres proposades dins d'aquesta acció. Es tractaria de l'activitat de l'hivern, que tradicionalment s'identifica amb les tasques de manteniment, acondicionament i millora dels espais rurals i agrícoles. D'aquesta manera, aprofitem el repòs de les plantes i els animals per establir les condicions necessàries per l'esclat de la vida natural a la primavera.

Exemples inspiradors

- Projecte "Estampem fulles" d'Anima'ns:
<https://projectes.animans.cat/2020/11/21/estampem-fulles-%F0%9F%8D%82/>
- Convocatòria del voluntariat pel manteniment dels boscos mediterranis de Poblet:
<https://voluntariatambiental.cat/activitat/voluntariat-boscos-mediterranis/>

Pressupost estimat	Recursos propis de l'Ajuntament Recursos propis de l'empresa participant (RSC) Compra de materials: 800-1000 € aprox variable en funció de l'acció definida.

VOLUNTARIAT RSC IV – ESTIU: NETEJA DELS ESPAIS ADJACENTS AL RIU RIPOLL (LET'S CLEAN EUROPE!)	
CODI AG8	
Destinatari	Ciutadania i família Empreses Formació de segona oportunitat
Àmbit temàtic	Manteniment dels espais naturals
Durada (temps estimat)	3 hores
Lloc de realització	Marge del riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès
Visions d'Educació Ambiental	4. La gestió ambiental de la ciutat 5. La transformació de la ciutat
Relació amb ODS	6. Aigua neta i sanejament 11. Ciutats i comunitats sostenibles 12. Producció i consum responsables 13. Acció pel clima 15. Vida dels ecosistemes terrestres
Recursos a aportar pels participants	Vestimenta adequada Esmorzar i aigua Smartphone
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Tècnic de manteniment/educador/guia Equips de protecció individual Sacs corporatius de l'acció Vehicle per retirar les deixalles recollides Fitxes de recollida de deixalles, bolígrafs
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat que convoqui a les persones treballadores de les empreses properes i la ciutadania general i famílies en una jornada per la neteja integral del marge del riu i les zones adjacents, vinculada a l'acció comú a tota Europa que se celebra cada any a

Descripció:

A tocar del parc fluvial es troba un polígon industrial amb empreses que es dediquen a activitats molts diferents. La seva proximitat i el pes cada cop més important de la Responsabilitat Social Corporativa (RSC) és una oportunitat per fomentar el vincle amb el parc fluvial a diferents escales: conèixer i valorar el valor ambiental i social que aporta per prendre consciència de la importància de reduir els impactes de l'activitat de cada empresa, promoure l'aprenentatge ambiental i naturalista entre els treballadors i fomentar la cohesió de grup entre els treballadors. Recordem que la RSC és una forma de dirigir les empresa que es basa en reduir els impactes negatius i fomentar els positius que la seva activitat genera tant sobre els seus treballadors, però també sobre els client, l'entorn i la societat que l'envolta.

Una de les problemàtiques de major pes en qüestió ambiental a dia d'avui és la gestió dels residus que generen les activitats humanes. Amb l'augment de població del darrer segle i l'increment en la producció dels béns de consum, la vida ràpida i els envasos d'un sol ús, el volum de deixalles envaeixen els ecosistemes a un ritme que supera la capacitat natural de la Terra per neutralitzar-los.

En aquest context, *Let's clean up Europe* és un programa europeu que promou la reducció, la reutilització i el reciclatge a partir d'activitats de participació ciutadana i voluntariat. L'objectiu de la campanya és conscienciar a la ciutadania de la gran quantitat de residus que es llencen de forma incontrolada a la natura, a través d'accions de recollida, valoració i classificació de les deixalles trobades. A Catalunya l'organitza, des del 2014, l'Agència de Residus de Catalunya i presenta un bon seguiment any rere any.

L'activitat podria consistir a:

- Introducció sobre "Les 3 R's" (reduir, reutilitzar i reciclar), posant especial focus en la reducció i la importància de la recollida selectiva, així com les conseqüències dels abocaments incontrolats de residus. Es poden afegir imatges dels efectes sobre els ecosistemes aquàtics (<https://catalunyadiari.com/actualitat/alerta-sanitaria-plastic-peix-catalunya>, <https://www.rac1.cat/info-rac1/20190405/461468848914/viure-sense-plastics-consells.html>).
- Dinàmica per distingir tipus de residus.
- Explicació del funcionament de la campanya, entrega de les fitxes de recollida i presentació de l'app eLitter (<https://vertidoscero.com/litter-terrestre/>) per entrar dades de recollides a boscos o rius.
- Reflexió conjunta: posada en comú de què s'ha trobat i propostes per evitar els abocaments.

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Contractar una empresa especialista en educació ambiental per a crear, dissenyar i dinamitzar l'activitat.
- Identificar les empreses interessades en participar i el seu nivell d'implicació.
- Participar als seminaris de preparació que es convoquen al febrer i al març (només per als organitzadors).
- Donar-se d'altra a la web (com ajuntament):
https://residus.gencat.cat/es/ambits_dactuacio/prevencio/setmana_europea/lets_clean_up_europe/
- Descarregar l'aplicació Literatti.
- Dissenyar fitxes per repartir als grups de manera que puguin recollir la informació necessària. Caldrà després recollir-la i retornar-la a l'Agència de Residus de Catalunya amb aquesta fitxa: https://residus.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/prevencio/setmana_europea_prevencio_de_residus/lcue/altres_recursos/Fitxa_recollida_dades.pdf i el codi de l'app Literatti.
- Dissenyar i produir el material per a l'activitat i per la difusió. Al següent enllaç es poden trobar cartells, manuals, guies i altres materials i informacions d'interès:
https://residus.gencat.cat/ca/ambits_dactuacio/prevencio/setmana_europea/lets_clean_up_europe/
- Fer difusió de l'activitat a les empreses dels polígons del Parc Fluvial, així com als canals de difusió de l'Ajuntament si es pretén obrir la convocatòria a la ciutadania.
- Coordinar la demanda de participació.

Proposta d'implementació

Es proposa convocar aquesta acció a principis de maig, fent-ho coincidir amb la convocatòria de l'Agència de Residus de Catalunya. Prèviament caldrà identificar les empreses interessades en participar i el nivell d'implicació (aportació de material, de personal, de coordinació, de difusió...)

Exemples inspiradors

- [Vídeo promocional de l'edició del 2023](#)

Pressupost estimat	Recursos propis: coordinació, difusió, convocatòria... Empreses: definir què poden aportar Compra de material: 500 € aprox Empresa d'educació ambiental de suport: 125 €/hora

CREAR UN CICLE DE PASSEJADES TEMÀTIQUES ADREÇADES A PERSONES GRANS (+65)**VINCULADES AL PARC FLUVIAL**

CODI DE L'ACCIÓ: AG9

Destinatari	Persones grans (programa +65)
Àmbit temàtic	Aigua Biodiversitat Patrimoni
Durada (temps estimat)	2 hores per sortida (total 10 passejades)
Lloc de realització	Parc Fluvial del riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema
Relació amb ODS	3. Salut i benestar 11. Ciutats i comunitats sostenibles 15. Vida d'ecosistemes terrestres
Recursos a aportar pels participants	Roba i calçat còmodes Barrets i protector solar, si cal Bastons per caminar i impermeable, si cal Aigua i esmorzar
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Educador/a
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat consistent en un cicle de passejades guiades per persones grans de manera que serveixin d'espai de promoció de la salut, de socialització, de compartició d'experiències i d'aprenentatge al voltant del medi ambient.

Descripció:

El Parc Fluvial és d'un espai ecològic accessible a diferents actors i entitats de Barberà i té potencial per esdevenir un focus de formació continuada i de promoció del contacte amb la natura i dels hàbits saludables. La facilitat del terreny proper al riu i l'absència de desnivell el converteix en un espai ideal per oferir passejades a les persones més grans del municipi.

Es proposa crear un cicle d'itineraris temàtics pel parc fluvial per que les persones grans puguin gaudir del beneficis de l'activitat física a l'aire lliure, del contacte amb la natura i dels moments de socialització amb altres persones, alhora que s'ofereix la possibilitat de conèixer de la mà de persones expertes (educadors/es ambiental) diferents temàtiques vinculades amb el riu tan ambientals com històriques i culturals.

Per tal de desenvolupar aquesta acció és fonamental comptar amb el suport del personal sanitari del CAP, i altres equipaments vinculats a persones grans com els centres cívics i casals de gent gran de manera que sigui altaveu de la informació de la proposta per fomentar la participació de les persones que més ho necessiten, per exemple aquelles persones que es troben soles i són reticents a fer caminades per falta de suport. Les persones treballadores d'aquests centres haurien de ser capaces d'informar i animar a participar a aquelles persones que detectin que passen molt temps soles o que tenen una vida molt sedentària. **(veure acció G3 Establir canals de comunicació i treball conjunt amb l'àrea d'educació i altres possibles àrees)**

També es pot contactar amb el grup de senderisme del municipi per a que ajudi a dissenyar i fins i tot dinamitzar els itineraris.

Es proposa fer el projecte conjunt per als tres casals de gent gran del municipi per fomentar la socialització i l'intercanvi entre usuaris dels diferents equipaments i, per tant de les diferents zones de municipi. La idea és crear una única proposta on participin usuaris de tots els equipaments fomentant així la creació d'espais i temps per a l'intercanvi d'experiències, records, sabers o fins i tot materials (fotos, per exemple).

El punt clau d'aquesta acció consisteix en fer xarxa amb aquells equipaments del municipi que puguin derivar a les persones a aquests cicles de passejades. Cal preveure, la necessitat de coordinació per part d'una persona responsable que aporti informació, faci difusió, inscripcions. Podria ser la mateixa persona que fa de guia en les passejades, un tècnic municipal o alguna persona de referència d'alguns dels equipaments col·laboradors.

Es proposa crear dos cicles de passejades de diferents temàtiques, un a la primavera i un a la tardor (evitant els mesos de més fred i més calor), per exemple de 6 passejades per temporada.

Es proposa establir un dia fix, per exemple, el primer divendres de cada mes i que cada passejada tingui una durada aproximada de 2 hores.

Caldrà definir el punt de trobada, és a dir, d'inici de la passejada que podria ser el punt d'informació del parc fluvial o bé un espai de referència per als usuaris.

Algunes de les temàtiques que es poden proposar per les passejades hi ha:

- Els usos tradicionals de l'aigua al riu Barberà (indústria, rec agrícola, bugaderes, abeurament...).
- Biodiversitat del Parc Fluvial: flora i fauna autòctones i al·lòctones.
- Les llegendes de l'aigua/del riu.

-
- El patrimoni històric del Parc Fluvial: fonts, molins, sèquia, Torre de Ca n'Alitimira, castell...
 - L'evolució del paisatge i els usos. Com ha canviat Barberà i el parc fluvial? Els participants poden aportar fotos antigues i experiències personals.
 - Plantes remeieres i aromàtiques del Parc Fluvial.
 - Els pol·linitzadors del Parc Fluvial (vincular amb els prats florits (acció A10), preferiblement a la primavera).
 - Com posem en perill el parc fluvial? Què podem fer per conservar-lo?.

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Contactar amb el grup de senderisme del municipi i amb l'associació d'història de Barberà perquè donin suport en el disseny dels itineraris i la preparació dels continguts i en cas que es considerés adequat, també en la dinamització.
- Contractar una persona que pugui dissenyar i dinamitzar les activitats i també realitzar les accions de difusió i gestió (servei d'informació i inscripcions).
- Definir les temàtiques de les passejades i els continguts que s'hi volen transmetre perquè estiguin adaptats a les possibilitats que ofereix el Parc Fluvial del Ripoll i siguin d'interès per les persones participants.
- Adaptar la duració del recorregut perquè no sigui molt exigent i garantir que els camins estan en condicions òptimes.
- Dissenyar material per la difusió dels cicles de passejades i distribuir-les al CAP, als casals de gent gran i als centres cívics de Barberà. Perquè la integració d'aquesta acció sigui efectiva, caldrà que aquesta difusió tingui una bona incidència entre les persones treballadores que estan en posició de recomanar-ne la participació.
- Coordinar la demanada d'ocupació i mantenir un vincle funcional i estable amb les entitats del municipi que estan en contacte amb les persones grans.

Proposta d'implementació

Es proposa fer dos cicles de cinc passejades cadascun:

- Cicle de primavera: febre, març, abril, maig i juny.
 - Cicle de tardor: setembre, octubre, novembre i desembre (caldrà fer 2 sortides durant un dels mesos de tardor)
-

Caldria certa periodicitat per tal de facilitar-ne la gestió, la difusió i l'assistència: per exemple, el primer divendres de cada mes i establir un punt de trobada.

Cal preveure un temps previ per a la preparació dels itineraris, la difusió i el període d'inscripció. Es proposa que el període d'inscripció es faci previ a cada temporada.

Exemples inspiradors

Cicle de passejades i visites guiades adreçades a persones grans per conèixer el patrimoni natural i històric d'Horta-Guinardó (Ajuntament de Barcelona).

<https://beteve.cat/societat/visites-historiques-horta-guinardo-gent-gran/>

Esports Diputació de Barcelona promou passejades per gent gran des del 2001:

<https://www.diba.cat/es/web/esports/cicle-de-passejades-de-gent-gran>

Passejades per gent gran a Sabadell, 2022:

<https://web.sabadell.cat/images/ESPORTS/GENTGRANMATINALS2022.pdf>

Pressupost estimat	1.600 € aprox les tasques la gestió (anual) 190 € el disseny i preparació prèvia de cada passejada 250 € aprox per la dinamització de cada passejada

IMPULSAR EL CONEIXEMENT I LA PARTICIPACIÓ ALS PROJECTES DE CIÈNCIA CIUTADANA VINCULATS AL PARC FLUVIAL

CODI AG10

Destinatari	Ciutadania i famílies
Àmbit temàtic	Aigua Biodiversitat
Durada (temps estimat)	1'5 hores cada sessió
Lloc de realització	Sessió inicial: part teòrica a escola, centres cívics, biblioteca, esplai o punt d'informació específic del Parc Fluvial. Sessions pràctiques: parc fluvial.

	Acte final a centre cívic/xarxes socials
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema
Relació amb ODS	3. Salut i benestar 11. Ciutats i comunitats sostenibles
Recursos a aportar pel centre educatiu o participants	Aula amb projector, ordinador i equip de so Cadires Smartphones o tauletes
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Educador/a ambiental Presentació/material gràfic informatiu i de difusió Berenar popular
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat d'obertura i una de tancament sobre el funcionament de les eines i els projectes de ciència ciutadana per tal que les famílies i altres agents locals trobin més accessibles aquestes plataformes i en puguin fer un ús autònom.

Descripció:

Els projectes de participació i ciència ciutadana tenen un paper destacat en la recerca de diferents estudis sobre ecologia, canvi global i biodiversitat. Promoure i facilitar aquest tipus de col·laboracions permetrà a la ciutadania jugar un paper actiu en la recerca científica i les tasques de conservació del medi ambient, al temps que aprendran, faran recerca, gaudiran a la natura i faran la seva part en la motivació de canvis en la gestió dels sistemes naturals i del territori, al temps que promouen la consciència ambiental.

La biodiversitat de flora i fauna de les zones humides pot esdevenir un reclam per la participació de ciutadania i famílies en aquest tipus de projectes, i viceversa: el fet de participar en una iniciativa científica i difondre'n els resultats pot estimular la vinculació de la població amb els espais naturals del Parc Fluvial.

Sovint la ciutadania no participa d'aquestes eines perquè les troba complicades o no hi ha un acompanyament adequat en cas que sorgeixin dificultats o dubtes durant el seu ús. Aquesta acció consisteix en la realització de dues sessions separades que tractin d'apropar a la ciutadania el funcionament de les plataformes de ciència ciutadana i natura.

La primera sessió (tardor) es podria plantejar com un taller teòric-pràctic que es podria realitzar al **punt d'informació específic del parc fluvial (veure acció G6)** o bé a un equipament municipal. L'estructura de la sessió podria ser la següent:

- Benvinguda als participants i explicació del projecte.
- Resum dels avantatges de la col·laboració ciutadana en les recerques ambientals i projecció de casos.

-
- Exemplificació al projector de l'ús d'algunes eines ([BioBlitz](#), [Alerta Forestal](#), [mBMS](#), [Riu Net...](#)), concreció dels interessos de les persones participants i acompanyament en descàrrega de l'eina i registre.
 - Pràctica (sortida per l'entorn directa) implementar els aprenentatges, de manera que es pugui posar en pràctica l'eina escollida i l'educador/a doni suport per a que els usuaris es familiaritzin, portin a la pràctica i puguin resoldre dubtes.

A partir d'aquí cada participant pot fer les sessions que vulgui i anar compartint les dades.

La segona sessió consistiria en un acte públic on es possessin en comú els resultats obtinguts durant l'any. Pot ser centralitzat a través de cerques realitzades, espècies descobertes, etc. per la mateixa educadora a les diverses plataformes, o orientar-se com un procés participatiu on la ciutadania i les famílies puguin aportar i projectar els seus resultats. Seria un bon moment per celebrar un berenar popular de manera que es generessin vincles entre diferents AFAs, esplais, entitats, etc. Una alternativa o una via paral·lela pot ser la difusió a través de les xarxes dels resultats obtinguts gràcies a la participació de les famílies i les entitats del municipi.

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Contractar una empresa especialitzada en educació ambiental per a crear, dissenyar i dinamitzar cada activitat.
- Dissenyar, produir i el material de difusió per les activitats.
- Fer difusió de les activitats (setembre/octubre i maig/juny) a les AFAs dels centres educatius, esplais, biblioteques, centres cívics, etc.
- Coordinar la demanda de participació.

Proposta d'implementació

Caldria iniciar-ne la difusió del taller inicial al setembre amb l'inici del curs i les activitats extraescolars o dels centres cívics i els esplais (AFAs, escoles, biblioteques públiques, etc.).

La sessió formativa s'oferia durant l'octubre.

L'acte final de mostra dels resultats obtinguts es podria proposar pel final de la primavera, però abans dels actes de "final de curs": entre finals de maig i principis de juny.

Exemples inspiradors

- "Aparador virtual" de les iniciatives de ciència ciutadana de la Secretaria d'Acció Climàtica de la Generalitat de Catalunya:

[https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/ciencia-ciudadana-natura/aparador-virtual/index.html?q=bioplatgesmet&cat=&submit="+](https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/ciencia-ciudadana-natura/aparador-virtual/index.html?q=bioplatgesmet&cat=&submit=)

- Campanyes actives de ciència ciutadana del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF):
<https://www.creaf.cat/ca/ciencia-ciudadana>

Pressupost estimat	Educador/a ambiental: 125 €/hora aprox

ORGANITZAR UNES JORNADES DE BIODIVERSITAT AL PARC FLUVIAL, AMB DIFERENTS ACTIVITATS PER A TOTS ELS PÚBLICS

CODI DE L'ACCIÓ: AG11

Destinataris	Ciutadania i famílies
Àmbit temàtic	Biodiversitat
Durada (temps estimat)	6 hores (4 al matí i 2 a la tarda)
Lloc de realització	Diferents espais del Parc Fluvial. Punt de referència: esplanada on s'inicia el recorregut de flora que té unes taules de pícnic i accés al riu (https://maps.app.goo.gl/xyMFxKH84LWCw8PP8)
Visions d'Educació Ambiental	Variable en funció del tipus de taller seleccionat: 1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema 3. Els problemes ambientals de la ciutat 4. La gestió ambiental de la ciutat 5. La transformació de la ciutat
Relació amb ODS	11. Ciutats i comunitats sostenibles 12. Producció i consum responsables 15. Vida d'ecosistemes terrestres 17. Aliances per assolir els objectius
Recursos a aportar pel centre educatiu o participants	Roba i calçat còmodes Aigua, barrets i protecció solar
Recursos a aportar per l'Ajuntament	

	Personal organitzador i dinamitzador Material per als tallers pràctics
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una jornada de caràcter inclusiu, educatiu i familiar que convidi a la ciutadania de diferents edats i perfils a gaudir i conèixer l'entorn i la biodiversitat del Parc Fluvial, tot implicant entitats del municipi.

Descripció:

L'espai natural que envolta en riu Ripoll té un gran potencial per l'oci, l'educació i la sensibilització ambiental. Amb aquesta acció es pretén crear un espai que aculli famílies i ciutadanes en unes jornades sobre biodiversitat del Parc Fluvial amb propostes variades i adaptades a diferents edats i interessos. D'aquesta manera es podran generar experiències d'aprenentatge i de connexió significativa amb l'espai natural. L'acció consisteix en distribuir activitats al llarg del dia per tal que el Parc Fluvial esdevingui un espai de trobada. Cal tenir en compte que l'esdeveniment sigui sostenible (no generar residus, utilitzar productes no contaminants, regular l'afluència de gent en cada taller, evitar l'ús de megafonia o les activitats molt sorolloses...) per tal de respectar l'ecosistema i generar un impacte mínim.

Per la celebració d'aquestes jornades es recomana comptar amb la implicació de diverses entitats del municipi. A més de les que es proposen al detall de les activitats, les associacions de veïns i veïnes i les solidàries i de caràcter més social podrien participar en l'organització d'àpats populars, i els centres d'Espai podrien acompanyar als adolescents per facilitar-ne la participació autònoma de les persones joves.

A continuació proposem algunes activitats que es podrien programar al llarg del dia, intentant que cada tram horari pugui resultar atractiu per tots els públics:

Activitats per famílies amb infants:

- Fabricació de caixes niu i/o menjadors per ocells i ratpenats (també per joves)
(<https://www.amb.cat/ca/web/territori/actualitat/publicacions/detall/-/publicacio/caixes-niu-als-parcs-metropolitans/6548211/11656>)
- Conta-contes sota els arbres (**adaptació del conte infantil corresponent a l'acció FR6**)
- Taller de creació artística amb elements de la natura (fulles, flors, pals, etc.)
<https://web.conselldemallorca.cat/-/taller-d-art-i-natura>

Activitats per adolescents i joves:

- Bioblitz (**veure acció AG13**) de la mà d'expert o taller de fotografia de natura (amb la participació del Grup d'Aficionats a la Fotografia de Natura de Barberà).

-
- Taller d'anàlisi de la qualitat de l'aigua en col·laboració amb el projecte RiuNet (<https://www.ub.edu/fem/index.php/ca/inici-riunet>) (**adaptació de l'acció FR7**)

Activitats per persones amb coneixements previs:

- Sessió ornitològica amb taller d'anellament d'aus (<https://setmananatura.cat/2022/activitat/jornada-cientifica-danellament-docells/>)
- Caminada guiada sobre etnobotànica – plantes medicinals (<https://www.arrelsvoladores.cat/tallers-i-experiencies-silvestres-sostenibles/>)
- Taller de compostatge i horticultura (Associació d'Hortelans de Barberà).
- Visita guiada sobre història i patrimoni del Parc Fluvial (amb l'Associació d'Història de Barberà). (**veure acció AG16**)

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Informar i convidar a participar a les entitats municipals.
- Identificar les entitats que participaran i el seu nivell d'implicació (aportació de material, de personal expert, etc.)
- Elaborar un Programa on s'organitzin les xerrades o tallers segons un horari i fer-ne la difusió per tal que les persones interessades es puguin inscriure als canals apropiats.
- Designar persones responsables de coordinar les inscripcions, l'organització, la intenció i la celebració de les jornades.
- Incloure pauses per esmorzar/berenar (segons els horaris) on es puguin implicar altres entitats del municipi, i que promoguin el consum responsable i de proximitat.

Proposta d'implementació

Es podria dur a terme en commemoració del dia internacional del Medi Ambient, el 5 de juny. Podria servir com a tancament del curs i del programa d'educació ambiental fins al setembre vinent.

Exemples inspiradors

- Jornada pel commemorar el Dia Mundial de l'Aigua (Ajuntament de l'Hospitalet del Llobregat): <https://lhdigital.cat/noticies/lhospitalet-celebra-el-dia-mundial-de-laigua/>
- La Festa del Riu (Ajuntament de Cornellà de Llobregat) <https://www.cornella.cat/ca/actualitat/notes-de-premsa/NotaDePremsa139>
<https://www.sostenible.cat/acte/7a-festa-del-riu-a-cornella-de-llobregat>

Pressupost estimat	Variable en funció dels tallers seleccionats i de l'aportació de les entitats municipials Matinal dinamitzat per 1 educador/ambiental: 500 € aprox Tallers específics: 125 € / hora

ADHERIR-SE ALS DIES TEMÀTICS AMBIENTALS

CODI AG12

Destinatari	<i>Ciutadania i famílies</i>
Àmbit temàtic	<i>Aigua Patrimoni Biodiversitat</i>
Durada (temps estimat)	<i>Disponibles durant tot l'any</i>
Lloc de realització	<i>Parc Fluvial i altres espais (en funció de l'activitat)</i>
Visions d'Educació Ambiental	<i>3. Els problemes ambientals de la ciutat 4. La gestió ambiental de la ciutat 5. La transformació de la ciutat</i>
Relació amb ODS	<i>3. Salut i benestar 6. Aigua neta i sanejament 11. Ciutats i comunitats sostenibles 12. Consum i producció responsables 13. Acció pel clima 15. Vida terrestre 17. Aliança pels objectius</i>
Recursos a aportar per l'Ajuntament	<i>A consultar en funció de l'activitat</i>
Objectiu general	<i>Adherir-se i participar en dies mundials i setmanes temàtiques vinculades al Parc Fluvial, amb l'objectiu de conscienciar a la ciutadania sobre diferents problemàtiques ambientals i posar de manifest l'alineació de les accions locals amb tota una línia de treball i acció a nivell internacional.</i>

Descripció

La celebració de dies mundials i setmanes temàtiques tenen l'objectiu de sensibilitzar, conscienciar, cridar l'atenció i assenyalar que existeix un problema sense resoldre, un assumpte important i pendent en les societats perquè, a través d'aquesta sensibilització, la ciutadania, els governs i els estats actuïn i

prenguin mesures. Així doncs, són un paraigües sota el que agrupar diferents tipus d'activitats d'educació i de sensibilització relacionades amb un tema.

A través de la seva adhesió, els ajuntaments posen de manifest la seva voluntat de treballar per a resoldre el problema ambiental/social que s'assenyala i la seva voluntat d'implicar a les entitats i ciutadania del seu territori en la recerca i la implementació de solucions. A més, en alguns casos, l'adhesió a dies i setmanes temàtiques pot comportar l'accés a diferents recursos ofertats per les entitats o administracions organitzadores (com, per exemple, la Generalitat de Catalunya o la Diputació de Barcelona) i també l'augment de la visibilitat de les accions realitzades (a través de webs i plataformes comunes).

Aquesta acció consisteix en adherir-se (o mantenir la participació) a diferents dies mundials i setmanes temàtiques ambientals, realitzant activitats educatives i de sensibilització vinculades al Parc Fluvial. Aquestes activitats poden estar adreçades a la ciutadania en general, o bé, a col·lectius específics com ara famílies, esplais o empreses (veure accions AG5, AG6, AG7 i AG8).

A continuació, es mostra un llistat (per ordre cronològic) dels dies mundials i setmanes de temàtica ambiental que es podrien vincular al Parc Fluvial:

- **Dia Mundial de l'Aigua** (22 de març)

<https://aca.gencat.cat/ca/laca/campanyes-i-divulgacio/dia-mundial-de-laiqua/index.html>

El seu objectiu és crear un espai de participació, reflexió i sensibilització sobre l'aigua, un element tan fràgil i vulnerable i, alhora, tan essencial per garantir la qualitat i la sostenibilitat del medi ambient i el benestar i la qualitat de vida de les persones, especialment davant l'impacte del canvi climàtic.

- **Let's Clean Europe** (primer cap de setmana de maig)

https://residus.gencat.cat/ca/ambits_dactuacio/prevencio/setmana_europea/lets_clean_up_europe

És una acció comuna a tot Europa per conscienciar sobre la quantitat de residus que es llencen de forma incontrolada a la natura i promoure accions de sensibilització a través de la recollida d'aquests residus abocats il·legalment als boscos, platges, marges de rius, etc.

- **Dia Europeu dels Parcs** (24 de maig)

<https://parcsnaturals.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/20200524-dia-europeu-parcs>

Té com a objectiu apropar les persones a la natura i conscienciar la ciutadania sobre la importància de l'enorme patrimoni que allotgen les àrees protegides, les bones pràctiques i les lliçons apreses per millorar conservació i la gestió sostenible de la natura en benefici de tota la societat.

-
- **Setmana de la Natura** (del 22 de maig al 5 de juny)

https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/tercer_sector_ambiental/setmana-de-la-natura/index.html

És la campanya més gran d'implicació ciutadana per a la defensa de la natura a Catalunya, que inicia les seves activitats el Dia Internacional de la Diversitat Biològica (22 de maig), per recordar la necessitat de la preservació de la biodiversitat, i finalitza el Dia Mundial del Medi Ambient (5 de juny), per visibilitzar la necessitat d'implicar-nos-hi col·lectivament.

- **Dia Mundial dels Ocells** (primer cap de setmana d'octubre)

<https://seo.org/diadelasaves23/>

El primer cap de setmana del mes d'octubre se celebra a tot el món el Dia Mundial dels Ocells, una fita impulsada per BirdLife Internacional i que compta amb la participació a escala local d'un gran nombre d'entitats i administracions que porten a terme accions per donar a conèixer el món de les aus i com podem millorar la seva conservació.

Altres dies mundials amb menor repercussió, però que també estan vinculats al Parc Fluvial són:

- **Dia Internacional per a la Defensa dels Rius, l'Aigua i la Vida** (14 de març)
- **Dia Mundial dels Aiguamolls** (2 de febrer)

Dins d'aquesta acció, també es podria considerar la realització d'activitats al Parc Fluvial en el marc de la celebració de la **Setmana de la Ciència** (iniciis novembre), en la qual s'ofereixen diferents activitats de divulgació científica gratuïtes per a tots els públics, amb l'objectiu d'apropar la ciència i la tecnologia a la ciutadania i promoure les vocacions científiques entre els més joves.

Per fer aquesta acció, serà necessari:

- Fer un llistat dels dies mundials i setmanes temàtiques en els quals ja es participa a nivell municipal i estudiar la seva vinculació al Parc Fluvial.
- Revisar i validar les condicions d'adhesió de cada dia mundial o setmana temàtica específica.
- Fer una recerca de les accions que ja es realitzen i que es podrien emmarcar en la celebració d'algun dia o setmana mundial temàtica.
- Consultar i sol·licitar els recursos que s'ofereixen des de les diferents entitats organitzadores.
- Enviar informació sobre les activitats que s'organitzen per a què s'incorporin en les webs de cerca d'activitats i s'augmenti la difusió i la visibilitat de les accions realitzades.

Proposta d'implementació

Cal preveure les dates en les què es vol participar i adherir-se a les campanyes dins dels terminis establerts per aprofitar les vies de difusió i els materials de comunicació.

Exemples inspiradors

- **Dia Mundial de l'Aigua** (22 de març)
<https://aca.gencat.cat/ca/laca/campanyes-i-divulgacio/dia-mundial-de-laigua/index.html>
- **Let's Clean Europe** (primer cap de setmana de maig)
https://residus.gencat.cat/ca/ambits_dactuacio/prevencio/setmana_europea/lets_clean_up_europe
- **Dia Europeu dels Parcs** (24 de maig)
<https://parcsnaturals.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/20200524-dia-europeu-parcs>
- **Setmana de la Natura** (del 22 de maig al 5 de juny)
https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/tercer_sector_ambiental/setmana-de-la-natura/index.html
- **Dia Mundial dels Ocells** (primer cap de setmana d'octubre)
<https://seo.org/diadelasaves23/>
- **Dia Internacional per a la Defensa dels Rius, l'Aigua i la Vida** (14 de març)
- **Dia Mundial dels Aiguamolls** (2 de febrer)

Pressupost estimat	<i>Recursos propis</i> <i>Educador/a ambiental: 125 €/hora aprox</i>

Destinatari	Ciutadania i famílies Adaptable a entitats i esplais Formació de segona oportunitat
Àmbit temàtic	Aigua Biodiversitat
Durada (temps estimat)	Matí de cap de setmana
Lloc de realització	Parc Fluvial
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema
Relació amb ODS	4. Educació de qualitat 11. Ciutats i comunitats sostenibles 15. Vida terrestre
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Suport d'experts científics en diferents grups de fauna i flora
Objectiu general	Organitzar una activitat de descoberta de la natura, a partir d'una experiència de ciència ciutadana conduïda per científics especialistes, que posi de manifest la biodiversitat d'espècies present al Parc Fluvial del riu Ripoll.

Descripció:

Un bioblitz és un esdeveniment que té l'objectiu de trobar i identificar tantes espècies com sigui possible en una àrea específica durant un breu període de temps. A partir d'aquest cens d'espècies, s'obté una base de dades científica que permet augmentar i avaluar el coneixement de la diversitat biològica d'aquell indret. Els bioblitz poden estar adreçats exclusivament a públic expert, o també poden tenir un caire més divulgatiu i anar dirigits a la ciutadania general o a grups escolars. En aquest cas, la participació ciutadana compta amb el suport d'experts en diferents camps (botànics, ornitòlegs, entomòlegs, etc.), que dirigeixen, dinamitzen i donen suport a l'exploració.

Aquesta acció consisteix en organitzar una prospecció científica intensiva de la biodiversitat del Parc Fluvial oberta a tota la ciutadania, seguint la metodologia dels bioblitz. La realització d'aquest tipus

d'activitats és molt interessant de cara al públic general ja que no cal una formació prèvia per participar-hi i suposa una molt bona oportunitat per descobrir la biodiversitat de l'entorn més proper, a través de l'aprenentatge de diferents metodologies de mostreig de diferents grups de plantes i animals.

Alguns consells per a la organització de bioblitz són:

- **Decidir quins grups de fauna i vegetació s'identificaran.** Durant un mateix esdeveniment es poden prospectar diferents grups (en aquest cas, caldrà planificar diferents franges horàries), o bé, centrar-se en algun grup en particular d'interès per al Parc Fluvial (per exemple, es pot organitzar un bioblitz d'espècies exòtiques invasores).
- **Comptar amb el suport de persones expertes per a cada grup faunístic.** D'aquesta manera els usuaris podran aprendre de la mà d'un expert i es garanteix que les observacions i dades que es comparteixen són correctes.
- **Planificar els itineraris i espais on es realitzarà la prospecció.** Es recomana que aquests es pactin amb els experts que dinamitzaran l'activitat, ja que en funció del grup de fauna o vegetació poden variar. L'únic requisit és que estiguin inclosos dins l'àmbit del Parc Fluvial.
- **Realitzar un procés d'inscripció previ.** Per a facilitar la tasca de dinamització dels experts científics, assegurar l'assistència d'un nombre mínim de participants i evitar la massificació durant l'activitat, es recomana establir un nombre màxim de participants i realitzar un procés d'inscripció a partir de formularis online a la web del Parc Fluvial (veure acció **G1. Crear un espai específic sobre el Parc Fluvial al web municipal**) o presencials en algun equipament municipal (veure acció **G6. Crear un punt informatiu específic pel Parc Fluvial dins d'espais municipals propers al riu**).
- **Introduir les observacions realitzades a alguna aplicació de ciència ciutadana,** com per exemple iNaturalist o Ornitho. Aquest fet permet fer-ne difusió i augmentar la utilitat de les dades generades a l'estudi de la biodiversitat i la investigació científica.
- **Preveure altres formes de participació no presencials.** Per augmentar el nivell de participació a l'esdeveniment, es proposa incloure la participació online a través de l'enviament (o publicació a les xarxes socials) de fotografies d'espècies, realitzades durant el mateix període de temps en què es realitza el bioblitz presencial al Parc Fluvial. Aquesta acció es podria vincular a l'acció **AG14. Organitzar un concurs fotogràfic de l'espai fluvial per a la creació d'un calendari del Parc Fluvial**.
- **Realitzar altres activitats complementàries relacionades amb la biodiversitat.** Per augmentar el nivell de participació i convertir el bioblitz en una matinal al Parc Fluvial, es proposa

programar altres activitats educatives que el participants en el bioblitz puguin realitzar abans o després dels itineraris amb els experts. Algunes idees poden ser: tallers de fotografia o il·lustració naturalista, construcció de caixes niu i menjadores, instal·lació de càmeres de parament fotogràfic nocturn, contacontes, espai de manualitats, etc. Aquestes poden ser activitats pròpies o sol·licitades a altres administracions, com el programa educatiu de l'Àrea Metropolitana de Barcelona "Compartim un futur" o les activitats oferides per la OTEPA de la Diputació de Barcelona (**veure acció AG1. Participar en les propostes educatives de l'OTEPA adreçades a ciutadania, com a complement al programa**).

En funció dels resultats obtinguts en la realització del primer bioblitz (tant a nivell de participació ciutadana com de resultats científics), es proposa valorar la seva repetició anual per consolidar-la com una activitat de recerca científica i participació ciutadana al Parc Fluvial. La realització periòdica d'aquest esdeveniment permetrà fidelitzar participants, així com realitzar seguiments i analitzar l'evolució de la biodiversitat del Parc Fluvial.

Per fer aquesta acció, caldrà preveure:

- Suport d'experts científics en els diferents grups de fauna (ocells, insectes, papallones, ratpenats, fauna aquàtica, etc.) i flora. També es pot comptar amb el suport d'entitats naturalistes locals. Facilitar dades prèvies.
- Comunicació de la convocatòria per canals de difusió (**veure acció G5. Crear canals de difusió que permetin arribar a diferents perfils de públic per a garantir la participació**) i procés d'inscripció previ.
- Retorn dels resultats obtinguts a partir de notícies a les xarxes socials i la seva publicació a la web del Parc Fluvial (**veure acció G1. Crear un espai específic sobre el Parc Fluvial al web municipal**).

Proposta d'implementació

Es recomana realitzar l'activitat en cap de setmana, per garantir la màxima participació de la ciutadania en general, i evitar els períodes de més fred i calor (prioritzar caps de setmana de primavera i tardor). També es pot considerar la seva programació en setmanes o dies temàtics (**veure acció A12. Adherir-se als dies temàtics ambientals**).

Exemples inspiradors

- Bioblitz Metropolità (Àrea Metropolitana de Barcelona):
<https://www.amb.cat/web/territori/actualitat/campanyes/bioblitz-metropolita>
- BioBlitz d'espècies invasores a Catalunya (CREAF):
https://blog.creaf.cat/wp-content/uploads/2023/05/Instruccions-iNaturalist_BioBlitz_EXOCAT.pdf
- Bioblitz de l'Anella Verda:
<https://anellaverda.terrassa.cat/bioblitz-de-lanella-verda/>

Pressupost estimat	Recursos propis de l'Ajuntament Voluntaris experts en els diferents grups faunístics En cas de contractar persones expertes: 125 euros/hora aprox

**ORGANITZAR UN CONCURS FOTOGRÀFIC PER A LA CREACIÓ D'UN CALENDARI DEL
PARC FLUVIAL**

CODI AG14

Destinataris	Ciutadania Famílies Casals i esplais AMPA'S/AFA'S
Àmbit temàtic	Aigua Biodiversitat Patrimoni
Durada (temps estimat)	Taller formació inicial (opcional) 1 hora / recull de fotografies: variable
Lloc de realització	Taller de formació inicial a un centre cívic o al futur punt d'informació. Captació de fotografies: al parc fluvial
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema
Relació amb ODS	11. Ciutats i comunitats sostenibles 15. Vida terrestre
Recursos a aportar pels participants	Càmera de fotos Xarxes socials
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Recursos per realitzar el taller de formació inicial: persona experta, espai i materials de suport. Persona que dinamitzi el concurs. Dissenyador gràfic i impressió del calendari.
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat d'implicació i participació ciutadana que permeti descobrir els valors ambientals i patrimonials del parc fluvial per crear un material de difusió.

Descripció:

El parc fluvial és un espai natural amb gran valor paisatgístic i ambiental. És per això que amb l'objectiu de capturar la bellesa i la diversitat d'aquest espai natural, s'impulsa aquest concurs fotogràfic dirigit a la ciutadania. Aquest concurs forma part d'una estratègia de sensibilització ambiental i promoció del ús responsable dels espais naturals dins del municipi. A través d'aquest concurs es vol involucrar a la comunitat local, incentivant la participació de persones de totes les edats i nivells d'experiència en fotografia. Els participants podran plasmar la seva visió sobre el parc fluvial, reflectint així el seu valor com a patrimoni natural i cultural. Amb aquest concurs i posterior calendari, es pretén generar un arxiu

d'imatges perquè tothom pugui veure la importància de conservar l'espai natural per a les properes generacions i promoure així el sentit de pertinença entre els habitants del municipi.

L'activitat es compon de dues parts, la primera es recomana fer al punt d'informació del parc fluvial o en un equipament municipal. Es tracta de fer una sessió de conceptes bàsics sobre fotografia per a totes les persones interessades en participar. Aquest taller pot ser opcional perquè potser hi ha persones que ja tenen coneixements previst. Per aquesta primera part, es pot demanar l'ajuda de l'Associació de fotògrafs de la natura perquè participin en el projecte i puguin ajudar als participants en la seva tasca.

El segon taller pot ser una classe pràctica pel parc fluvial per ajudar als participants a aprendre a fer fotos de natura i biodiversitat. Seria interessant comptar amb el suport de l'associació de fotògrafs.

A partir d'aquí hi ha dos opcions per realitzar les fotografies:

1. Que les persones que ja tinguin coneixements previs vagin pel seu compte i enviïn les fotos a l'Ajuntament.
2. Organitzar sortides coordinades entitats com el grup senderista de Barberà, el centre d'esplai l'Esquirol i el grup d'esplai El piolet, podrien participar, uns coordinant a ciutadania i famílies, i els altres a grups d'infants i joves per donar suport en sessions de realització de fotografies.

Els grups col·laboradors, podran guiar als participants per el parc, recomanant llocs on aturar-se i fotografiar, així com tècniques per la captura, en el cas de l'Ass. De fotògrafs.

Per fer aquesta primera part cal preveure:

- Difusió prèvia del concurs així com de les bases.
- Punt de partida i material per aquest (carpa, taules, cadires, etc.).
- Material d'informació sobre el parc (mapa, llocs d'interès, etc.).
- Registre de participants.
- Grups responsables de la coordinació de l'activitat.
- Dinamització del concurs.

Per seleccionar les fotografies que formaran part del calendari caldrà preveure i difondre les bases del concurs prèviament. Cal preveure també la conformació d'un jurat que pot estar compost per algun component de cada entitat col·laboradora i també per voluntaris.

Cada participant seleccionarà 1 fotografia per concursar. Caldrà preveure un mail com a bústia de recepció.

Es recomana fer dues o més categories, diferenciant adults, joves i infants.

A partir de les fotografies rebudes, el jurat decidirà quines son les guanyadores i per tant quines apareixeran al calendari. Aquest calendari es pot repartir entre la ciutadania per tal de promoure el sentit de pertinença del territori i posar en valor el parc fluvial.

Amb tot el recull de fotografies (guanyadores o no), es crearà un arxiu per al patrimoni de la ciutat.

Per aquesta segona part cal preveure:

- Creació de publicacions per xarxes socials.
- Difusió de la segona part del concurs i calendari.
- Dissenyador gràfic per al disseny final del calendari amb les fotografies seleccionades.

Amb aquest concurs podrem assolir els següents objectius:

- Fomentar la participació de la ciutadania en activitats relacionades amb la natura.
- Sensibilitzar sobre la importància de la protecció dels parcs naturals i la biodiversitat.
- Estimular la creativitat i l'expressió artística a través de la fotografia.
- Generar material visual (fotografies i calendari) per fer-les servir en la promoció del parc, la ciutat i activitats futures.

Seguint aquesta mateixa idea, es pot transformar el concurs en un "rally fotogràfic". Per fer-ho cal definir un itinerari, franja horària i temàtica a fotografiar. Al finalitzar, els participants presenten les fotografies i un jurat tria els guanyadors.

Com fer un rally fotogràfic? <https://es.slideshare.net/pelukero7/como-realizar-un-rallye-fotografico>

Proposta d'implementació

Es recomana evitar els mesos de més calor i de més fred. Seria una bona proposta per activar entre setembre i desembre, i entre abril i juny; és a dir, a primavera i tardor.

Caldrà informar i convidar a les possibles entitats col·laboradores i definir el grau d'implicació.

Prèviament al concurs caldrà redactar i difondre les bases.

Un cop es disposi de les fotografies guanyadores cal preveure un temps d'edició, maquetació, impressió i distribució als equipaments municipals.

Exemples inspiradors

- Festival internacional de fotografia de Rubí <https://www.lanuu.cat/es>
- Concurs estatal de fotografia de Viladecans <https://agrufotosantadria.cat/wp-content/uploads/2023/03/Bases-Catala-44e-Concurs-Ciutat-de-Viladecans-2023.pdf>
- Rally fotogràfic Parc de Montesquiú: <https://parcs.diba.cat/es/web/montesquiuralli->

fotografic

- Rally fotogràfic Ajuntament de Granollers a través dels centres cívics:

<https://www.granollers.cat/rallifotografic>

Pressupost estimat	Variable en funció de la implicació de les entitats col·laboradores. Dinamització dels tallers: 150 €/hora Impressió i distribució (variable en funció del número d'exemplars i del format)

REALITZAR VISITES TEATRALITZADES PER A DONAR A CONÈIXER EL PATRIMONI I LA HISTÒRIA DEL PARC FLUVIAL

CODI AG15

Destinatari	Ciudadania Famílies
Àmbit temàtic	Aigua Biodiversitat Patrimoni
Durada (temps estimat)	Un matí (2-3 hores), tot el recorregut.
Lloc de realització	Parc fluvial (espais diversos)
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema
Relació amb ODS	11. Ciutats i comunitats sostenibles 15. Vida terrestre
Recursos a aportar pels participants	Roba i calçat còmode Aigua
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Actors/actrius (poden ser de l'entitat de teatre municipal) Vestuari (el pot aportar l'entitat de teatre municipal) Amplificador de veu portàtil si es considera necessari Guió per a cada actor/actriu Localitzacions (espais on s'ubicaran els actors i actrius)
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat que doni a conèixer el patrimoni històric i cultural vinculat al riu Ripoll de manera que es combini la vessant lúdica (el teatre) amb l'aprenentatge i descoberta de l'espai i els seus valors.

Descripció:

El parc fluvial té la seva pròpia història i en moltes ocasions la ciudadania no la coneix, és per això que les visites teatralitzades són una bona eina per donar a conèixer el patrimoni i la història del parc així com els valors ambientals. D'aquesta manera es posa en valor el patrimoni històric, cultural i natural de manera amena i engrescadora on poden participar tots els perfils de persones. Implementar aquesta acció és una gran oportunitat per posar en valor la seva importància com a espai de trobada cultural i recreatiu, i també, donar importància a la identitat i la història de la ciutat. A més d'això es pretén fomentar el respecte i la conservació de l'entorn natural, promovent un ús responsable i sostenible del

parc fluvial.

Aquesta visita serà guiada per diversos actors caracteritzats com a personatges rellevants de la ciutat i l'espai (per exemple, un pescador, el treballador d'un molí, un naturalista, un soldat que vigila la torre, la família noble del castell...). Els actors i actrius es trobaran al seu punt de referència dins del parc i a mida que el grup vagi avançant apareixeran els personatges que explicaran anècdotes, llegendes o dades curioses de l'espai. Es poden fer diverses versions segons l'època i agrupar els elements d'interès per no veure'ls tots en una sola activitat.

A més de les actuacions teatrals, es podrien realitzar activitats interactives amb els participants, com jocs de preguntes i respostes o demostracions de tècniques de conservació de l'entorn natural, etc.

Per realitzar aquestes visites, es podria col·laborar amb els grups de teatre locals, com ara D'sas'3 o La Llauna, per tal d'incloure la ciutadania. També amb l'associació d'història del municipi per ajudar a preparar els guions.

Per fer aquesta activitat, cal preveure:

- Localitzacions dins del parc on s'ubicaran els actors i actrius.
- Material de difusió per les visites.
- Actors i actrius per guiar els participants.
- Guions i materials d'ajuda per les interpretacions.
- Vestuari i maquillatge per als actors.
- Material didàctic (si fos necessari).
- Cartells informatius sobre les normes de comportament al parc i la importància de la conservació del medi natural.
- Micròfons i amplificadors portables.

Amb aquestes visites teatralitzades es pretén:

- Connectar a la ciutadania amb la història i el patrimoni del parc fluvial.
- Conèixer el valor cultural de l'espai (oficis, personatges, dites populars, etc.)
- Fomentar l'interès per la conservació de l'entorn natural i cultural.
- Educar sobre la importància del parc fluvial a la vida de la ciutadania.
- Promoure el respecte per l'espai públic.

Proposta d'implementació

Es recomana realitzar de manera coordinada amb altres esdeveniments locals d'impacte com per exemple la fira medieval o la Festa Major. Cal preveure el temps de preparació dels guions, preparació dels vestuaris i assajos, així com la difusió prèvia.

Exemples inspiradors

- Visites teatralitzades als museus Mariano Benlliure i la Casa-Museu Parc Nou
<https://www.crevillent.es/actualidad/crevillent-organitza-visites-teatralitzades-als-museus-mariano-benlliure-i-la-casa-museu-parc-nou-aixi-com-al-jaciment-penya-negra-amb-motiu-del-dia-internacional-dels-museus/>
- Visita teatralitzada a la Casa de les Aigües de Montcada i Reixac:
https://visitvalles.com/es/portfolio_page/visita-teatralitzada-a-la-casa-de-les-aigues/
- Rutas teatralizadas inclusives <https://parcs.diba.cat/es/web/itineraris/rutes-inclusives#a>

Pressupost estimat	Variable en funció de la implicació de les entitats de teatre Preu aproximat: 150 €/hora per actor (consultar amb l'entitat especialitzada en teatre)

Destinatari	Ciutadania i famílies
Àmbit temàtic	Biodiversitat Aigua Patrimoni
Durada (temps estimat)	2 hores per ruta (activitat mensual)
Lloc de realització	Parc Fluvial del riu Ripoll al seu pas per Barberà del Vallès
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema
Relació amb ODS	3. Salut i benestar 11. Ciutats i comunitats sostenibles 15. Vida d'ecosistemes terrestres
Recursos a aportar pels participants	Roba i calçat còmodes Barrets i protector solar, si cal Bastons per caminar i impermeable, si cal Aigua i esmorzar
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Educador/a Material de difusió
Objectiu general de l'acció	Dissenyar una activitat consistent en passejades temàtiques guiades al Parc Fluvial per tal de facilitar-ne l'apropament de la ciutadania a través de temes d'interès relacionats amb l'espai.

Descripció:

El Parc Fluvial és un espai ecològic accessible a diferents actors i entitats de Barberà i té potencial per esdevenir un focus de formació continuada i de promoció del contacte amb la natura i dels hàbits saludables. Proposem aquesta activitat com una manera de promoure els beneficis saludables de l'activitat física a l'aire lliure, del contacte amb la natura i dels moments d'intercanvi amb altres persones, al temps que oferim la possibilitat de conèixer de la mà dels/les educadors/es diferents temàtiques vinculades amb el riu com a ecosistema i com a lloc històric.

L'acció consisteix en crear diferents passejades temàtiques mensuals (evitant els mesos de més fred i més calor, per exemple: de febrer a juny i de setembre a novembre o desembre), per tal de realitzar sortides periòdiques guiades d'un nivell assequible i inclusiu per persones en baixa forma i famílies amb

infants. Les temàtiques, en molts casos, podrien coincidir amb les de l'acció AG9 (Crear un cicle de passejades temàtiques adreçades a persones grans).

Cada passejada pot tenir una durada aproximada de 2 hores, ha d'estar guiada per un educador/a ambiental i com a punt de trobada podria ser el punt informatiu de l'espai.

A continuació, oferim exemples i un calendari orientatiu:

- FEBRER: plantes remeires i aromàtiques del Parc Fluvial.
- MARÇ (dia de l'aigua): Jornada ornitològica. Aus migratòries i importància dels aiguamolls.
- ABRIL: les flors i els pol·linitzadors del Parc Fluvial (vincular amb els prats florits - acció AG3).
- MAIG (dia de la biodiversitat): la biodiversitat del Parc Fluvial: flora i fauna autòctones i al·lòctones.
- JUNY (dia del medi ambient): Els valors ambientals del parc fluvial: biodiversitat, salut ambiental, qualitat de l'aire, qualitat de l'aigua, etc.
- SETEMBRE: El patrimoni històric del Parc Fluvial: fonts, molins, sèquia, Torre de Ca n'Alitimira, castell...
- OCTUBRE: Les llegendes de l'aigua/del riu Ripoll.
- NOVENBRE: agroecologia i consum responsable: les fruites i verdures de temporada i proximitat.
- DESEMBRE: la salut del riu i la contaminació dels ecosistemes fluvials.

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Contactar amb el grup de senderisme del municipi i amb l'associació d'història de Barberà perquè donin suport en el disseny dels itineraris i la preparació dels continguts i en cas que es considerés adequat, també en la dinamització.
 - Contractar una empresa d'Educació Ambiental per crear, dissenyar i dinamitzar les activitats. Contractar persones especialitzades en el cas que calgui (ornitologia, agroecologia...).
 - Definir les temàtiques de les passejades i els continguts que s'hi volen transmetre perquè estiguin adaptats a les possibilitats que ofereix el Parc Fluvial del Ripoll i siguin d'interès per les
-

persones participants.

- Adaptar la duració del recorregut perquè no sigui molt exigent i garantir que els camins estan en condicions òptimes. Per això, es pot vincular amb l'acció A11-3, de manera que a través del voluntariat els recorreguts es mantinguin transitables i segurs.
- Dissenyar material per la difusió de les rutes guiades i difondre-les a través de Centres Cívics, AFAs, biblioteques i altres equipaments municipals, així com a través de les xarxes.
- Coordinar la demanada d'ocupació, gestionar les inscripcions i distribuir l'afluència al llarg de l'any. Es tracta d'una activitat periòdica i estable que requeriria d'una persona encarregada de la difusió i la coordinació de manera sostinguda.

Proposta d'implementació

- Pot ser interessant tractar de fer quadrar algunes de les rutes temàtiques amb els dies marcats internacionalment per donar visibilitat a aquests temes (per exemple, el dia de l'aigua al 22 de març, o el dia de la biodiversitat el 22 de maig). O al menys, que coincideixi dins del mateix mes per vincular el tema.
- Caldria oferir aquestes activitats en cap de setmana i amb certa periodicitat, per facilitar-ne l'accés, la difusió i la gestió: per exemple, el darrer diumenge de cada mes.

Exemples inspiradors

Visites guiades mensuals per famílies a l'estany del Remolar i la maresma de les Filipines per part de l'Ajuntament de Viladecans, amb observació d'aus: <https://www.viladecans.cat/ca/visita-guiada-la-maresma-de-les-filipines-0>

Visites guiades mensuals als Espais Naturals del Delta del Llobregat (El Prat), amb contingut històric: <https://www.deltallobregat.cat/40648680219/agenda.detall/137074/>

Pressupost estimat	Disseny de les rutes i preparació de continguts: 300 €/ruta Dinamització per part d'un educador ambiental: 125 €/hora

CREAR UN PASSAPORT DEL PARC FLUVIAL PER A FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ EN LES DIFERENTS ACTIVITATS EDUCATIVES

CODI AG17

Destinatari	Ciutadania i famílies
Àmbit temàtic	Biodiversitat Aigua Patrimoni
Durada (temps estimat)	Curs escolar (de setembre a juny)
Lloc de realització	Espais vinculats al Parc Fluvial
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema
Relació amb ODS	3. Salut i benestar 11. Ciutats i comunitats sostenibles 13. Acció pel clima 15. Vida terrestre
Recursos a aportar pels participants	Calçat i roba còmoda Protecció solar, si cal Material específic per a cada activitat (s'informarà prèviament)
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Passaport Segell Proposta d'activitats Educador/a ambiental
Objectiu general de l'acció	Crear un passaport que engresqui a les famílies a participar en les diferents activitats que es realitzen al parc fluvial per augmentar el nivell de coneixement i sensibilització d'una forma amena.

Descripció:

El parc fluvial és un espai natural que s'allarga fins al riu Ripoll i els seus afluents. Aquest parc ofereix una gran varietat d'ecosistemes fluvials i espais verds així com elements patrimonials i culturals,

proporcionant un entorn ideal per l'educació ambiental i el contacte amb la natura i el passat del municipi. Aquest entorn i el projecte dissenyat per donar a conèixer el parc a la ciutadania, podria acompanyar-se d'un fil conductor per tal de fomentar les activitats al parc. Per fer-ho podria implementar-se un passaport familiar, dissenyat per motivar a les famílies a participar en totes les activitats proposades.

L'objectiu general d'aquest passaport és fomentar la participació activa dels infants, joves i les seves famílies a través d'activitats educatives relacionades amb la conservació del medi ambient i la diversitat d'aquest parc fluvial. Tot i que també pot participar ciutadania general.

El passaport pot dissenyar-se en format fulletó, imprès en ecològic i tinta també ecològica, d'una mida de butxaca amb mesures d'uns 12 cm d'alt per 8 cm d'ample, amb tantes planes com activitats es puguin fer, a més d'un full a l'inici amb la informació del projecte i si es vol, unes planes extres al final per tal d'anotar informació interessant sobre les activitats.

Les activitats que es poden oferir són les proposades en aquest nou programada d'educació ambiental (veure la Taula 2. Resum de les accions proposades especificant els destinataris i visions de l'educació ambiental per a cada una de la pàgina 64 del present document). Es poden incloure les adreçades a públic familiar però també les de formació reglada amb petites adaptacions.

A cada plana pot haver-hi una petita descripció de l'activitat, imatge i un espai per tal d'afegir el segell o adhesiu una vegada hagin participat en l'activitat, com per exemple el concurs fotogràfic, les visites teatralitzades, les rutes temàtiques de cap de setmana.

Es poden distribuir els passaports als centre educatius, biblioteques, centres cívics o punts d'informació de la ciutat i també a través del web i les xarxes socials del programa educatiu amb l'objectiu d'arribar al màxim de ciutadans possible.

Per motivar als participants i animar-los a participar en les activitats es poden oferir algunes recompenses, com ara:

- Cada 5 activitats fetes, un complement per anar a la natura com una bossa de cotó ecològica amb el disseny del passaport, una cantimplora o una carmanyola.
- En realitzar totes les activitats, sortejar una cistella de productes artesanals de la ciutat, que poden ser menjar, llibres o altres activitats que es realitzin a la ciutat.
- També es pot oferir un val de diners o un descompte per gastar en material naturalista en establiments comercials del municipi.

-
- Una festa de cloenda en acabar la temporada amb totes aquelles persones que han participat, on es preparin jocs en família a la natura amb espectacles sobre el parc fluvial.

Existeix la possibilitat de fer un fulletó i segell digital tot i que per a públic familiar no es considera un format tan adient per a famílies amb infants.

Aquest passaport propi es podria vincular el carnet Edunauta, projecte d'Ensenyament i, fins i tot, podria formar part d'aquest ja que per contingut i metodologia estan molt vinculats (veure apartat d'exemples inspiradors de la present fitxa).

Proposta d'implementació

El passaport hauria de seguir la línia gràfica del nou programa pel que caldria esperar-se a disposar de la marca gràfica. També es recomana fer difusió a través del web i xarxes socials pel que caldria tenir-les ja creades i també poder-se coordinar amb altres àrees de l'Ajuntament i agents territorial que poden participar en la difusió i en l'oferta de propostes.

Cal disposar de la programació familiar per a tot els curs escolar (si el passaport és anual) o definir períodes de temps més curts.

Cal preveure el temps de maquetació, impressió i repartiment abans de la data la primera activitat del passaport en la què es posaria el segell.

Exemples inspiradors

- Nou passaport de natura del Zoo club <https://zoobarcelona.cat/ca/noticies/nou-passaport-de-natura-del-zoo-club>
- Passaport Edunauta <https://www.passaportedunauta.cat/edunautes-app/families/index.xhtml>

Pressupost estimat	Maquetació del passaport: 8000 € (si es disposa de la marca gràfica de referència) Impressió: variable en funció del nombre d'unitats, mides i tipus de paper Educador/a ambiental: 125 €/hora

ELABORAR AUDIOGUIES PER A LA REALITZACIÓ AUTÒNOMA D'ITINERARIS TEMÀTICS A L'ENTORN DEL PARC FLUVIAL

CODI AG18

Destinatari	Ciutadania i famílies
Àmbit temàtic	Biodiversitat Aigua Patrimoni
Durada (temps estimat)	2 hores per ruta
Lloc de realització	Parc fluvial
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema
Relació amb ODS	3. Salut i benestar 11. Ciutats i comunitats sostenibles 13. Acció pel clima 15. Vida terrestre
Recursos a aportar pels participants	Smartphone amb dades de connexió
Recursos a aportar per l'Ajuntament	App amb l'audioguia Espai web per penjar l'app
Objectiu general de l'acció	Elaborar una audioguia que proporcioni als visitants del parc fluvial una experiència enriquidora i autònoma a través d'un recorregut autoguiat que aportarà informació ambiental, patrimonial i cultural.

Descripció:

El parc fluvial és un espai natural de gran valor ecològic i cultural. Amb l'objectiu d'enriquir l'experiència dels visitants i promoure la coneixença de l'entorn, es desenvolupen aquestes audioguies per tal d'oferir informació detallada sobre els diversos itineraris temàtics dins del parc fluvial a tothom que ho vulgui.

El projecte consisteix en l'elaboració d'una audioguia que proporcionen als visitants del parc una experiència enriquidora i autònoma durant el recorregut pels diversos punts d'interès. Aquesta audioguia pot oferir dos formes d'utilització:

- Opció 1: que l'usuari pugui veure tots els punts d'interès de cop. L'usuari visitaria tots els punts en una única ruta.
- Opció 2: que l'usuari pugui triar temàtiques específiques i li apareixeran els punts d'interès vinculats de manera que podria fer més d'una ruta de temàtiques diferents.

Aquestes audioguia pot incloure informació sobre la flora i la fauna del parc, la seva història i el patrimoni cultural, així com detalls sobre els punts d'interès i les activitats disponibles per als visitants. Per tal que hi hagi una bona narració, cal elaborar els guions assegurant-nos que hi hagi una coherència i tota la informació sigui rellevant així com contractar un veu en off adequada.

Per elaborar aquestes audioguies caldrà planificar i definir els continguts, així com identificar els punts d'interès i els itineraris temàtics i geolocalitzar-los per a que l'usuari els pugui trobar.

Cal preveure una fase de producció en la qual es gravaran i editaran tots els àudios, així com la preparació del material complementari com ara, els mapes, les imatges, etc. .

Abans de donar la tasca per acabada, caldrà fer una revisió per tal d'avaluar les audioguies en el terreny, garantint així la seva qualitat i fent els canvis necessaris.

L'audioguia es pot oferir de diverses maneres:

- Oferint una descàrrega a la mateixa web de l'ajuntament.
- Mitjançant codis QR als punts d'interès, fent servir un mapa per seguir la ruta. Caldrà preveure el manteniment dels codis QR
- Pujant-la al Google Play.

Cal preveure la difusió a través de tots els mitjans de comunicació possibles per donar-la a conèixer entre els usuaris potencials.

Aquest projecte proporcionaria als visitants del parc fluvial una eina útil i enriquidora per explorar i gaudir d'aquest entorn natural i cultural. A més es pot complementar creant un itinerari indicant els punts d'interès en app's com NaturaLocal, Wikiloc...

Per fer aquesta acció, caldrà preveure:

- Equip especialitzat dedicat a la investigació, redacció, narració, gravació i edició dels continguts.
- Dispositius de gravació d'àudio i programes d'edició de qualitat per a la producció dels àudios.

- Accés a informació i recursos sobre la flora, fauna, història i patrimoni cultural del parc fluvial.

Proposta d'implementació

Es recomana realitzar un cop s'hagi definit la marca gràfica, els canals de difusió propis del programa i el treball conjunt amb altres àrees de l'Ajuntament.

Cal fer una recerca prèvia de continguts, localitzacions i imatges abans de contractar l'empresa especialitzada en la creació de l'app.

Exemples inspiradors

- L'Audioguia "Modernisme Industrial a Terrassa" <https://visitaterrassa.cat/audioguia/>
- Segorbe Audioguía "Ruta Ciudad" <https://actualidad.segorbe.es/descubre-segorbe-a-tu-aire-con-una-nueva-audioguia/>

Pressupost estimat	Continguts i espais d'interès: recursos propis (tècnics municipals) Difusió: recursos propis (web i xarxes socials del programa educatiu) Creació de l'app: variable. Aprox 3000 € Penjar app en play Store: 25 €/any aprox

ORGANITZAR I IMPULSAR LA CELEBRACIÓ DE JORNADES TÈCNiques SOBRE EL PARC FLUVIAL

CODI DE L'ACCIÓ: AG19

Destinatari	Persones expertes i tècniques, empreses i entitats.
Àmbit temàtic	Biodiversitat Aigua Patrimoni
Durada (temps estimat)	De dimecres a diumenge, o bé un cap de setmana, amb periodicitat anual.
Lloc de realització	Punt d'informació del parc (Castell de Barberà o Molí Vermell un cop rehabilitats) o un altre equipament municipal disponible.
Visions d'Educació Ambiental	1. La ciutat com a aula 2. La ciutat com a ecosistema 3. Els problemes ambientals de la ciutat 4. La gestió ambiental de la ciutat
Relació amb ODS	3. Salut i benestar 6. Aigua neta i sanejament 11. Ciutats i comunitats sostenibles 12. Producció i consum responsables 15. Vida d'ecosistemes terrestres 17. Aliances per assolir els objectius
Recursos pels participants	La presentació per part de cada ponent
Recursos a aportar per l'Ajuntament	Sala de conferències amb equip de projecció i de so. Taules, cadires i altres elements de mobiliari. Plafons informatius, documents d'inscripció i acreditacions. Personal coordinador i gestor. Esmorzars i begudes.
Objectiu general de l'acció	Dissenyar unes jornades tècniques que apleguin empreses, entitats, professionals i membres del Consistori, amb l'objectiu de revisar, compartir i projectar propostes passades i futures al voltant del Parc Fluvial del Ripoll al seu pas per Barberà.

Descripció:

Des que es va elaborar el Pla d'implicació ciutadana en el Parc Fluvial del riu Ripoll a de Barberà de Vallès (2011-2014), s'ha anat avançant en la sensibilització la població del municipi respecte la importància de recuperar i preservar l'espai fluvial, implicant diferents agents presents al municipi. En aquest context, es van organitzar tres edicions de les Jornades d'apropament i coneixement del riu Ripoll al seu pas per Barberà. Aquestes Jornades van estar valorades per l'Ajuntament com un èxit, però s'han deixat de celebrar.

En el marc d'aquest Programa de Sensibilització i Educació Ambiental, es creu que seria beneficiós pels objectius a assolir mantenir aquest tipus de propostes, que ens permeten avaluar els esforços, teixir aliances i pensar en comú els camins futurs del Parc Fluvial del riu Ripoll.

Aquesta acció consisteix en organitzar unes jornades tècniques sobre el Parc Fluvial, orientades a un personal tècnic, professional o gestor, de manera que es pugui crear una xarxa entre empreses, entitats del municipi i les diferents àrees de l'Ajuntament que puguin tenir un paper vinculat al Parc Fluvial. Les jornades es podrien complementar amb un o diversos tallers dinamitzats per experts i amb contingut tècnic, així com visites guiades als espais naturals recuperats del Parc Fluvial i/o als equipaments restaurats.

L'objectiu de les jornades és generar un espai on compartir estudis, novetats i plans de futur, tot fomentant les aliances i sinèrgies.

Per fer aquesta acció, cal preveure:

- Contactar prèviament amb personal tècnic de l'Ajuntament, entitats i empreses implicades en el procés de transformació i renaturalització del Parc Fluvial, per establir qui podria participar-hi, què podrien aportar i de quina manera voldrien fer-ho.
- Elaborar un Programa on s'organitzin les xerrades o ponències segons temàtiques i fer-ne la difusió per tal que les persones interessades es puguin inscriure als canals apropiats. Per a això, podria comptar-se amb l'espai web sobre el Parc Fluvial que es crearia a la web municipal (segons l'acció G1).
- Designar persones responsables de coordinar les inscripcions, l'organització, la intenció i la celebració de les jornades.
- Incloure pauses per esmorzar/berenar (segons els horaris) on es puguin implicar altres entitats

del municipi, i que promoguin el consum responsable i de proximitat.

- Habilitar un espai suficientment gran i equipat per dur a terme les jornades. Es proposen els espais rehabilitats del Castell o del Molí Vermell (segons s'estableix a l'acció G6), però en el seu defecte també es poden celebrar a l'Ajuntament o a equipaments municipals adequats.

Proposta d'implementació

Per implementar aquesta acció és fonamental una organització prèvia, amb temps suficient per realitzar els contactes pertinents, emetre la programació i difondre les activitats. Es recomana preparar-la amb mesos d'antelació.

Així mateix, es proposa que aquesta acció no sigui puntual sinó que l'esdeveniment tingui lloc un cop a l'any, per tal de renovar la inspiració i seguir impulsant els projectes vinculats al Parc Fluvial.

Exemples inspiradors

[Nota de premsa](#) de les 2es Jornades d'apropament i coneixement del riu Ripoll al seu pas per Barberà (novembre 2009).

[Nota de premsa](#) de les 3es jornades (març 2011).

Pressupost estimat	Variable en funció dels materials disponibles que tingui l'espai seleccionat. Es requereix de: - Equip de projecció i so- Cadires- Esmorzar/begudes (variable en funció del nombre d'assistents)

12. PLA D'ACCIÓ

Es proposa implementar el nou Programa d'Educació Ambiental vinculat al Parc Fluvial del riu Besòs al seu pas per Barberà del juny del 2024 fins al juny del 2030. A continuació es presenta una proposta d'implementació tot i que és l'Ajuntament qui definirà aquest pla un cop hagi realitzat l'assignació de prioritat de cada acció, per tant, aquest pla de seguiment s'ha de considerar a tots els efectes, orientatiu:

Codi acció	Títol acció	Pla d'acció (2024-2030)												
		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030
		juny- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener- juny	
G1	Crear un espai específic sobre el Parc Fluvial al web municipal													
G2	Dissenyar, produir i difondre recursos de sensibilització en relació al Parc Fluvial													
G3	Establir canals de comunicació i treball conjunt amb l'àrea d'educació i altres possibles àrees													
G4	Dotar d'identitat pròpia al programa, a través de la creació d'una línia gràfica i un eslògan													
G5	Crear canals de difusió que permetin arribar a diferents perfils de públic per a garantir la participació													
G6	Crear un punt informatiu específic pel Parc Fluvial dins d'espais municipals propers al riu													
FR1	Participar en les propostes educatives de l'OTEPA, com a complement al programa (escolars)													

Pla d'acció (2024-20230)															
Codi acció	Títol acció	2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
		juny- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	juny- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener- juny	setembre- desembre
FR2	Impulsar la realització de treballs de recerca sobre la qualitat ambiental i la biodiversitat del Parc Fluvial														
FR3	Dissenyar propostes de projectes vinculats al Parc Fluvial basats en la metodologia Aps														
FR4	Elaborar una activitat de geocerca educativa per conèixer els diferents espais i punts d'interès del Parc Fluvial														
FR5	Oferir l'apadrinament de diferents trams, espais o elements d'interès del Parc Fluvial														
FR6	Dissenyar i implementar una nova activitat educativa per a descobrir la biodiversitat del riu														
FR7	Dissenyar i implementar una nova activitat educativa centrada en l'estudi del riu i el seu entorn														
FR8	Creació d'un itinerari guiat per a posar en valor els aiguamolls del Parc Fluvial														
AG1	Participar en les propostes educatives de l'OTEPA, com a complement al programa (ciutadania)														
AG2	Activitat per a treballadors d'empres properes: Bany de bosc (adaptable a persones grans)														

Document signat electrònicament. Firmes vàlides. És còpia autèntica de l'original electrònic.

Codi Segur de Verificació (CSV): d648a2eea89c863eb1b2 Adreça de validació: <https://seuelectronica.diba.cat>

Pla d'acció (2024-2030)															
Codi acció	Títol acció	2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
		juny- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener- juny	setembre- desembre	
AG3	Creació i manteniment de prats florits														
AG4	Instal·lar cartells didàctics sobre les espècies associades als aiguamolls, complementaris als ja existents														
AG5	Voluntariat RSC I – PRIMAVERA: Recuperació de la vegetació autòctona														
AG6	Voluntariat RSC II – TARDOR: Jornada ornitològica amb fabricació de caixes niu i menjadors per ocells														
AG7	Voluntariat RSC III – HIVERN: Manteniment dels espais del parc fluvial														
AG8	Voluntariat RSC IV – ESTIU: Neteja dels espais adjacents al riu ripoll (Let's clean Europe!)														
AG9	Crear un cicle de passejades temàtiques adreçades a persones grans (programa + 65) vinculades al Parc Fluvial														
AG10	Impulsar el coneixement i la participació als projectes de ciència ciutadana vinculats al Parc Fluvial														
AG11	Organitzar unes jornades de biodiversitat al Parc Fluvial, amb diferents activitats per a tots els públics (generals i/o tècniques)														

Pla d'acció (2024-2030)															
Codi acció	Títol acció	2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
		juny- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener-juny	juny- desembre	gener-juny	setembre- desembre	gener- juny	setembre- desembre	
AG12	Adherir-se als dies temàtics ambientals														
AG13	Organitzar un biobltz temàtic al Parc Fluvial														
AG14	Organitzar un concurs fotogràfic de l'espai fluvial per a la creació d'un calendari del Parc Fluvial														
AG15	Realitzar visites teatralitzades per a donar a conèixer el patrimoni i la història del Parc Fluvial														
AG16	Dissenyar rutes temàtiques es de cap de setmana vinculades al Parc Fluvial														
AG17	Crear un passaport del Parc Fluvial per a fomentar la participació en les diferents activitats educatives														
AG18	Elaborar audioguies per a la realització autònoma d'itineraris temàtics a l'entorn del Parc Fluvial														
AG19	Organitzar i impulsar la celebració de jornades tècniques sobre el Parc Fluvial														

Document signat electrònicament. Firmes vàlides. És còpia autèntica de l'original electrònic.

Codi Segur de Verificació (CSV): d648a2eea89c863eb1b2 Adreça de validació: <https://seuelectronica.diba.cat>

CONSELLS PER DEFINIR EL PLA D'ACCIÓ

El pla d'acció està estretament relacionat amb la planificació. Aquest pla ha de ser concís i clar i a més del període d'implementació també és útil incloure la prioritització de cada acció.

Definir el pla d'acció és una acció que requereix tenir en compte diversos aspectes:

- **La prioritat.** Partim de la idea que la situació més habitual serà no disposar dels recursos necessaris per implementar la totalitat del programa de cop. Tal i com es comenta a l'inici de la guia, cap municipi parteix de zero en temes d'educació ambiental, per tant, es proposa fer una implementació progressiva del pla. Però aquesta estratègia ens obliga a prioritzar seguint aquestes indicacions:
 - o Dimensionar econòmicament cada acció/activitat/recurs per saber quina quantitat d'accions podem fer cada any.
 - o Revisar les prioritats de l'Agenda 2030 i dels plans d'acció climàtica local així com altres plans ambientals locals vigents per alinear-se amb ells.
 - o Fer una sessió dins del procés participatiu per conèixer les prioritats dels destinataris de les accions.

- **El temps.** Preveure la temporalització pas per pas a l'hora d'implementar una acció és clau perquè sovint ens porta més temps del que ens imaginem inicialment. Per exemple: pensem en oferir una activitat escolar nova de cara al curs vinent i podem marcar al nostra pla d'acció el mes de setembre com a inici de la implementació de l'acció. Però no ens oblidem d'aspectes com:
 - o Tota activitat i recurs necessita un temps de creació, disseny i producció. Tant els continguts que es treballaran, la metodologia, els recursos complementaris requeriran d'una revisió per part de totes les persones o serveis implicats per part de l'Ajuntament.
 - o En cas que s'externalitzi el servei (creació, disseny, producció i/o monitoratge) caldrà preveure com es licitarà i el temps que ens pot portar la preparació i resolució del contracte.

El pla d'acció per tant, ha d'incloure també totes les accions complementàries no visibles que acompanyen a les activitats i recursos nous.

13. PLA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

El seguiment i avaluació continua permet obtenir informació, per exemple, a través d'indicadors específics, d'aspectes rellevants sobre el funcionament del programa i mantenir un contacte continuat amb els participants, els seus interessos, comentaris, propostes, etc. que podem valorar i fins i tot incloure propostes.

Alguns dels objectius pla de seguiment i avaluació són:

- Valorar si els canals de difusió utilitzats han tingut l'impacte desitjat sobre cada col·lectiu diana.
- Conèixer si la implementació de les diferents propostes educatives ha estat correcta.
- Comprovar si s'assoleixen els objectius generals del programa i els específics de cada activitat.
- Comptabilitzar el nombre de participants.
- Valorar si les tasques de gestió de reserves i coordinació funcionen correctament.
- Actualitzar el programa mantenint les temàtiques, destinataris, formats i metodologies que funcionen correctament i per aquelles que no funcionen, poder-les revisar i actualitzar, o bé eliminar-les.
- Identificar noves oportunitats a partir de les aportacions dels participants i dels educadors/es ambientals.

L'avaluació dels diferents serveis es pot realitzar mitjançant l'estudi d'indicadors d'evolució. Els indicadors han de complir els següents requisits:

- S'han de poder utilitzar al llarg del temps per tal de poder-los comparar i analitzar l'evolució del programa.
- Ha de mesurar objectivament i s'han de poder expressar en unitats comparables.
- Ha de respondre als objectius: cada indicador ha d'estar específicament dissenyat en funció del fet a avaluar i dels objectius proposats en cada cas.

A continuació es mostra un llistat d'indicadors específics que poden servir per fer un seguiment de les activitats i projectes:

- Tasca realitzada per l'educador/a ambiental
- Els materials utilitzats durant l'activitat
- Els nivell d'assoliment dels objectius

- La durada de l'activitat
- Nivell d'integració al currículum escolar (en el cas de les activitats de formació reglada)
- Idoneïtat de les temàtiques tractades (en el cas de les activitats de formació no reglada)
- Relació amb la vida quotidiana

També és important recollir dades sobre la participació. Alguns indicadors poden ser:

- Nombre d'activitats i participants en activitats de formació no reglada
- Nombre d'activitats i participants en activitats de formació reglada
- Nivell d'interès dels participants
- Nombre de projectes realitzats i nombre de participants

A l'hora de recollir tots els indicadors, hi ha diverses estratègies:

- En el cas de les activitats d'educació reglada (escolars) el docent que ha participat en l'activitat ompli un qüestionari de valoració (en full o bé digital).
- En el cas de les activitats d'educació reglada (escolars) incloure en el disseny de les activitats educatives una dinàmica final per recollir les aportacions dels participants.
- En el cas de les activitats adreçades a públic no escolar, incloure una dinàmica final per recollir les valoracions i aportacions dels participants o bé omplir individualment un qüestionari de l'activitat (en full o bé en digital)
- L'equip d'educadors/es ambientals omplim un qüestionari de valoració al finalitzar cada activitat.
- Fer entrevistes a l'atzar entre els participants.

14. PLA DE COMUNICACIÓ

La comunicació més efectiva per difondre el programa d'educació ambiental vinculat al parc fluvial de Barberà del Vallès és utilitzant una **combinació de canals de comunicació** propis que garanteixin que la informació arriba als diferents sectors de la població.

Pel que fa a les **xarxes socials**, es recomana fer una notícia, story o reel amb una freqüència setmanal. Caldrà preveure l'elaboració de continguts i la captura d'imatges i vídeos aptes per a la difusió.

Pel que fa a la **premsa escrita (butlletí municipal, diari, etc.)** es recomana fer una notícia mensual amb les novetats del parc fluvials i les dades de participació. També es poden intercalar convocatòries de participació per accions concretes.

Pel que fa a la **ràdio** es pot aprofitar per fer entrevistes a persones implicades aprofitant els dies temàtics ambientals.

Per tal d'incentivar la visita de persones de **fora del municipi** és recomana:

- Fer **comunitat amb altres entitats i administracions a través de les xarxes socials** per augmentar l'impacte de les comunicacions.
- Fer difusió a través **d'espais específics amb un abast territorial més ampli**, com per exemple la web de turisme del Vallès:

https://visitvalles.com/ca/portfolio_page/ruta-del-riu-ripoll-a-barbera-del-valles/

Cal recordar, que en el cas de les accions que s'adrecen a grups de formació reglada, hi ha èpoques concretes de l'any en les quals la difusió i presentació d'activitats té més repercussió. Seria el cas de l'inici de curs (mes de setembre), però també el final de curs (juny i juliol) per a que els docents puguin incloure les nostres propostes en les seves programacions. En el cas d'activitats adreçades a altres col·lectius no escolars, acostuma a funcionar molt bé la difusió a l'inici de cada trimestre o temporada (primavera, tardor, estiu i hivern).

**Diputació
Barcelona**

**Àrea d'Acció Climàtica
i Transició Energètica**

Gerència de Serveis de Medi Ambient

Comte d'Urgell, 187
Recinte de l'Escola Industrial
08036 Barcelona

www.diba.cat/mediambient
[@AccioClimaDiba](https://twitter.com/AccioClimaDiba)

Metadades del document

Núm. expedient	2023/0034062
Tipus documental	Estudi
Títol	Programa educació ambiental Parc Fluvial Barberà del Vallès

Signatures

Signatari	Acte	Data acte
Pau Aguiló Bestard (TCAT)	Signa	10/07/2024 15:49

Validació Electrònica del document

Codi (CSV)	Adreça de validació	QR
d648a2eea89c863eb1b2	https://seuelectronica.diba.cat	